

Bảo tồn động vật hoang dã - chuyện không dễ

Phóng sự: Bóng “ma” trong nhà trường

Thẩm Mỹ

Hồng Kông®

BIO LIGHT

Công nghệ mới

Đặc trị nám tận gốc
Nhanh chóng - Hiệu quả cao

Bio Light
triệt tiêu sạch nám

Lợi ích của đèn LED trong Bio-Light

Ánh sáng sinh học BIO LIGHT với cơ chế xuyên thấu tác động vào bên trong, các tế bào sử dụng ánh sáng như một nguồn năng lượng để tiến hành các phản ứng hóa sinh, đào thải độc tố, kích thích tái sinh tế bào gốc, tái tạo tế bào mới.

Đèn màu xanh lá (10 Hz) thích hợp cho những khách hàng có làn da bình thường và khô.

Đèn màu vàng (5Hz) dùng để kích thích 2 hệ thống mạch bạch huyết và cơ quan thần kinh, ngoài ra nó còn được sử dụng để làm khỏe cơ bắp và tăng cường hệ miễn dịch, làm tan nếp nhăn lão hóa da.

Đèn màu đỏ (1 Hz) thích hợp cho làn da nhợt nhạt và mụn, thu nhỏ lỗ chân lông.

CÔNG NGHỆ MỚI BIOLIGHT

Bio-Light là sự kết hợp hoàn hảo của 2 kỹ thuật photomodulation đèn LED cực mạnh (liệu pháp ánh sáng photodynamic) với liệu pháp điện tử photomodulation (dòng điện cực nhỏ và đèn LED) để thực hiện được nhiều sự điều trị chăm sóc da. Hai kỹ thuật photomodulation trong Bio-Light đều giống như liệu pháp ánh sáng lạnh và dựa vào khái niệm đó rất giống với khái niệm của photosynthesis sử dụng trong thiên nhiên: tế bào của chúng ta sử dụng ánh sáng như năng lượng để tiến hành nhiều phản ứng hóa sinh như một chuỗi phục hồi tái sinh.

Trước khi điều trị

Sau khi điều trị

HIỆU QUẢ TỐI ƯU

- ⊗ Kích thích sự sản xuất collagen, làm cho da thêm mịn màng và chống các nếp nhăn.
- ⊗ Giảm bớt tình trạng nám cho da và các đốm đồi mồi.
- ⊗ Điều trị tình trạng nám mảng, nám bã chề, nám nâu, nám đen...
- ⊗ Thu nhỏ lỗ chân lông.
- ⊗ Tăng tính đàn hồi cho da.
- ⊗ Cải thiện lưu thông máu và mạch bạch huyết.
- ⊗ Giảm hẳn tình trạng ửng đỏ của da và sự giãn nở mao mạch.
- ⊗ Cải thiện sự phục hồi các bệnh về da.

Với liệu pháp mới và công nghệ hiện đại giúp:

- ⊗ Tái tạo tế bào da mới.
- ⊗ Làm mềm da: Cải thiện làn da, giúp da mau phục hồi.
- ⊗ Tăng cường lưu thông máu và giữ ẩm cho da.
- ⊗ Tăng cường hệ thống bạch huyết giúp da trắng hồng tự nhiên.
- ⊗ Phục hồi vẻ đẹp tự nhiên của làn da.
- ⊗ Ngăn chặn da sừng tây, nổi mụn.
- ⊗ Giảm sự lão hóa và những hư tổn của làn da như nếp nhăn, vết nám trên bề mặt da.
- ⊗ Một giải pháp hoàn hảo thích hợp cho mọi loại da.
- ⊗ Lý tưởng cho những người bận rộn, cần phục hồi da nhanh.

Chi tiết liên hệ địa chỉ duy nhất: 51 Hàng Gà - Hà Nội

Tel: 04. 3824 6852 - 04.39233422

java GAME
Tải về máy, soạn:

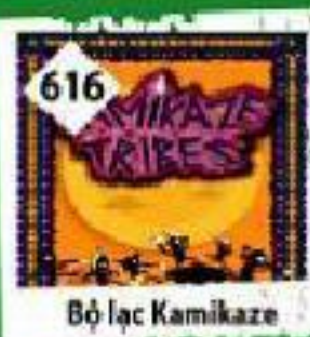
JV mã số gửi 8779

Gửi tặng người thân, soạn:

JV mã số sdtnhận gửi 8779

Bắn tỉa

Bộ lạc Kamikaze

Cú đấm hủy diệt

SU-30

Federation Cup

Cuộc chiến Cà ri bê

Gác cổng man rợ

Tennis chuyên nghiệp

Sumo phá hoại

V-Game

KHÔNG
cần nhớ mã

kho game không giới hạn cho "đế"

Với đủ các thể loại game:

ĐUA XE

HÀNH ĐỘNG

THỂ THAO

ONLINE

Đăng kí sử dụng ngay V-Game, soạn tin:

MO gửi 8779

Rất nhiều GAME MIỄN PHÍ đang chờ bạn tham gia!!!

TẶNG

-5 bản nhạc chuông
-5 hình nền
-1 Gamejava

Cài đặt GPRS tự động

Nhắn tin: **GPHTA gửi 8779**

Tải nhạc chuông

Soạn tin:

RN mã số gửi 8579

Địa lang soạn tin:

RN mã số sdtnhận gửi 8579

Tải nhạc chuông theo
tên bài hát, soạn tin:

VJ tên bài hát gửi 8579

VĐ: Muốn tải bài Lột xác,
soạn tin:
VJ Lột xác gửi 8579

Nhạc tuyển Hàn Quốc

Because Im a stupid	7636
It's you	7759
Haru Haru	7638
Run Devil Run	7642
Sorry Sorry	7643
Heart beat	7401
His Voice	7402
Love like this	7404
S.I.G.H	7405

Vết thương Tình Yêu

Như một giấc mơ tan - Hồng Ngọc	7766
Con heo đất - Be Na	7729
Định mệnh sắp đặt ta chia tay - Huyền Thoại	7756
Cho em một con đường - Vy Oanh	7753
Khát một ngày nắng - Tiên Châu Như Quỳnh	7760
Nếu phải cách xa - Phương Vy	7762
Ngôi sao ước mơ - Mây	7763
Người hãy hứa với tôi - Cẩm Ly	7764
Vòng tròn tình yêu - Bằng Cường	7751
Nhìn lại - Ung Hoàng Phúc	7765

Lặng thầm một Tình yêu

Phải chăng em đang khóc - Nguyễn Khải	7989
Tình vay - Thu Minh	8001
Vội quên - Nhóm A4	8002
Yêu dấu theo gió bay - Hiền Thục	8003
Lặng thầm một tình yêu - Hồ Ngọc Hà	7789
Những hạt nắng sau mưa - B.Thy & Q.Vinh	7805
Sao em còn buồn - Mỹ Tâm	7813
Thật lòng hay giả vờ - Lương Thế Anh	7814
Trò đùa tạo hóa - Phạm Huy Du	7799
Ký ức ngày cuối đông - Đông Nhi	7812

Vọng cổ Geisa

Phải làm sao đây - Sunny Lương	7767
Sao bằng - Reno Bình	7769
Sao ơi tình ơi - Dương Triệu Vũ	7770
Tình yêu sao bằng - Huỳnh Nhật Long	7771
Vọng cổ Geisha - Vĩnh thuyên Kim	7728
Anh thật ngốc - Nguyễn Vũ	7752
Cho nhau lỗi đi riêng - Hoàng Thủy Linh	7653
Chuyện tình tôi và nàng - Nhạc sáng tạo	7754
Để có em - Trịnh Gia Vỹ	7755
Giấc mơ ngày xưa - Hiền Thục	7757

Cao Thái Sơn

Giấc mơ hạnh phúc	2315
Giáo yêu thương	3768
Gọi tình	1825
Xuân bên em	1802
Hãy tha thứ cho anh	2297
Ngàn lần khác tên em	3812
Ngôi nhà hạnh phúc	1518
Pha lê tim	1614
Quên đi một cuộc tình	1970
Tình yêu trở lại	1605

Những câu nói ngọt ngào

Anh vẫn mơ - Ung Hoàng Phúc	7806
Bức tranh trong tim - Ngô Trúc Linh	7980
Chỉ em với mưa - Bảo Thy	7981
Khi yêu mới biết đau - Chu Bin	7984
Không giới hạn - Tim	7986
Không thể thiếu vắng em - Ung Đại Vệ	7995
Màu xanh - Lý Hải	7996
Mệnh mông tình yêu - Bằng Cường	7997
Ngày gió ngừng thổi - Trương Quỳnh Anh	7998
Ngày gió ngừng thổi remix - Tr.Quỳnh Anh	7987

Ngo Phước Thịnh

Lặng thầm	7556
100% yêu em	1661
Biệt ly	7550
Because I'm stupid	4283
Gần bên anh	1534
Quay về đi	6026
Mất em	1626
Nếu	1572
Stand by me	687
Yêu là đau	5893

Đông Nhi

30 ngày yêu	6068
Khóc	2024
Không bao giờ cách xa	1635
Lời thủ tội ngọt ngào	1838
Luôn có một vòng tay	1773
Mưa nước mắt	1900
Nếu	5703
Nhất quỷ nhì ma	5887
Thiên đường hạnh phúc	1969
Vũ khúc Teen	1983

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH - TBGD MIỀN NAM
SOUTH EDUCATIONAL EQUIPMENT AND BOOK JOINT STOCK COMPANY
(SOBEE JSC)

*Ông Ngô Trần Ái - TGD NXBGDVN (thứ ba từ trái sang)
Tặng hoa, logo chúc mừng HĐQT Công ty CP Sách - TBGD Miền Nam nhân lễ khai trương Công ty.*

- NGÀY THÀNH LẬP : 22/4/2010
- TRỤ SỞ CHÍNH : 231 Nguyễn Văn Cừ - P4 - Quận 5 TP. Hồ Chí Minh
- ĐIỆN THOẠI : 3800312 - 38358423, FAX : 38351488 - 38390727
- CHỦ TỊCH HĐQT : Ông Vũ Bá Hoà
- TỔNG GIÁM ĐỐC : Ông Phạm Văn Hồng
- PHÓ TỔNG GIÁM ĐỐC : Bà Nguyễn Thị Thu
- KẾ TOÁN TRƯỞNG : Bà Nguyễn Mai Hoa

**CÔNG TY CP SÁCH - TBGD MIỀN NAM LÀ ĐƠN VỊ THÀNH VIÊN CỦA
NXBGD VIỆT NAM, HOẠT ĐỘNG THEO MÔ HÌNH CÔNG TY MẸ - CÔNG TY CON**

**LĨNH
VỰC
KINH
DOANH**

- Bán buôn, bán lẻ sách, báo, tạp chí, văn phòng phẩm.
- Bán lẻ băng đĩa âm thanh, hình ảnh.
- Sản xuất trò chơi, đồ chơi.
- Sản xuất máy móc và thiết bị văn phòng, đồ dùng dạy học, trang thiết bị trường học.
- Sản xuất giường tủ, bàn ghế, đồ dùng nội thất.
- Đại lý môi giới. Đấu giá.
- Hoàn thiện công trình xây dựng, xây dựng nhà các loại.
- Dịch vụ hỗ trợ giáo dục.

Tổng Biên tập:
NGUYỄN XUÂN ĐỨC

Phó Tổng Biên tập:
VŨ TRỌNG THANH
VĨNH THẮNG

Trình bày:
HOÀNG CAO HIẾN
LÝ HỒNG HƯƠNG XUÂN

Hội đồng Biên tập:
NGUT. NGÔ TRẦN ÁI
GS.TSKH CHÂU ĐIỀU ÁI
Nhà báo ĐỖ QUỐC ANH
TS. HÀ BÍCH LIÊN
PGS.TSKH BÙI MẠNH NHỊ
PGS.TS.BS NGUYỄN HOÀI NAM
GS.TSKH NGUYỄN DUY QUÝ
PGS.TS NGUYỄN THỊ MINH THÁI
TS. NGUYỄN QUÝ THAO
GS.TSKH LÊ NGỌC TRÀ
GS.TSKH NGUYỄN CHUNG TỬ

Phòng Phát hành:
THANH KHẢ - (08) 38399050
Phòng Quảng cáo:
XUÂN HOÀI - 0979574099
(08) 39293778 - 39293779

TÒA SOẠN:
322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh.
ĐT: (08) 38399050 - 38399055
Fax: (08) 38399053
Email: thegioimoi@hcm.vnn.vn

VĂN PHÒNG LIÊN LẠC PHÍA BẮC:
25 Hàn Thuyên, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội.
ĐT: (04) 22148838. Fax: (04) 39725701

PHÒNG VIÊN THƯỜNG TRƯỞNG TẠI MIỀN TRUNG:
14 Nguyễn Văn Linh, Q. Hải Châu,
TP. Đà Nẵng. ĐT&Fax: (0511) 3837385

Giấy phép xuất bản số 241/GP của Bộ Văn
hóa - Thông tin cấp ngày 8/5/2001. ISSN
0868-3433. Chế bản và in tại: Nhà in báo
Nhân dân TP. Hồ Chí Minh.

Hành động vì trẻ em!

TUẤN ANH

Với chủ đề “*Tạo cơ hội phát triển bình đẳng cho trẻ em*”, *Tháng hành động vì trẻ em* năm 2010 bắt đầu diễn ra từ ngày 15/5 đến 30/6/2010. Trong bài phát biểu tại lễ phát động *Tháng hành động vì trẻ em* năm nay được Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Bình phối hợp với Đài Truyền hình Việt Nam tổ chức sáng ngày 8/5, Phó Thủ tướng Trương Vĩnh Trọng khẳng định: trẻ em là tương lai của đất nước, do vậy ngay từ khi thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Đảng và Nhà nước ta đã dành những gì tốt đẹp nhất cho trẻ em.

Sau gần 10 năm thực hiện *Chương trình quốc gia vì trẻ em giai đoạn 2001-2010*, công tác chăm sóc, bảo vệ trẻ em trên các vùng miền đất nước đã đạt được những thành tựu đáng khích lệ. Nhiều chỉ tiêu dành cho trẻ em như chăm sóc sức khỏe, giáo dục thể chất, văn hóa... đã đạt kế hoạch đề ra. Tuy nhiên, ở nhiều nơi, nhất là các địa phương vùng sâu, vùng xa, trẻ em vẫn còn gặp rất nhiều khó khăn và chịu nhiều thiệt thòi trong học tập, vui chơi, giải trí; nhiều em bị xâm hại tình dục, bị mua bán, bị bắt làm việc quá sức... Những trường hợp đau lòng như em Nguyễn Hoàng Anh (Hào Anh) ở Cà Mau bị vợ chồng Huỳnh Thanh Giang - Mã Ngọc Thơm hành hạ dã man khiến dư luận xã hội bàng hoàng, phẫn nộ...

Cả nước hiện vẫn còn 4,5 triệu trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn và trẻ em nghèo cần được nhận sự quan tâm giúp đỡ của các ngành, các cấp và toàn xã hội. Vì thế, *Tháng hành động vì trẻ em* đã thực sự trở thành phương thức vận động toàn xã hội quan tâm hơn đến trẻ em, góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, nhà trường, gia đình và cộng đồng về vai trò, tầm quan trọng của công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em đối với sự phát triển của đất nước.

Mở đầu bài thơ *Kêu gọi thiếu nhi gửi gắm muôn vàn tình yêu thương*, Bác Hồ từng ví: *Trẻ em như búp trên cành...* Nếu hôm nay, người lớn không nâng niu, không dành tất cả những gì tốt đẹp nhất cho trẻ em, thì làm sao những búp non ấy có thể phát triển đầy đủ cả về thể chất và tinh thần, để đơm hoa thơm, kết trái ngọt cho đời, thực sự trở thành những chủ nhân tương lai của đất nước? ■

3

nguyên nhân chính khiến trẻ em Việt Nam bị tai nạn thương tích dẫn đến tử vong là: đuối nước, ngã và chấn thương do giao thông.

(Theo Bộ Y tế
và Quỹ Nhi đồng Liên hiệp quốc)

1.500.000

trẻ em đang sinh sống tại thủ đô, trong đó có gần 18.000 trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

(Theo Sở Lao động, Thương binh
và Xã hội Hà Nội)

**VĂN PHÒNG CÔNG TY MẸ
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM**

81 Trần Hưng Đạo, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 39425369 Fax: 39428035

**NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC
TẠI HÀ NỘI**

187B Giảng Võ, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 35121980 Fax: 35121602

**NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC
TẠI TP. ĐÀ NẴNG**

15 Nguyễn Chí Thanh, TP. Đà Nẵng

Mã vùng: 0511 ĐT: 3894752 Fax: 3827368

**NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC
TẠI TP. ĐỒ CHÍ MINH**

231 Nguyễn Văn Cừ, Q5, TP.HCM - Mã vùng: 08

ĐT: 38356111 Fax: 38350983

**CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC
TẠI TP. CẦN THƠ**

5/5 Đường 30/4, P. Xuân Khánh, TP. Cần Thơ

Mã vùng: 0710

ĐT: 3740868 Fax: 3740869

223 Nguyễn Tri Phương, P.9, Q.5, TP.HCM

ĐT: (08)38554645 Fax: 38564307

**CÔNG TY CỔ PHẦN
ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN
GIÁO DỤC HÀ NỘI**

187B, Giảng Võ, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 35122568 Fax: 35123838

**CÔNG TY CỔ PHẦN
ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC PHƯƠNG NAM**

231 Nguyễn Văn Cừ,
Q5, TP.HCM - Mã vùng: 08

ĐT: 38300707

Fax: 38300702

**CÔNG TY CỔ PHẦN
HỌC LIỆU**

240 Trần Bình Trọng, Q5, TP.HCM

Mã vùng: 08 ĐT: 38351179 Fax: 38357917

**CÔNG TY CỔ PHẦN
SÁCH DÂN TỘC**

25 Hàn Thuyên, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 38246923 Fax: 38246923

**CÔNG TY CỔ PHẦN
HỌC LIỆU GIÁO DỤC HÀ NỘI**

31 Lô B khu 7.2 ha, P. Vĩnh Phúc,
Q. Ba Đình, Hà Nội

ĐT và Fax: 04.37618522 - 37618521 - 37618520

**CÔNG TY CỔ PHẦN
SÁCH - THIẾT BỊ GIÁO DỤC
BÌNH THUẬN**

70 Nguyễn Văn Trỗi, TP. Phan Thiết

ĐT: 0623.816118 Fax: 0623.817595

**CÔNG TY CỔ PHẦN
THIẾT KẾ VÀ PHÁT HÀNH SÁCH GIÁO DỤC**

187B, Giảng Võ, TP. Hà Nội

Mã vùng: 04

ĐT: 35122308

Fax: 35122308

**CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH GIÁO DỤC
TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

240 Trần Bình Trọng, P.4, Q5
ĐT: (08) 38352045 - 38352057
Fax: (08) 38307340

SGD <http://www.sachgiaoduchcm.com.vn>

**CÔNG TY CỔ PHẦN
SÁCH GIÁO DỤC TẠI TP. ĐÀ NẴNG**

78 Pasteur, Q. Hải Châu, TP. Đà Nẵng

Mã vùng: 0511 ĐT: 3889326 Fax: 3887793

CÔNG TY CP IN SGK TẠI TP. HÀ NỘI

Tổ 60, Thị trấn Đông Anh, TP. Hà Nội

Mã vùng: 04 ĐT: 38833628 Fax: 38833786

**NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM
CÔNG TY CỔ PHẦN
THIẾT BỊ GIÁO DỤC 2 (EECO2JSC)**

79/81 Nguyễn Xí, P.26, Q. Bình Thạnh

ĐT - Fax: (08) 35114776

CÔNG TY CP IN SGK TP.HCM

240 Trần Bình Trọng, Q5, TP.HCM

Mã vùng: 08 ĐT: 38353171 Fax: 38352027

**CÔNG TY CỔ PHẦN
SÁCH MỚI VÀ TỪ ĐIỂN GIÁO DỤC**

25 Hàn Thuyên, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 39726508 Fax: 39726508

283 Thích Quảng Đức,
TX. Thủ Dầu Một, Bình Dương

Mã vùng: 0650

ĐT: 3858330 Fax: 3836704

**CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH - THIẾT BỊ
GIÁO DỤC BÌNH DƯƠNG**

**CÔNG TY CỔ PHẦN
MỸ THUẬT VÀ TRUYỀN THÔNG**

187B Giảng Võ, TP. Hà Nội - Mã vùng: 04

ĐT: 35122317 - 35122163 Fax: 35121385

■ Bìa 1: Bảo tồn động vật hoang dã - chuyện không dễ (trang 26)

- 10. Thông tin thi và tuyển sinh 2010:
Những ngày nước rút
- 12. Dạy và học ngoại ngữ -
bao giờ cho đến...?
- 14. Nỗi trăn trở khi dạy một bài
trong sách *Ngữ văn 12*
- 18. Vua Tự Đức là con ai? (Kỳ 2)
- 20. Phóng sự: Bóng "ma" trong nhà trường
- 22. Số hóa để di sản trường tồn
- 24. Làm gì với khủng hoảng năng lượng?
- 28. Thái Lan: Vuột mất cơ hội
thoát khỏi khủng hoảng
- 30. 10 bất ngờ lớn nhất lịch sử World Cup
- 32. Thảm nạn voi xứ Quảng (Kỳ cuối)
- 34. Mùa thi - mùa thuốc tăng trí nhớ
- 36. Lợn tai xanh, làm sao biết mà tránh?
- 44. Đã bắt đầu mùa hè âm nhạc
- 48. "Bản nội trú" và ước mơ vượt núi rừng
- 50. Lê Thị Bích Khoa:
Tôi nghĩ mình là trẻ con...
- 56. Văn hóa và sự khác biệt văn hóa
trong giao tiếp

Vấn đề - Sự kiện

Lao đao vùng dịch... Chỉ sau một thời gian ngắn xuất hiện, bệnh tai xanh ở lợn đã bùng phát và lây lan rộng thành dịch. Nhiều đàn lợn bỗng bỏ ăn, ốm rồi chết khiến hàng trăm gia đình nông dân nghèo khó lâm cảnh lao đao...

6.

Làm sao quy tụ nguồn lực cho đất nước? GS.TSKH Nguyễn Đăng Hưng, người đã sống 50 năm ở châu Âu, có 40 năm là giảng viên, giáo sư trưởng bộ môn tại ĐH Liège, Bỉ, đã dành 13 năm lần lộn ở Việt Nam cho hai chương trình hợp tác đào tạo cao học Bỉ - Việt tại ĐH Bách khoa Hà Nội và ĐH Bách khoa TP.HCM, khẳng định: càng có đông người đi du học càng là một dịp may cho đất nước...

8.

Đạo diễn Đỗ Thanh Hải: "Rút kinh nghiệm từ *Gặp nhau cuối tuần* để làm mới *Thư giãn cuối tuần* - một chương trình giải trí hoàn toàn mới, dự kiến chính thức ra mắt khán giả từ tháng 7/2010 trên kênh VTV3 vào "giờ vàng" tối thứ bảy hàng tuần".

42.

Lao đao vùng dịch...

Chỉ sau một thời gian ngắn xuất hiện, bệnh rối loạn hô hấp và sinh sản (hay còn gọi là bệnh tai xanh) ở lợn đã bùng phát và lây lan rộng thành dịch, tính đến ngày 14/5/2010 đã phát hiện đàn lợn tại 15 tỉnh, thành trên cả nước mắc loại bệnh này. Tại Hưng Yên, Hải Dương và Thái Bình - ba tỉnh được coi là tâm điểm của vùng dịch, công bố dịch sớm nhất, nhiều đàn lợn bỗng bỏ ăn, ốm rồi chết... khiến hàng trăm gia đình nông dân nghèo khó lâm cảnh lao đao. Không ít người hoảng hốt, khóc van khi thấy những con lợn của nhà mình lần lượt bị kéo đi tiêu hủy; có người tỏ thái độ chống đối cơ quan chức năng. Nguy hiểm hơn, một số người dân phần vì thiếu hiểu biết, phần tiếc của... đã lén lút đem lợn bệnh đi tiêu thụ ở những vùng chưa có dịch khiến cho việc quản lý, khoanh vùng dịch càng trở nên hết sức khó khăn...

LINH NGUYỄN

Vào vùng có dịch...

Dưới cây sào treo biển "vùng có dịch" và "chốt kiểm tra gia súc" màu đỏ chốt chặn ngang đường liên xã Mê Linh, huyện Đông Hưng, Thái Bình, đã thấy những đồng voi bột trắng toát. Người trực chốt thuộc lực lượng dân phòng, cán bộ thú y... xã lúc nào cũng mang chiếc bình phun thuốc phòng dịch trên lưng, hai tay luôn điều khiển voi phun hóa chất khử trùng tiêu độc vào từng chiếc xe đạp, xe máy, ô tô vào ra vùng dịch.

Mê Linh là địa phương có số gia súc nhiễm dịch lớn nhất tỉnh. Chủ tịch Ủy ban nhân dân (UBND) xã, ông Trần Văn Chiến buồn rầu kể: "Đàn lợn của nhà ông Bùi Xuân Ban ở xóm 5 nuôi được hơn ba tháng, chuẩn bị được xuất chuồng thì đột nhiên bỏ ăn, ốm rồi lăn ra chết. Khó nỗi, ở địa phương chưa bao giờ xuất hiện dịch tai xanh nên chưa có kinh nghiệm phát hiện gia súc bị nhiễm

dịch. Cho nên đàn lợn bị ốm vẫn được thả chung với những con khỏe mạnh và đem đi tiêu thụ, giá rẻ hơn nên người dân vẫn mua ào ào. Ngay sau đó, dịch bệnh lây lan với tốc độ chóng mặt, chỉ chưa đầy một tuần lễ, 18/43 xã, thị trấn trong toàn huyện có lợn mắc bệnh tai xanh với tổng số trên 4.500 con, trong đó có 60 con lợn nái, 146 con lợn thịt và 240 con lợn sữa phải tiêu hủy. Tình hình thực sự nguy cấp! Chúng tôi lập tức báo cáo lên huyện và tỉnh xin được hướng dẫn, hỗ trợ. Phó chủ tịch UBND tỉnh Phạm Văn Ca đã trực tiếp về Mê Linh chỉ đạo công tác phòng chống dịch. Xã đã lập 2 chốt kiểm dịch, kiểm soát nghiêm túc việc vận chuyển lợn ra vào địa phương. Riêng 7 hộ giết mổ, buôn bán sản phẩm lợn đã ký cam kết phải chấp hành nghiêm việc tạm ngưng hoạt động trong thời gian có dịch. Cùng với cơ chế hỗ trợ của tỉnh, huyện Đông Hưng hỗ trợ 5 tấn voi bột và phụ cấp mỗi chốt kiểm dịch 50.000 đồng/người/ngày trực...".

Tuy chưa ý thức được hết mức độ nguy

■ Người dân dùng voi bột khử trùng khu vực có dịch

hiểm của dịch tai xanh trên đàn lợn, nhưng người dân bắt đầu hoảng hốt khi thấy những chuồng lợn nhà này nối nhà kia trống toang hoác. Ngày 11/5, chúng tôi có mặt tại nhà bà Vũ Thị Lượng (xã Thái Hòa, huyện Tú Kỳ, Hải Dương). Bà Lượng buồn rười rượi: "Đầu năm vừa rồi, gia đình tôi đổ hết vốn liếng và đi vay mượn họ hàng, người quen nuôi gần 100 con lợn lớn nhỏ. Bắt đầu có dịch, đợt đầu đã bị ốm 20 con, chết 15 con. Ngày nào vợ chồng con cái cũng phun thuốc khử trùng, cho lợn ăn đường, hong bó kết, ép nước tỏi cho lợn uống nhưng lợn vẫn ốm chết. Nếu toàn bộ số lợn bị chết, không biết gia đình tôi đến khi nào mới trả hết nợ đây? Mặc dù đã được Nhà nước hỗ trợ một phần, nhưng mà đau xót quá...". Cũng rơi vào hoàn cảnh như nhà bà Lượng, anh Nhữ Văn Thơm ở thôn Nhữ Thị, xã Thái Hòa, cho biết: "Gia đình tôi đầu tư xấp xỉ 200 triệu để xây dựng chuồng trại, nuôi 80 con lợn. Lợn đang phát triển tốt, thì đầu tháng 4, có 2 con lợn nái bỏ ăn, đỏ toàn thân, da tím lịm. Mấy ngày sau một con lợn nái và hàng chục con lợn con bị chết. Tôi đã báo cáo lên Trạm thú y xã và đã có cán bộ xuống kiểm tra song họ không lấy mẫu xét nghiệm và chỉ khuyến cáo người dân rắc voi bột, phun thuốc phòng trừ. Mãi sau này tình hình trở nên cấp bách quá, họ mới vào cuộc một cách quyết liệt...".

Duy nhất ở thôn Nhữ Thị có đàn lợn 9 con của gia đình ông Bùi Văn Mát là chưa nhiễm bệnh. Tiếp chúng tôi, ông Mát vừa mừng vừa lo: "Không biết đàn lợn nhà tôi có thoát nạn không? Hiện nay

■ Xác lợn chết bị vớt rải rác trên sông Tiêu, xã Thái Hòa, Tứ Kỳ, Hải Dương

bán không bán được, để lại thì cũng lo ngay ngáy như ngồi trên đồng lửa. Bây giờ tôi bịt kín chuồng và tích cực thuê thú y về tiêm, cầu trời cho chúng tôi qua nạn khỏi”.

Người chăn nuôi lãnh đủ...

Hơn một tháng nay, bà Trần Thị Thanh ở thôn Lang Trung, xã Trung An, huyện Vũ Thư, Thái Bình, lòng như lửa đốt. Không lo lắng sao được khi dịch tai xanh đã gây ra nhiều thiệt hại cho bà con nông dân Thái Bình. Không chỉ với những gia trại, trang trại có lợn mắc bệnh, mà tất cả những người chăn nuôi đều phải chịu chung cảnh giá thịt lợn hơi giảm mạnh. Bà Thanh buồn bã nói: “Tôi có mấy chục con lợn đến ngày bán rồi mà ế không bán được, cũng chẳng có ai đến hỏi mua. Giá bây giờ rẻ lắm, trước còn được 27.000đ/kg nhưng giờ chỉ còn 17.000đ/kg. Như thế này thì lỗ nặng!”.

Theo Phó chi cục trưởng Chi cục Thú y Hải Dương - ông Phạm Đình Nghi, nguyên nhân khiến dịch tai xanh bùng phát nhanh trong thời gian qua là sự kết hợp của hàng loạt yếu tố như thời tiết diễn biến bất thường, tạo điều kiện cho virus gây bệnh tai xanh phát triển; tỉ lệ tiêm phòng vắc xin cho lợn ở một số địa phương thấp; tình trạng giấu dịch; trạm thú y cơ sở cấp xã, thôn còn thụ động trong phòng, chống dịch... tạo điều kiện cho virus gây bệnh lây lan nhanh.

Theo quan sát của chúng tôi, đoạn sông Tiêu nằm trên trục đường chính đi vào xã Thái Hòa, Tứ Kỳ, Hải Dương, vẫn còn hàng chục bao tải hoặc lợn chết vứt rải

rác chưa được mang đi tiêu hủy, bốc mùi xú uế khó chịu. Ngoài ra, điều nguy hiểm là có nhiều hộ dân vì tiếc của đã bán tổng bán tháo số lợn ốm chết; hoặc ra vớt xác lợn chết dưới sông đem về... luộc lên làm thức ăn cho cá!? Một số người dân còn nói rằng, họ bán tổng bán tháo lợn ốm, chết vì lý do xót tiền của, gỡ gạc lại tí vốn. Bởi nếu đem tiêu hủy hết thì bị nợ đầm đìa!

Tuy nhiên khi mới trao đổi với chúng tôi, Phó chủ tịch UBND xã Thái Hòa, ông Nhữ Đình Hát cho biết không có việc người dân vứt lợn chết xuống sông Tiêu. Khi chúng tôi đưa số ảnh chụp lợn chết, đặc biệt, nhiều ảnh lợn chết bị vớt ngay ở sông Tiêu trước trụ sở UBND xã, ông Hát mới chỉ đạo cán bộ thú y xã đi kiểm tra. Ông Hát cũng thừa nhận, trên địa bàn xã vẫn có gần 10 người chuyên buôn bán, vận chuyển, giết mổ lợn và người dân vẫn cứ âm thầm vứt bữa bãi lợn chết xuống sông, gây ô nhiễm môi trường, lây lan dịch bệnh...

Phó chủ tịch UBND tỉnh Thái Bình Phạm Văn Ca cho biết: “Dịch tai xanh còn tiếp tục diễn biến phức tạp trong tháng 5 và tháng 6 tới, nếu không có biện pháp chủ động, bao vây, dập dịch kịp thời và hiệu quả. Do chăn nuôi theo quy mô hộ, việc tiêm phòng cho lợn đạt tỉ lệ thấp nên số lợn nhiễm tai xanh, mất khả năng kháng bệnh, dẫn đến bị chết rất cao. Mặt khác, một số chính quyền cơ sở và nhiều người dân còn lơ là, chủ quan trước diễn biến của dịch nên dịch lây lan nhanh. Lãnh đạo tỉnh Thái Bình đã yêu cầu ngành thú y cần rà soát lại mạng lưới, kiểm điểm rõ trách nhiệm và

Theo Cục Thú y, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, dịch tai xanh trên lợn tiếp tục lây lan sang các tỉnh, thành và chưa có dấu hiệu suy giảm. Tính đến 14/5/2010, cả nước có 15 tỉnh, thành phố nhiễm dịch tai xanh chưa qua 21 ngày. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tiếp tục chỉ đạo Cục Thú y cử cán bộ xuống địa bàn hỗ trợ các địa phương phòng, chống dịch tai xanh, đồng thời góp ý kiến với các địa phương để có chính sách hỗ trợ tiêu hủy gia súc bị bệnh hợp lý theo mặt bằng chung. Bộ cũng chỉ đạo chính quyền các địa phương có dịch cần tổ chức kiểm soát chặt chẽ khâu vận chuyển và các lò giết mổ gia súc không để dịch tiếp tục lây lan.

đánh giá đúng thực chất hiệu quả hoạt động của ngành. Đội ngũ cán bộ thú y từ tỉnh đến cơ sở phải chuyên nghiệp hơn và phải tham mưu tốt cho các cấp chính quyền trong việc tiêm phòng vắc xin cho vật nuôi, vì đây là giải pháp cốt lõi nhất để hạn chế và dập tắt tận gốc nguồn lây lan dịch bệnh; đề xuất với tỉnh cơ chế hỗ trợ tiêm phòng bắt buộc, hỗ trợ cho người bị thiệt hại bởi dịch tai xanh và cơ chế liên quan khôi phục đàn lợn sau dập dịch. Các địa phương cần phát huy hơn nữa hiệu quả bước đầu của công tác bao vây, dập dịch tai xanh; phải huy động cả hệ thống chính trị vào cuộc, tăng cường công tác tuyên truyền, vận động người dân, chỉ đạo quyết liệt và thực hiện tốt việc dập dịch tai xanh. Ngoài ra, các địa phương cũng cần có chính sách khôi phục đàn lợn nái, tạo nguồn cung ứng giống phục vụ chăn nuôi lợn thương phẩm, nhanh chóng khắc phục hậu quả, khôi phục và phát triển chăn nuôi trên địa bàn...”.

Sẽ rất khó khăn trong việc khống chế và dập dịch tai xanh đang diễn biến ngày một phức tạp như hiện nay nếu công tác phòng, chống dịch bệnh không được các địa phương thực hiện nghiêm túc và có biện pháp xử lý nghiêm các vi phạm. Theo các chuyên gia, công tác phòng, chống dịch tai xanh ở lợn hiện nay chỉ thực sự hiệu quả khi có sự chỉ đạo sâu sát, quyết liệt hơn nữa của cơ quan hữu quan, đặc biệt là các đơn vị thú y cấp xã, thôn, đồng thời qua dịch tai xanh này người dân phải thấy được tầm quan trọng của việc tiêm vắc xin phòng bệnh...■

Làm sao quy tụ nguồn lực cho đất nước?

Giáo sư, tiến sĩ khoa học (GS.TSKH) Nguyễn Đăng Hưng đã sinh sống 50 năm ở châu Âu, có 40 năm là giảng viên rồi giáo sư trưởng bộ môn tại Đại học Liège, Bỉ. Ông cũng đã dành 13 năm lăn lộn ở Việt Nam cho hai chương trình hợp tác đào tạo cao học Bỉ - Việt do chính ông triển khai và chủ trì tại hai trường đại học (ĐH) công nghệ lớn nhất Việt Nam: ĐH Bách khoa Hà Nội và ĐH Bách khoa TP.HCM. Thành quả đợt đào tạo dài hơi này (1995-2008) là hơn 300 thạc sĩ tốt nghiệp theo tiêu chuẩn châu Âu, trong đó gần 40 học viên đã bảo vệ thành công luận án tiến sĩ tại khắp các nước tiên tiến trên thế giới, phần lớn không tốn tiền của Nhà nước.

Theo GS, nên có chính sách thế nào là hợp lý đối với con số 60.000 du học sinh Việt Nam ở khắp năm châu này?

- Cần phải nhìn lại bức tranh tổng quát về du học sinh của mình: người du học theo chế độ ưu đãi của Nhà nước thì dĩ nhiên có sự ràng buộc để họ quay về. Đối với những người du học tự do, không cần có sự ràng buộc ấy. Đa số các em muốn quay về, nhưng có những người xin được công việc sẽ ở lại. Thành phần quan trọng nhất mà chúng ta phải hướng tới là những người giỏi, những tài năng thật sự có thể giúp ích cho Việt Nam.

Một việc quan trọng nhất là chính sách "cầu tài" và "cầu hiền". Phải tạo kênh thông tin liên lạc với du học sinh, phải có người trợ giúp những ai có khả năng và muốn quay về Việt Nam, phải cập nhật cho họ những thông tin mới về sự phát triển, chế độ lương, điều kiện làm việc và cống hiến... Đó là công việc của những tùy viên văn hóa. Chỉ có anh này là có điều kiện tiếp cận tốt nhất với địa phương mà du học sinh đang sống hoặc làm việc, đưa ra được những đề nghị phù hợp với tâm tình và khát vọng của bạn trẻ... Với 50 năm kinh nghiệm sống ở nước ngoài, tôi đảm bảo: với điều kiện lương tiền thua nước ngoài chút đỉnh và điều kiện sống thân thiện ở quê nhà, thì bất cứ người Việt nào cũng sẽ chọn hồi hương...

Dựa vào các tùy viên văn hóa - liệu các quốc gia khác có làm theo cách đó không, thưa giáo sư?

- Tất cả các nước đều làm như thế. Singapore làm tốt việc này từ ngày xưa. Họ giao cho các tùy viên văn hóa tiếp cận dân địa phương để tìm hiểu về một nhân tài trong khu vực phụ trách. Chính phủ Singapore mà biết được một giáo sư người Ấn, Hoa hay Malaysia... ở bất cứ nơi nào, tùy viên văn hóa của họ sẽ xuất hiện và đưa ra những đề nghị về lương

bổng tương đương kèm theo những gợi ý về một quê nhà với bữa ăn sáng kiểu Sing, giải trí kiểu Sing, môi trường làm việc có cả sự thân thiện của quê nhà và phong cách Âu Mỹ. Triết lý của Singapore là mời được một giáo sư đầu đàn về nước, chỉ trong vòng 5-10 năm sau, sẽ mang về cho Sing hàng bao nhiêu tiến sĩ, giáo sư và các mối quan hệ. Số lợi mà Singapore thu được sẽ gấp rất nhiều lần so với chi phí bỏ ra. Ta không sánh được với Sing về tiền tài nhưng việc thực hiện chính sách "cầu hiền tài" bằng cách dựa vào tùy viên văn hóa thì nước nghèo cũng làm được. Tôi đi nhiều, sống cả đời bên ngoài, tôi biết, lòng yêu nước của người Việt rất hiếm quốc gia nào có được. Chỉ một lời mời đúng với những điều kiện thỏa đáng, cách ứng xử thật lòng, môi trường thân thiện, thông thoáng, xã hội công bằng dân chủ... thì đông đảo sẽ chọn Việt Nam để quay về!

Đâu là hướng tối ưu cho việc đào tạo chất xám có chất lượng quốc tế mà giảm thiểu việc chảy máu chất xám?

- Có, chúng ta nên chủ động trong việc đào tạo nhân tài đạt đẳng cấp quốc tế! Chính bản thân tôi đã thực nghiệm điều này trong 13 năm, đào tạo ra 318 thạc sĩ đạt đẳng cấp châu Âu ở chương trình cao học Bỉ - Việt Nam. Gần 40 người trong số đó đã trở thành tiến sĩ (TS) và nhiều người trở thành GS trong và ngoài nước mà phần lớn Nhà nước không phải tốn một đồng bạc nào từ ngân sách quốc gia. Tôi viết dự án du học tại chỗ, hợp tác đào tạo cấp bằng của Bỉ tại Việt Nam lúc chưa có tiền lệ nhưng Chính phủ Bỉ đồng ý ngay. Tính ra, để đào tạo một thạc sĩ tại Mỹ, chúng ta mất 40.000-50.000 USD/năm. Chúng tôi đào tạo 30 người chỉ tốn 150.000 USD/năm, tức mỗi người chỉ tốn 5.000 USD - thấp hơn 10 lần. GS chúng tôi mời là GS đạt đẳng cấp quốc tế từ nhiều

■ Tác giả cùng GS.TSKH Nguyễn Đăng Hưng tại ĐH Liège, Bỉ. Ảnh: THANH MINH

Khi được chúng tôi nêu vấn đề: làm sao quy tụ được nguồn lực cho đất nước sau 35 năm thống nhất, GS.TSKH Nguyễn Đăng Hưng cười mở ngay:

- Trước tiên, cần phải khẳng định: càng có đông người đi du học càng là một dịp may cho đất nước. Còn việc họ chưa về kịp, lại là công việc của ta ở bên nhà! 60.000 du học sinh đang ở nước ngoài là một thành công của chính sách mở cửa Việt Nam và người Việt bắt đầu khấm khá, tìm cách gửi con em mình đến học ở các quốc gia phát triển. Có điều cần lưu ý: những nước tiên tiến đang rơi vào vòng xoáy khủng hoảng chất xám - ngay như Đức cũng thiếu tới 20.000 chuyên gia cao cấp ngành tin học - và họ trông cậy vào nguồn nhân lực trẻ tài giỏi, thông minh, cần cù, thích ứng nhanh... để bù đắp vào sự thiếu hụt này. Thủ tục visa rộng mở hơn, điều kiện ở lại làm việc hoặc thành công dân của họ... đã trở thành những biện pháp thu hút nguồn lực...

quốc gia trên thế giới và qua chương trình đó, các GS Việt Nam tham gia cũng có những chuyến sang châu Âu cập nhật giáo trình và kiến thức của mình. Toàn bộ sinh viên của chúng tôi nghiên cứu những đề tài dân sinh của Việt Nam soi sáng bởi khoa học của các nước tiên tiến nhất. Họ có thể thiết kế lại cầu Mỹ Thuận, cầu Cần Thơ, nghiên cứu lại các bờ kè, cầu cống, các công trình tính toán phức tạp nhất ở Việt Nam... theo nhân quan khoa học mới. Họ học và làm trên nền thực tiễn Việt Nam. Thời gian đào tạo chính là ở Việt Nam, nếu sang châu Âu thì chỉ ở lại trong một khoảng thời gian ngắn 3 tháng, sau đó phải trở về để bảo vệ luận án thạc sĩ tại Việt Nam. Bởi vì vậy, gần như tuyệt đối không có chuyện thất thoát chất xám cho các lớp thạc sĩ quốc tế do chúng tôi tổ chức.

Tại sao chưa thấy nhân rộng mô hình đào tạo này tại Việt Nam? GS có đề xuất nào với Nhà nước về một chiến lược hợp tác lớn hơn và nhiều người tham gia hơn, theo cách mà ông từng làm - ví dụ để hỗ trợ cho chương trình đào tạo 20.000 TS của Bộ GD&ĐT?

- Tôi từng nhiều lần đưa những đề xuất quốc tế hóa chương trình đào tạo của Việt Nam và đưa dự án này cho những người có trách nhiệm cao nhất của chương trình đào tạo 20.000 TS. Hai lần tôi gửi qua email, một lần tôi đưa tận tay... nhưng sau đó, tôi không nhận được bất cứ câu trả lời nào... Tại ĐH Quốc gia TP.HCM, tôi đã được ông giám đốc trả lời chính thức trên diễn đàn trong một buổi sinh hoạt của Câu lạc bộ Khoa học kỹ thuật Việt kiều (OVS Club) là thiếu ngân sách để cung cấp cho những dự án thuộc loại này vì có quá nhiều yêu cầu từ nhiều phía!

Vậy quan điểm riêng của ông về chương trình đẩy tham vọng nâng tầm khoa bảng của Việt Nam ra sao, thưa giáo sư?

- Tôi thấy có 3 điều kiện cần để đào tạo ra một TS:

Thứ nhất và quan trọng nhất là cần có đối tượng có khả năng làm TS! Đó là những nghiên cứu sinh có năng khiếu nghiên cứu, yêu khoa học, tâm huyết vươn cao, bay xa. Những người này không có nhiều. Kinh nghiệm đào tạo cho tôi thấy, trong 80 người ghi danh thi vào các lớp thạc sĩ, tôi chọn được 30 người theo học. Chỉ có 15 người đạt bằng cấp thạc sĩ và trong số đó, tôi chỉ ủng hộ 10 người tiếp tục làm nghiên cứu sinh TS. Có những trường hợp năn nỉ và tôi

nói thẳng để thật lòng giúp họ: em không thể làm TS, em không đủ điều kiện và lòng đam mê, nếu chỉ vì bằng cấp, làm sao em có thể trở thành đầu tàu trong ngành khoa học Việt Nam?

Thứ hai, phải chọn đúng thầy và nơi đào tạo chất lượng. Nước Mỹ có rất nhiều trường ĐH nổi tiếng nhưng đừng tưởng trung tâm đào tạo nào và GS nào của Mỹ cũng là "số 1". Riêng về ngành nghề, nếu chọn ngành y học cổ truyền thì hãy gửi người qua Trung Quốc đào tạo; chọn khoa học tiên tiến thì gửi đi châu Âu, Mỹ, Nhật... Nếu chọn ngành hàng không mà gửi qua Thái Lan thì có được cái gì để mang về? Cần có một ban nghiên cứu chọn đúng địa chỉ, đúng thầy mà gửi nghiên cứu sinh. *Một thầy đang nghiên cứu ở độ chín sẽ cho ra một TS đầy tài năng sáng tạo. Một GS ở độ "cùn" của việc nghiên cứu sẽ cho ra một TS tồi.*

Yếu tố thứ ba mới là tiền. Nhưng tôi nói thật: tiền, nhiều khi không cần. Thầy giỏi luôn luôn cần trò giỏi. Nếu ta không có tiền nhưng gửi đúng thầy giỏi, thầy sẽ cho tiền. Chính tôi với tư cách GS trường khoa ở Bỉ, từng đào tạo TS cho Hàn Quốc, Trung Quốc, Pháp, Brazil, Việt Nam với kinh phí nghiên cứu khoa học của Chính phủ Bỉ... bởi đơn giản họ giỏi và tôi tìm họ để đào tạo cùng một lúc triển khai những ý tưởng khoa học của chính tôi để xuất. Sinh viên trong chương trình du học tại chỗ của tôi tại TP.HCM và Hà Nội, nhiều người ở tỉnh xa, giỏi mà nghèo, tôi dùng kinh phí tài trợ cấp cho họ những học bổng tại chỗ, đủ để trả tiền ở trọ đi học. Nhiều em nhờ vậy mà tiếp tục học thạc sĩ và nay đã thành danh. Tinh thần giáo dục nghiêm túc là vậy, phải luôn luôn tìm ra người giỏi để kế thừa, nhân lên cho xã hội.

Đó là 3 yếu tố cần thiết nhất để đào tạo ra 1 TS. Cứ lấy 3 yếu tố này, so với mục đích và yêu cầu của 20.000 TS ta đang hướng tới, sẽ biết mình cần gì và làm gì để có nhân tài mà chất xám thì không bị "chảy" đi. Dù sao, tôi nói đi nói lại rằng: đừng có lo mất chất xám, các em chưa kịp về, hãy chuẩn bị thay đổi "ngôi nhà", thay đổi môi trường, thay đổi cách nghĩ, cách làm... Chúng ta có thể còn dờ, còn nghèo nhưng phải tự nâng tầm suy nghĩ, thay đổi tư duy, mở rộng tầm lòng... để một mai, những tài năng có thể tươi tắn mà trở về đóng góp cho quê hương...

GS vẫn thường nói là đào tạo người có trình độ khoa bảng chưa đủ mà còn phải có không gian, môi trường làm việc thỏa

đáng cho chuyên gia và trí thức. Xin GS nói thêm quan điểm của mình về vấn đề này?

- Phải phân biệt trí thức và chuyên gia. Chuyên gia là người có tay nghề cao cấp. Còn theo thiên ý của tôi, trí thức không chỉ là người có học vị hay bằng cấp mà điều căn bản nhất là phải có tư duy độc lập, phải quan tâm đến xã hội và môi trường mình đang sống, phải có nhận thức thấu hiểu, nhất là có khả năng góp ý, thậm chí phản biện được trước những thách thức về chính trị, tài chính, kinh tế, xã hội... Có nhiều người không có khoa bảng mà rất trí thức. Ví dụ tiêu biểu gần chúng ta nhất là trường hợp cố Thủ tướng Võ Văn Kiệt.

Bởi vậy người trí thức chân chính rất dị ứng với môi trường quan liêu mệnh lệnh, xơ cứng và phải có một môi trường thông thoáng, cởi mở, dân chủ, tự do thì trí thức mới phát huy được đầy đủ vai trò của mình. Không có không gian tự do sáng tạo và tranh luận công khai ý kiến thì không thể xuất hiện đội ngũ trí thức chân chính và tâm huyết được.

Qua kinh nghiệm này tôi mong mọi Nhà nước nên thông thoáng hơn trong việc chọn lựa chuyên gia, trí thức đầu ngành, kịp thời phát hiện và ủng hộ tài trợ bằng ngân sách quốc gia những sáng kiến giáo dục hay khoa học công nghệ có hiệu quả cộng đồng hay kinh tế cao. Đây chính là tránh lãng phí chất xám cho dân tộc Việt Nam!

Phải chăng cơ chế sử dụng người tài của ta có khiếm khuyết, chưa thu hút được người thực sự tài giỏi, có năng lực, trí tuệ ngoài Đảng tham gia xây dựng đất nước?

- Người thực sự tài giỏi, có năng lực, có trí tuệ thường không thích khép nép, khúm núm, luồn cúi, van xin. Họ chỉ muốn được thừa nhận. Họ cần một môi trường minh bạch thông thoáng, cần những minh quân hiểu họ, nhất là có lòng tin ở họ. Cơ chế khép kín hoàn toàn ngược lại với những yêu cầu này. Cho đến ngày nay việc tuyển lựa dựa trên cơ cấu là chính. Các động cơ của việc cơ cấu người thì rất phức tạp, nhất là rất mơ hồ. Tôi lo ngại là cứ tiếp tục như thế thì người tài sẽ đi chỗ khác hết. Họ sẽ vào các cơ sở tư nhân hay quốc tế để có chỗ phát huy đúng mức. Các cơ quan nhà nước quốc gia dần dần sẽ trở nên xơ cứng vì những thành viên cơ cấu không xứng tầm!

Xin cảm ơn giáo sư về cuộc trao đổi này.

VĨNH THẮNG thực hiện

THÔNG TIN THI VÀ TUYỂN SINH NĂM 2010:

Những ngày nước rút!

Đến thời điểm này (cuối tháng 5/2010), chỉ còn hơn một tuần nữa, khoảng 1 triệu học sinh (HS) lớp 12 sẽ tham dự kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông (THPT) năm học 2009-2010. Sau đó hơn một tháng, các sĩ tử trên cả nước bước vào cuộc cạnh tranh khá quyết liệt, trong kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ) năm 2010, để giành cho mình tấm vé vào cửa các trường ĐH, CĐ.

Ảnh: NGỌC MINH

ĐÀO QUỐC TOÀN

Thi tốt nghiệp trung học phổ thông: thí sinh đừng hy vọng dùng "phao"

Vấn đề được dư luận quan tâm hiện nay là công tác thanh tra thi sẽ diễn ra như thế nào để đảm bảo có một kỳ thi nghiêm túc, công bằng. Trao đổi với báo giới về việc này, ông Lê Quang Hưởng, Phó chánh Thanh tra Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) cho biết: một điểm mới trong công tác thanh tra thi tốt nghiệp THPT năm nay là các đoàn thanh tra của Bộ không về "cắm chốt" tại các địa phương

như các năm trước. Mỗi tỉnh, thành phố sẽ chỉ có khoảng 2-3 đoàn thanh tra lưu động của Bộ GD&ĐT đi kiểm tra đột xuất các hội đồng thi. Thay vào đó, Bộ yêu cầu các sở GD&ĐT phải tăng tính trách nhiệm. Nếu kỳ thi tốt nghiệp năm trước, 15 phòng thi mới có 1 thanh tra của sở GD&ĐT thì năm nay 10 phòng thi có một thanh tra.

Thanh tra của các sở sẽ thay Bộ làm nhiệm vụ "cắm chốt", còn thanh tra của Bộ sẽ đi thanh kiểm tra đột xuất để phát hiện các trường hợp vi phạm (nếu có). Thanh tra của Bộ sẽ giám sát, đôn đốc việc thực hiện quy chế trong tất cả các

khâu của kỳ thi tại các địa phương, đơn vị tổ chức. Thí sinh, cán bộ, giám thị, nhân viên của hội đồng thi nào vi phạm quy chế thi sẽ bị thanh tra Bộ lập biên bản, xử lý theo quy định. Sau đó, đoàn thanh tra của Bộ sẽ có trách nhiệm theo dõi việc xử lý.

Theo ông Lê Quang Hưởng, những năm gần đây, thí sinh nhìn chung đã có ý thức chấp hành nội quy, kỷ luật phòng thi. Tỷ lệ thí sinh vi phạm quy chế thi giảm hơn, số giám thị vi phạm cũng ít hơn. Tuy nhiên, tình trạng vi phạm vẫn còn, chủ yếu vẫn là mắc lỗi mang điện thoại đi động vào phòng thi. Mặc dù quy chế thi đã ghi rõ, cấm mang điện thoại đi động vào phòng thi, nhưng nhiều thí sinh vẫn vi phạm, dù chưa chắc đã có ý định dùng điện thoại để "liên lạc móc nối" với bên ngoài. Xin nhắc lại, bất kể thí sinh nào mang điện thoại đi động vào phòng thi, kể cả không sử dụng hoặc đã tắt nguồn, đều sẽ bị *đình chỉ thi ngay lập tức*. Bộ GD&ĐT yêu cầu các hội đồng thi phải có nơi để thí sinh gửi điện thoại đi động trước khi vào phòng thi.

Một số thí sinh vẫn còn mang tài liệu vào phòng thi dưới nhiều dạng khác nhau. Có thí sinh khi bị lập biên bản nói là chỉ mang tài liệu vào để "cảm thấy an tâm" chứ không quay cốp. Hiện nay, công tác giám sát kỳ thi khá nghiêm ngặt, để thi được ra theo hướng kiểm tra khả năng sáng tạo và kiến thức thật, tránh học tủ, học vẹt, tránh quay cốp... nên thí sinh không thể sử dụng "phao" (tài liệu) để chép bài. Tốt nhất là thí sinh không nên hy vọng dùng "phao" trong lúc làm bài thi.

Một điểm mới nữa của kỳ thi tốt nghiệp THPT năm nay là thí sinh khi vào phòng thi phải có thẻ dự thi, đồng thời phải xuất trình cả chứng minh nhân dân và thẻ học sinh. Biện pháp này để tránh tình trạng thi hộ, thi kèm. Tuy nhiên, trong trường hợp thí sinh bị mất hoặc quên thẻ dự thi, hội đồng coi thi vẫn tạo điều kiện để thí sinh đó dự thi, với điều kiện thí sinh phải viết giấy cam đoan, có ít nhất hai chữ ký của thí sinh khác xác nhận. Sau đó, thí sinh sẽ tiến hành bổ sung giấy tờ còn thiếu trong buổi thi sau.

Ngoài ra, đối với những trường hợp thí sinh bị thất lạc giấy chứng minh nhân dân thì phải có giấy xác nhận của ủy ban nhân dân cấp xã hoặc cơ quan công an có

thấm quyền; nếu gia đình thí sinh không có sổ hộ khẩu riêng, có thể sử dụng giấy xác nhận của ủy ban nhân dân cấp xã, với đầy đủ thông tin như trong sổ hộ khẩu.

Thi tuyển sinh đại học: không nên hoang mang với tỉ lệ “chọi”!

Hiện nay, các trường ĐH, CĐ đang lần lượt công bố số lượng hồ sơ đăng ký dự thi (ĐKDT) và chỉ tiêu tuyển sinh của trường năm 2010. So sánh giữa số lượng hồ sơ ĐKDT với chỉ tiêu tuyển sinh được giao, có thể biết được tỉ lệ tuyển sinh (hay còn gọi là tỉ lệ “chọi”) trong từng ngành đào tạo của các trường. Đây là thông tin cần thiết, giúp thí sinh biết rõ về trường, ngành học mà mình sẽ dự thi. Tuy nhiên, tỉ lệ “chọi” cũng chỉ để tham khảo. Vì có khi, tỉ lệ “chọi” của trường này thấp nhưng điểm chuẩn lại rất cao, trong khi tỉ lệ “chọi” ở trường kia cao nhưng điểm chuẩn vào trường lại rất khiêm tốn. Do đó, thí sinh (nhất là những thí sinh nộp nhiều hồ sơ ĐKDT) cần hết sức bình tĩnh và tỉnh táo, trước khi quyết định dự thi vào trường nào.

Theo thống kê vài năm gần đây, những trường ở nhóm đầu về chất lượng đào tạo ngày càng ít thí sinh ĐKDT. Vì vậy, tỉ lệ “chọi” vào các trường này rất thấp. Chẳng hạn, năm nay Trường ĐH Ngoại thương có khoảng 8.400 hồ sơ ĐKDT, chỉ tiêu vào trường là 3.000. Như vậy, tỉ lệ “chọi” chỉ là 1/2,8. Tỉ lệ “chọi” ở ĐH Bách khoa Hà Nội năm nay cũng chỉ là 1/2,2; Học viện Công nghệ Bưu chính viễn thông vào khoảng 1/2,9... Với tỉ lệ “chọi” thấp như vậy nhưng năm nào các trường này cũng lấy điểm chuẩn rất cao (khoảng 22 điểm trở lên). Dự kiến tình hình này cũng không thay đổi trong kỳ tuyển sinh năm nay.

Năm 2009, Trường ĐH Y - Dược TP.HCM có tỉ lệ “chọi” khá cao (1/16) và điểm chuẩn cũng rất cao (từ 22-25,5 điểm), năm nay, tỉ lệ “chọi” bình quân của trường cũng ở mức từ 1/7 đến 1/20 (cá biệt ngành Điều dưỡng có tỉ lệ “chọi” kỷ lục: 1/50,84) và đương nhiên, điểm chuẩn cũng sẽ không thấp. Ngược lại, Trường ĐH Bách khoa (ĐH Quốc gia TP.HCM) năm 2009 có tỉ lệ “chọi” khá thấp, nhưng điểm chuẩn nhiều ngành vẫn ở mức cao như: Công nghệ thông tin (21,5 điểm), Công nghệ Hóa - Thực phẩm - Sinh học

Bộ GD&ĐT vừa có quyết định thành lập 63 đoàn thanh tra, mỗi đoàn 11 người, để thanh tra việc chấm thi, chấm phúc khảo trong kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2010. Các sở GD&ĐT cử cán bộ, giáo viên tham gia đoàn thanh tra theo yêu cầu của Bộ GD&ĐT. Điểm mới trong kỳ thi tốt nghiệp THPT năm nay là lực lượng thanh tra sẽ được điều động từ sở GD&ĐT thứ ba (không phải sở có bài thi và sở chấm thi). Thanh tra chấm thi có nhiệm vụ chấm thẩm tra 5-10% số bài thi ngẫu nhiên (đã được giám khảo chấm hai vòng độc lập) để kiểm tra độ chính xác của việc vận dụng biểu điểm, hướng dẫn chấm, phát hiện những bài thi có dấu hiệu bất thường. Quy định trên nhằm đảm bảo việc chấm thi khách quan, hạn chế tình trạng “chăm chặt, chăm lỏng” như kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2009.

(21 điểm), Điện - điện tử (20 điểm)... Năm nay, tỉ lệ chọi của trường vẫn ở mức 1/2 đến 1/4, nhưng điểm chuẩn cũng không thể thấp hơn mọi năm. Do vậy, theo các chuyên gia tư vấn tuyển sinh, muốn dự thi vào các trường này, thí sinh cần có học lực tốt, nếu không sẽ rơi vào tình trạng có điểm thi cao mà vẫn trượt. Thực tế các thí sinh cũng đã hiểu, nên chỉ những thí sinh có học lực khá giỏi mới “dám” nộp hồ sơ ĐKDT vào các trường này. Vì vậy mà tỉ lệ “chọi” ở các trường thuộc топ trên thường thấp.

Trong khi đó, một số trường (nhất là các trường ngoài công lập, các trường ĐH địa phương...) có tỉ lệ “chọi” cao nhưng điểm chuẩn tuyển sinh lại chỉ bằng hoặc nhỉnh hơn điểm sàn quy định của Bộ GD&ĐT một ít, vì phần lớn thí sinh dự thi vào các trường này không đạt được điểm sàn. Năm 2009, Trường ĐH Tôn Đức Thắng có tỉ lệ “chọi” 1/9, nhưng điểm trúng tuyển nguyện vọng 1 ở nhiều ngành chỉ ở mức 14 điểm; Trường ĐH Mở TP.HCM có tỉ lệ “chọi” 1/9 nhưng điểm đầu vào cũng chỉ 14 đến 16 điểm; Trường ĐH Hoa Sen TP.HCM có tỉ lệ “chọi” 1/6,32 nhưng điểm chuẩn chỉ từ 13 đến 16 điểm...

Các chuyên gia tư vấn tuyển sinh cho rằng, nếu tham khảo tỉ lệ “chọi” thì chỉ nên xem xét trong khuôn khổ một trường qua các năm. Cũng có khi, ở ngay một trường nhưng ngành này có nhiều thí sinh ĐKDT, ngành kia lại rất ít thí sinh. Chẳng hạn, Trường ĐH Sư phạm Kỹ thuật TP.HCM năm nay, ngành Kỹ thuật điện - điện tử có tỉ lệ chọi 1/5,37; Điện công nghiệp 1/5,2... nhưng ngành Sư phạm Kỹ thuật công nghiệp, tỉ lệ “chọi” chỉ là 1/0,4; Sư phạm Kỹ thuật cơ điện tử 1/0,88..., tức là chưa tới 1 thí sinh dự thi cho 1 chỉ tiêu đào tạo!

Lâu nay, các thí sinh vẫn thường có xu hướng chọn trường thi theo điểm chuẩn. Chẳng hạn, những trường/ngành nào năm trước có điểm chuẩn vừa phải thì năm sau sẽ có số thí sinh ĐKDT cao. Tuy nhiên, theo các chuyên gia tư vấn tuyển sinh, không phải lúc nào trường có điểm tuyển vừa phải cũng là những trường vừa sức với thí sinh. Nếu thí sinh cứ tập trung thi vào các trường năm trước có điểm chuẩn không cao, thì có thể năm nay điểm tuyển của trường sẽ cao, vì có nhiều thí sinh dự thi. Do vậy, thí sinh cần quan tâm đến điểm trúng tuyển giữa các trường hoặc của một ngành trong nhiều trường. Có những ngành đào tạo giống nhau, nhưng trường này lấy điểm chuẩn cao, trường kia lại lấy điểm chuẩn thấp. Thí sinh nên lấy đó làm căn cứ để so sánh với học lực của bản thân để chọn ngành, chọn trường thi cho phù hợp với năng lực của mình.

Theo số liệu thống kê chưa đầy đủ, hồ sơ ĐKDT vào các trường ĐH, CĐ năm nay giảm hơn so với năm 2009. Có thể do các thí sinh đã cân nhắc kỹ, nên mỗi thí sinh đã không nộp nhiều hồ sơ. Do vậy năm nay, thí sinh “áo” có thể sẽ ít hơn. Tỉ lệ “chọi” ở hầu hết các trường chỉ ở mức 1/2 đến 1/10. Một số ngành thuộc nhóm Y - Dược đạt tỉ lệ từ 1/20 đến 1/50. Các ngành Báo chí, Tài chính - ngân hàng, Kinh tế... cũng thuộc топ đầu, với tỉ lệ “chọi” trên 1/10 (trong đó, Trường CĐ Kinh tế đối ngoại TP.HCM đạt tỉ lệ 1/28, bỏ xa nhiều trường ĐH). Các ngành sư phạm năm nay đều sụt giảm số thí sinh ĐKDT, tỉ lệ “chọi” chỉ ở mức dưới 1/5. Thậm chí, có nhiều ngành sư phạm ở ĐH địa phương chỉ có tỉ lệ dưới 1/1... Nhìn chung, bức tranh tuyển sinh ĐH, CĐ năm 2010 vẫn còn chứa nhiều ẩn số và sẽ còn được công luận đặc biệt quan tâm. ■

Dạy và học ngoại ngữ - bao giờ cho đến...?

Muốn hội nhập quốc tế thì việc chọn một ngoại ngữ chính để sử dụng là hết sức cần thiết, riêng ở nước ta lại cấp bách hơn bao giờ hết. Trong khi ở các nước cùng khu vực, tỉ lệ người sử dụng tiếng Anh khá cao và sử dụng thành thạo như một thứ ngôn ngữ thứ hai sau tiếng mẹ đẻ thì ở Việt Nam, dù học sinh đã được học chương trình 7 năm trung học cơ sở (THCS) và trung học phổ thông (THPT) hoặc nhiều hơn (nếu được học từ cấp tiểu học) nhưng khi tốt nghiệp THPT, ra trường, học sinh vẫn không thể sử dụng tiếng Anh để giao tiếp. Thực trạng dạy và học ngoại ngữ ra sao ở bậc học phổ thông?

ĐẶNG ANH CHIẾN

Trong hầu hết các trường THCS và THPT ở nước ta, học sinh được học một trong bốn thứ tiếng - Anh, Nga, Hoa, Pháp - như một môn học bắt buộc. Tại một số thành phố lớn, ngoại ngữ được xem là môn học tự chọn ở trường tiểu học. Tại một số trường chuyên, ngoại ngữ được xem là môn chuyên để đào tạo học sinh có năng khiếu về ngoại ngữ. Riêng tiếng Anh và tiếng Pháp, một số địa phương thực hiện để án dạy tăng cường để có thể trở thành chuyên ngữ. Do thiếu giáo viên (GV), nhất là thiếu GV giỏi, nên việc tổ chức dạy ngoại ngữ gặp rất nhiều khó khăn, thời lượng còn ít và chất lượng không cao. Tuy là môn học bắt buộc, nhưng mãi gần đây ngoại ngữ mới được đưa vào làm một môn thi tốt nghiệp THPT. Khởi đầu, thí sinh được chọn hoặc thi ngoại ngữ hoặc thi một môn học khác, sau đó tiến đến ngoại ngữ trở thành môn thi bắt buộc. Kể từ năm học 2001-2002, số thí sinh thi ngoại ngữ đã chiếm trên 90% (số liệu từ *Để án dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục Việt Nam giai đoạn 2006-2015*).

Để đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, khoa học - công nghệ và phục vụ chủ trương hội nhập quốc tế, Chính phủ đã giao cho Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) thực hiện để án cải thiện tình

hình dạy ngoại ngữ, theo đó ngoại ngữ được tăng thời lượng, được dạy liên tục từ lớp 6; địa phương nào có đủ điều kiện có thể dạy từ lớp 3. Cùng với việc tăng cường dạy ngoại ngữ, việc sử dụng tiếng Anh, tiếng Pháp làm chuyên ngữ ở một số ngành đào tạo trong một số dự án hợp tác quốc tế cũng được thực hiện tại một số trường đại học (ĐH) và sắp tới, việc dạy bằng tiếng nước ngoài (trước hết là tiếng Anh) cũng đang được khuyến khích để mở rộng trong các trường ĐH.

Trước năm 1950, ở nước ta - với nền GD thuộc Pháp, ở bậc ĐH, các môn học đều được dạy bằng tiếng Pháp. Mãi sau năm 1950, tiếng Việt mới được sử dụng làm chuyên ngữ chính thống trong tất cả các bậc học của GD Việt Nam. Điều đó đã khẳng định được quyết tâm và tinh thần dân tộc của đội ngũ trí thức Việt thời kỳ đó và nhằm giữ được sự độc lập - không bị đồng hóa của dân tộc ta. Việt Nam vốn có nền văn hóa riêng, dù bị ảnh hưởng bởi hơn 1.000 năm đô hộ của Trung Hoa nhưng vẫn không đánh mất bản sắc dân tộc. Tuy nhiên, có lẽ niềm tự hào đó là lý do khiến người Việt có đặc tính *hướng nội* nhiều hơn *hướng ngoại*. Đáng tiếc, tính *hướng nội* đó đã làm chậm đi quá trình tiếp nhận văn hóa khác, ngôn ngữ khác.

Mục tiêu cần đạt của GD ngoại ngữ (ở đây xin lấy tiếng Anh làm ví dụ) trong

chương trình phổ thông là giúp học sinh hình thành được nhóm các kỹ năng: *nghe - nói - đọc - viết*. Đã là kỹ năng tức là phải vận dụng và thực hiện một cách gần như *nhuần nhuyễn, thuần thục*, có thể giao tiếp đơn giản, có thể đọc và hiểu tài liệu, có thể nghe và hiểu vấn đề khi người nói phát biểu bằng tiếng Anh. Tuy nhiên, trên thực tế, phần lớn học sinh phổ thông đã không thể hình thành được các kỹ năng này. Điều đó cho thấy mục tiêu còn xa vời.

Chúng ta đã đổi mới nội dung chương trình, đổi mới phương pháp giảng dạy, tăng cường các trang thiết bị phục vụ dạy học, các thiết bị nghe nhìn... Tuy nhiên, chất lượng vẫn chưa được cải thiện đáng kể. Phần đông học sinh, kể cả sinh viên, còn ậm ở khi đọc tiếng Anh và rất khó khăn trong giao tiếp.

Hiện đang có một số bất cập ảnh hưởng đến chất lượng dạy và học ngoại ngữ trong chương trình GD phổ thông:

1. Yếu tố tác động - thúc đẩy: Trước đây, các kỳ thi và các bài kiểm tra được xem là phương thức duy nhất để đánh giá năng lực của người học. Thông thường học sinh phải vượt qua rất nhiều kỳ thi và kiểm tra như kiểm tra cuối bài, cuối chương, giữa kỳ, cuối kỳ, cuối năm học, cuối cấp cùng với các kỳ thi quan trọng là tuyển sinh vào THPT, tốt nghiệp THPT và tuyển sinh vào ĐH, cao đẳng. Ngoài mục đích đánh giá và tuyển sinh, kết quả thi và kiểm tra cũng được dùng làm thước đo thành tích giảng dạy của GV. Cha mẹ học sinh và xã hội cũng coi trọng kết quả thi cử và xem nó như là thước đo thành tích của các nhà trường. Do đó, GV buộc phải giảng dạy theo kiểu học để thi cử. Vấn đề là các kỳ thi chỉ tập trung vào khía cạnh định lượng của kết quả học tập với các kỹ thuật thi mang tính bề ngoài bằng giấy viết và kiểm tra những mục tiêu thứ yếu của việc học, trong khi bỏ qua khía cạnh định tính, phương pháp học cũng như thái độ và giá trị thực của người học.

■ Một tiết học ngoại ngữ tại Trường Trung học cơ sở Đoàn Thị Điểm, Hà Nội

Thiếu yếu tố định hướng nghề nghiệp, tác dụng của việc học đối với tương lai nghề nghiệp thực tế của bản thân người học chưa được xác lập. Vì vậy quan điểm “học để thi” chi phối, dẫn đến mục đích của việc học, mục đích của chương trình không thể đạt được. Hiện tại, phương pháp kiểm tra đánh giá đã và đang được thay đổi, tuy nhiên vẫn chưa cải thiện được là bao.

2. Yếu tố thực hành - thực tiễn của môn học: Học là để thực hành vào cuộc sống và học phải đi đôi với hành. Thực hành vừa để bổ sung cho việc học, là một mặt của việc học, vừa để thấy được giá trị của việc học. Mặc dù chúng ta đã đổi mới, nhưng việc đổi mới còn khó khăn với đội ngũ GV; nội dung tuy đã đổi mới nhưng vẫn mang tính sách vở, tính lý thuyết, hàn lâm. Nhất là môn học ngoại ngữ, điều kiện thực hành là quan trọng để có thể hình thành kỹ năng lại không nhiều, điều đó lý giải vì sao sau 7 năm học ngoại ngữ (4 năm THCS và 3 năm THPT), học sinh vẫn không thể

áp dụng thứ tiếng mình đã được học vào cuộc sống.

3. Yếu tố con người - nhân tố quyết định: Như trên đã nói, GV ngoại ngữ còn thiếu và đặc biệt là thiếu GV giỏi. Với đặc thù vùng miền, phát âm của những người ở vùng này với vùng khác còn khác nhau và còn nhiều lỗi. Có thể phân chia các vùng như người Nam Bộ, Nam Trung Bộ, Bắc Trung Bộ, Bắc Bộ. Trong chương trình GD Việt Nam, không có quy định nào yêu cầu học sinh phân biệt chữ “s” và chữ “x” bằng cách đọc “sờ nặng” và “sờ nhẹ” hay “l” và “n” là “nờ cao” và “nờ thấp”, vậy mà trong giáo dục tiểu học hiện nay vẫn tồn tại hiện tượng này. Việc tồn tại hiện tượng này bắt nguồn từ GV, bản thân một số GV dạy còn không phân biệt và đọc chính xác các âm tiếng Việt thì làm sao có thể dạy tốt môn ngoại ngữ? Hơn nữa, cũng vì đặc trưng vùng miền đó cùng với việc giao thoa giữa vùng công tác như người Trung Bộ vào công tác tại Nam Bộ thì một số có thể sử dụng chuẩn từ phổ thông, còn một số vẫn giữ

nguyên tiếng bản địa để dạy ngoại ngữ, thử hỏi nếu GV sử dụng tiếng bản địa để nói chuyện bằng tiếng Việt không thôi đã làm học sinh khó nghe, huống gì sử dụng cách phát âm của địa phương để nói tiếng Anh? Học sinh sẽ nghe thế nào? Mặc dù đây là số ít đối với GV nhưng một số ít của GV sẽ ảnh hưởng tới số nhiều người học.

Cuối cùng, xin nhắc lại, tính *hướng nội* trong yếu tố con người chính là rào cản lớn nhất. Nhiều thế hệ người Việt Nam chúng ta luôn mang trong mình hình ảnh gốc đa, giếng nước, mái đình, đó là truyền thống văn hóa tốt đẹp, là bản sắc không pha trộn, là niềm tự hào của mỗi người mang trong mình dòng máu Lạc Hồng. Nhưng nếu thái quá, nó sẽ trở thành sự bảo thủ, khiến cho tính “*hướng nội*” ngày càng lớn. Niềm tự hào đó rất chính đáng, nhưng dù sao cũng đã đến lúc nên mở lòng mình ra, mở tư tưởng của mình ra để đón nhận thế giới bên ngoài, nhất là khi chúng ta đang bước vào tiến trình hội nhập thế giới. ■

Nỗi trăn trở khi dạy một bài trong sách *Ngũ văn 12*

NGUYỄN KIM RẪN

(Nguyên giáo viên Trường THPT Chuyên Thái Bình)

Đó là bài *Nhìn về vốn văn hóa dân tộc* của tác giả Trần Đình Hượu. Bài này được in ở sách *Ngũ văn 12* (tập hai - ban cơ bản - trang 159) và sách *Ngũ văn 12* (nâng cao - tập một, trang 197). Trong phần *Kết quả cần đạt*, sách cơ bản ghi: “*Nắm được các luận điểm chủ yếu của bài viết và quan điểm của tác giả về những ưu điểm, nhược điểm của văn hóa truyền thống Việt Nam. Nâng cao năng lực đọc văn bản khoa học và văn bản chính luận*”. Sách nâng cao ghi: “*Nắm được những đặc thù của vốn văn hóa Việt Nam được nêu trong bài viết để phát huy trong thời đại hội nhập. Thấy được cách trình bày sáng rõ, sắc sảo, có căn cứ những vấn đề lớn của văn hóa Việt Nam*”.

Như vậy các tác giả của cả hai ban đều cho rằng bài viết đã nói được bản sắc văn hóa Việt Nam mà học sinh cần coi là cái để học, để nắm văn hóa dân tộc qua nó. Các tác giả sách giáo khoa (nhất là sách nâng cao), khen bài viết của tác giả Trần Đình Hượu, đồng tình với cách đánh giá về văn hóa dân tộc như thế.

Khi giảng những bài này, giáo viên rất băn khoăn. Nói theo sách giáo khoa hay nói theo mình? Nói theo hướng dẫn của sách giáo khoa thì cảm thấy không đành lòng. Bởi lẽ, có nhiều nhận định của tác giả Trần Đình Hượu, chúng tôi thấy không thỏa đáng. Ví dụ, tác giả cho rằng con người Việt Nam “*Không*

chuộng trí mà cũng không chuộng dũng. Dân tộc chống ngoại xâm liên tục nhưng không thương võ”.

Trước hết nói về *trí*. Bảo rằng dân tộc Việt Nam ta *không chuộng trí* là không đúng. Ngay từ thuở sơ khai của lịch sử, sử thi *Đẻ đất, đẻ nước* đã kể chuyện cha ông xưa tìm ra cách xây dựng nhà cửa, kinh kỳ kẻ chợ, đã kể chuyện ruổi trâu thông minh lấy được lửa của trời thế nào. Những truyện ngụ ngôn, những truyện cổ tích về con người và con vật thông minh đều đề cao trí tuệ. Biết bao truyện Nôm, truyện cổ tích ca ngợi những con người chịu đói khổ để học thành tài (Phạm Công trong *Phạm Công, Cúc Hoa*, Tống Trân trong *Tống Trân, Cúc Hoa*, Phạm Tải trong *Phạm Tải, Ngọc Hoa*...). Cha ông ta lại nhắc nhở nhau: “*Để cho con hòm vàng không bằng để cho con cuốn sách*”. Chúng ta có biết bao chuyện kể về các ông trạng trí tuệ phi phàm trong ứng xử hàng ngày và bang giao với nước ngoài, thể hiện trí tuệ của con người Việt Nam một cách tự hào như Mạc Đĩnh Chi, Nguyễn Thượng Hiền, Lê Quý Đôn... Chúng ta có những nhà thơ, nhà giáo trí tuệ uyên bác như: Chu Văn An, Nguyễn Bỉnh Khiêm, Nguyễn Du, Nguyễn Khuyến... Chúng ta có biết bao con người bền bỉ phấn đấu để có trí tuệ ở tầm cao, lãnh đạo các cuộc chống xâm lược (Lý Công Uẩn, Trần Hưng Đạo, Nguyễn Trãi, Ngô Thời Nhậm, Phan Bội Châu, Hồ Chí

Minh...). Hiện nay học sinh ta có rất nhiều em nhà nghèo vượt khó, học giỏi. Trong các kỳ thi quốc tế, nhiều học sinh ta đoạt giải cao so với các nước trên thế giới. Một dân tộc không chuộng trí sao có thể có được những thành tựu đó?

Về *tinh thần thượng võ* của dân tộc, nhận định của tác giả Trần Đình Hượu càng tùy tiện và sai trái. Chúng ta tự hào về dân tộc ta, một dân tộc nhỏ nhưng đã bao lần thắng những đế quốc to. Được như vậy phải do tinh thần thượng võ của dân tộc. Từ thuở Đinh Tiên Hoàng cờ lau tập trận đến Trần Quốc Toản tập trung bè bạn thiếu niên luyện tập võ nghệ để tham chiến cùng quân dân đời Trần, chả lẽ không là thượng võ? Từ Bà Trưng, Bà Triệu đến đô đốc Bùi Thị Xuân và các nữ binh, các nữ tướng của các bà đều thể hiện một tinh thần thượng võ ở dân tộc ta. Thượng võ ở mọi lứa tuổi và không phân biệt giới tính. Hãy nghe Bà Triệu nói: “*Tôi chỉ muốn cưỡi cơn gió mạnh, đạp bằng sóng dữ, chém cá kình ở biển Đông, đánh đuổi quân Ngô, giành lại giang san, cởi ách nô lệ, chứ không chịu khom lưng làm tì thiếp người ta*”. Chính sử của Trung Quốc còn ghi: vào năm 248, “*toàn thể Giao Châu (tên nước ta thời đó) đều chấn động*”.

Nói đến tinh thần thượng võ của dân tộc, ta có thể tự hào nhắc lại những cuộc luyện võ, tập trận, huấn luyện quân đội của Lê Hoàn, Lý Công Uẩn, Lý Thường Kiệt, Trần Quang Khải, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, anh em nhà Tây Sơn mà tiêu biểu là Quang Trung, những cuộc tập trận ở các nơi tụ nghĩa của các nghĩa quân Bãi Sậy, Ba Đình, Yên Thế; của Nguyễn Hữu Cẩu, Phan Bá Vành... Rồi các cuộc huấn luyện quân sự của các đơn vị bộ đội thời kỳ đánh hai đế quốc Pháp và Mỹ. Càng nói càng

■ Khởi nghĩa Hai Bà Trưng (tranh vẽ)

thấy hừng hực lòng tự hào. Sáng khoái biết bao khi nhớ lại lời thơ của Trần Quang Khải:

*Chương Dương cướp giáo giặc,
Hàm Tử bắt quân thù.*

*Thái bình nên gắng sức,
Non nước ấy nghìn thu.*

Và lời dụ tướng sĩ của Quang Trung:

Đánh cho để dài tóc,

Đánh cho để đen răng,

Đánh cho nó chích luân bất phản,

Đánh cho nó phiến giáp bất hoàn,

*Đánh cho sử tri Nam quốc anh
hùng chi hữu chủ.*

Thế mà tác giả Trần Đình Hượu lại bảo rằng dân tộc này **không thượng võ** thì tôi không hiểu nổi. Những điều tôi nói chắc ông Trần Đình Hượu không thể không biết. Biết mà vẫn tung ra những nhận định về dân tộc như vậy có thể giải thích vì sao đây?

Ngay những nhận định có vẻ đúng thì cách của tác giả Trần Đình Hượu cũng dễ làm cho người đọc ngộ nhận là dân tộc mình kém cỏi. Ông bảo: “*Ta không háo hức cái tráng lệ, huy hoàng, không say mê cái huyền ảo kì vĩ*”. Điều này khó có chứng cứ. Không thể căn cứ vào những công trình đang tồn tại mà bảo rằng “*Ta không háo hức cái tráng lệ, huy hoàng, không say mê cái huyền ảo kì vĩ*”. Háo hức, say mê

và điều kiện thực hiện đâu phải là một.

Ông bảo: dân tộc ta “*Đối với cái dị kì (khác với mình), cái mới, không dễ chấp nhận nhưng cũng không cự tuyệt đến cùng, chấp nhận cái gì vừa phải, hợp với mình nhưng cũng chần chừ, dè dặt, giữ mình*”. Điều ông nói là đúng với những gì ta đang có. Song do cách trình bày và trong khung cảnh bài viết, người đọc dễ dựa theo mà phủ nhận nền văn hóa dân tộc.

Không cứ dân tộc ta mà dân tộc nào có ý thức dân tộc cũng phải tiếp thu cái mới một cách có suy ngẫm, chọn lọc cái phù hợp với mình để vận dụng. Bảo cáo Chính trị của Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, đọc tại Đại hội X của Đảng chỉ rõ: “*Tiếp tục phát triển sâu rộng và nâng cao chất lượng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, gắn kết chặt chẽ và đồng bộ hơn với phát triển kinh tế xã hội, làm cho văn hóa thấm sâu vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội*”. Có nghĩa là phải tiếp thu cái hay, cái mới của các nước tiên tiến để làm giàu, làm hiện đại văn hóa nước mình nhưng không bỏ tính dân tộc. Đây là cái hay. Cách nói “*không dễ chấp nhận*”, “*nhưng cũng chần chừ dè dặt*” như ông Trần Đình Hượu

khiến người ta thấy là chê hơn khen.

Điều đáng nói là với một bài như vậy, cả hai ban đều dành cho thời lượng là 2 tiết học. Trong khi đó những nhà văn lớn như nhà văn đa tài Nguyễn Đình Thi (Tổng thư ký Hội Nhà văn Việt Nam tới 20 năm), chỉ được đọc thêm bài *Đất nước*; nhà thơ Chế Lan Viên, ban cơ bản chỉ đọc thêm bài *Tiếng hát con tàu*; nhà thơ Hoàng Cầm cũng chỉ được đọc thêm bài *Bên kia sông Đuống*; Nam Cao, với truyện ngắn *Đôi mắt* hay là thể cũng bỏ hẳn; Nguyễn Hồng chẳng được chọn bài nào. Và, nhiều nhà văn lớn của dân tộc không được giới thiệu. Như vậy nên chăng? Cũng có người bảo phải đưa loại bài kiểu *Nhìn về vốn văn hóa dân tộc* để đa giọng điệu. Song, theo chúng tôi, đa nhưng phải cân nhắc về thời lượng dạy và học; phải có hướng dẫn để học sinh nhận diện những điều chưa đúng của những giọng điệu lạ ấy. Có chăng, với bài như *Nhìn về vốn văn hóa dân tộc* của tác giả Trần Đình Hượu chỉ nên in vào phần tham khảo để học sinh biết một cách nói lạ, đáng phê phán. Khen và dạy học sinh khen những bài như vậy nghe không ổn. Rất mong các bạn đồng nghiệp cùng lên tiếng. ■

■ **Thí sinh dự thi tốt nghiệp THPT cần phải kiểm tra đề thi thật cẩn thận**

Phát hiện đề thi không chính xác

● *Khi nhận đề thi tốt nghiệp trung học phổ thông (THPT) trong phòng thi, nếu phát hiện đề thi phát cho mình không được chính xác, em phải làm sao để được nhận đề chính xác? (trong nghia@gmail.com)*

Trong kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2010, khi nhận đề thi, em phải kiểm tra kỹ đề thi (cả nội dung lẫn hình thức). Trong trường hợp đề thi bị thiếu trang hoặc bị rách, nhòe hoặc mờ, em phải báo ngay cho giám thị để xin đổi đề thi được in rõ chữ hơn. Nếu em không thông báo cho giám thị biết hoặc báo chậm trễ thì em phải chịu thiệt thòi. Đối với giám thị, tất cả những trường hợp phát sinh về đề thi, giám thị phải báo cáo cho chủ tịch hội đồng coi thi ngay sau khi phát hiện (qua giám thị ngoài phòng thi).

Tham gia "Học kỳ trong quân đội"

● *Gia đình tôi ở TP.HCM, có con trai 11 tuổi, muốn tham dự các lớp "Học kỳ trong quân đội" như năm 2009 có tổ chức thi liên hệ ở đâu để ghi danh? Xin cho biết nội dung chính của khóa học? (thuyhong@yahoo.com)*

Trong dịp hè năm nay, từ ngày 15 đến 22/6 và từ ngày 1 đến 7/7, Trung tâm Thanh thiếu niên miền Nam sẽ mở chương trình "Học kỳ trong quân đội" dành cho thiếu nhi tuổi từ 9 đến 13. Nội dung chính của khóa học là rèn luyện tính kỷ luật, nề nếp, thể lực, tính tự lập, tinh thần đồng đội và giáo dục tình cảm gia đình cho các em thiếu nhi. Xin mời gia đình liên hệ để hỏi thêm chi tiết tại số 212-214 Nguyễn Đình Chiểu, Q.3, TP.HCM hoặc số 1, đường số 3, phường Bình Hưng Hòa, Q. Bình Tân, TP.HCM, điện thoại: 08.39303962.

Dùng loại máy tính nào?

● *Khi dự thi tốt nghiệp THPT và tuyển sinh đại học năm nay, em được dùng loại máy tính nào trong phòng thi? (honghanh@yahoo.com)*

Bộ GD&ĐT đã công bố danh sách máy tính cầm tay được đem vào phòng thi tốt nghiệp THPT và thi tuyển sinh đại học,

cao đẳng năm 2010. Theo đó, các máy tính cầm tay được phép đem vào phòng thi là các máy tính không có chức năng soạn thảo văn bản (như tính năng ghi chép, ghi số điện thoại...); không có thể nhớ cắm thêm vào. Danh sách cụ thể các máy tính cầm tay thông dụng (làm được các phép tính số học, các phép tính lượng giác và các phép tính siêu việt) được sử dụng trong phòng thi gồm có: **Casio:** FX95, FX220, FX500A, FX500MS, FX500ES, FX500VNPlus, FX570MS, FX570ES; **Vietnam Calculator:** VN-500RS, VN500ES, VN570RS, VN570ES; **VinaCal:** 500MS, 570MS; **Sharp:** EL124A, EL250S, EL506W, EL509WM; **Canon:** FC45S, LS153TS, F710, F720. Em lưu ý: Bộ GD&ĐT cũng cho phép thí sinh sử dụng các máy tính có chức năng tương đương với các loại máy tính nêu trên.

Đem Atlas vào phòng thi

● *Em được các thầy cô phổ biến là môn thi Địa lý ở kỳ thi tốt nghiệp THPT năm nay được mang Atlas vào phòng thi để sử dụng. Như vậy, trong kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng vào tháng 7 tới đây có được đem Atlas vào phòng thi không? (minhdat@gmail.com)*

Theo Quy chế thi tốt nghiệp THPT năm 2010, thí sinh được phép sử dụng Atlas trong phòng thi. Tuy nhiên, em chỉ được sử dụng đúng cuốn Atlas Địa lý Việt Nam do Nhà xuất bản Giáo dục phát hành và không được đánh dấu cũng như viết thêm bất cứ nội dung gì trong tài liệu này khi đem vào phòng thi. Môn Địa lý là môn thi duy nhất được mang tài liệu vào phòng thi một cách công khai, em nên sử dụng để khỏi mất công học thuộc nhiều địa danh, số liệu đã có sẵn trong cuốn này. Em cũng cần lưu ý: không được đem Atlas Địa lý vào phòng thi trong kỳ tuyển sinh đại học, cao đẳng.

Vào đại học không cần thi?

● *Tôi nghe nói thi vào Trường Đại học Việt - Đức (VGU) không cần phải đủ điểm sàn trong kỳ thi "ba chung" phải không? Xin cho biết chi tiết cách tuyển sinh của trường này, có cần tốt nghiệp THPT không? (ductai@gmail.com)*

Trường Đại học Việt - Đức đã chính thức thông báo hình thức tuyển sinh vào trường năm nay, ngành tuyển sinh là Kỹ thuật điện và Công nghệ thông tin với 60 chỉ tiêu sinh viên. Theo thông báo này, thí sinh phải có bằng tốt nghiệp THPT nhưng chỉ cần nộp điểm tổng kết 6 môn (Toán, Lý, Hóa, Sinh, Tiếng Anh và Văn) của ba năm cuối cấp THPT không cần phải nộp điểm thi kỳ thi đại học. Tuy vậy, còn có điều kiện là thí sinh phải vượt qua hai bài kiểm tra đầu vào của trường về các đề tài "Khả năng giải quyết vấn đề" và "Kiểm tra Tiếng Anh". Học phí trọn năm của VGU khoảng 1.500USD, nhưng nhà trường cho biết 60% tân sinh viên năm 2010 sẽ được cấp học bổng, trị giá từ 25 đến 100% của học phí cho năm học đầu tiên, dựa vào kết quả kiểm tra đầu vào.

SONG NGOC

Trong thời điểm này, mục "Hộp thư tuyển sinh" tập trung phục vụ việc tư vấn tuyển sinh cho các bạn thí sinh dự thi vào đại học, cao đẳng, trung cấp chuyên nghiệp. Kính mời quý vị phụ huynh và các bạn thí sinh có những thắc mắc về tuyển sinh năm 2010 có thể gửi email đến địa chỉ songngoc50@gmail.com. Đề nghị các bạn vui lòng gõ chữ có dấu tiếng Việt (mã Unicode).

● Tôi muốn tìm hiểu về chính sách miễn giảm học phí, hỗ trợ chi phí học tập trong năm học 2010-2011? (giangholam@gmail.com)

Nghị định 49/2010/NĐ-CP về miễn giảm học phí, hỗ trợ chi phí học tập... từ năm học 2010-2011 đến năm học 2014-2015 quy định:

- Đối tượng không phải đóng học phí tại các cơ sở giáo dục công lập bao gồm: học sinh tiểu học; học sinh, sinh viên sư phạm, người theo học các khóa đào tạo nghiệp vụ sư phạm để đạt chuẩn nghề nghiệp.

- 9 đối tượng được miễn học phí:

1. Người có công với cách mạng và thân nhân của người có công với cách mạng;

2. Trẻ em học mẫu giáo và học sinh, sinh viên có cha mẹ thường trú tại các xã biên giới, vùng cao, hải đảo và các xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.

3. Trẻ em học mẫu giáo và học sinh, sinh viên mồ côi cả cha lẫn mẹ không nơi nương tựa hoặc bị tàn tật, khuyết tật có khó khăn về kinh tế.

4. Trẻ em bị bỏ rơi, mất nguồn nuôi dưỡng; trẻ em mồ côi cha hoặc mẹ nhưng người còn lại là mẹ hoặc cha mất tích theo quy định tại điều 78 của Bộ luật Dân sự hoặc không đủ năng lực, khả năng để nuôi dưỡng theo quy định của pháp luật; trẻ em có cha và mẹ hoặc cha hoặc mẹ đang trong thời gian chấp hành hình phạt tù tại trại giam, không còn người nuôi dưỡng.

Người chưa thành niên từ đủ 16 đến dưới 18 tuổi nhưng đang đi học văn hóa, học nghề, có hoàn cảnh như trẻ em nêu trên.

5. Trẻ em học mẫu giáo và học sinh phổ thông có cha mẹ thuộc diện hộ nghèo theo quy định của Nhà nước.

6. Trẻ em học mẫu giáo và học sinh phổ thông là con của hạ sĩ quan và binh sĩ, chiến sĩ đang phục vụ có thời hạn trong lực lượng vũ trang nhân dân.

7. Học sinh, sinh viên hệ cử tuyển (kể cả học sinh cử tuyển học nghề nội trú với thời gian đào tạo từ 3 tháng trở lên).

8. Học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú, trường

dự bị đại học, khoa dự bị đại học.

9. Học sinh, sinh viên tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp và giáo dục đại học là người dân tộc thiểu số thuộc hộ nghèo và hộ có thu nhập tối đa bằng 150% thu nhập của hộ nghèo.

- Các đối tượng được giảm học phí:

Về đối tượng được giảm học phí, nghị định nêu rõ, học sinh, sinh viên các chuyên ngành nhã nhạc cung đình, chèo, tuồng, cải lương, múa, xiếc và một số chuyên ngành, nghề nặng nhọc, độc hại sẽ được giảm học phí ở mức 70%.

Được giảm 50% học phí gồm 3 đối tượng: trẻ em học mẫu giáo và học sinh, sinh viên là con cán bộ, công nhân, viên chức mà cha hoặc mẹ bị tai nạn lao động hoặc mắc bệnh nghề nghiệp được hưởng trợ cấp thường xuyên; trẻ em học mẫu giáo và học sinh phổ thông có cha mẹ thuộc diện hộ có thu nhập tối đa bằng 150% thu nhập của hộ nghèo; học sinh tốt nghiệp trung học cơ sở đi học nghề.

- Các đối tượng được hỗ trợ chi phí học tập:

Các trường hợp trẻ em học mẫu giáo và học sinh phổ thông có cha mẹ thường trú tại các xã biên giới, vùng cao, hải đảo và các xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn; hay mồ côi cả cha lẫn mẹ không nơi nương tựa hoặc bị tàn tật, khuyết tật có khó khăn về kinh tế; hay trường hợp có cha mẹ thuộc diện hộ nghèo theo quy định của Nhà nước (không thuộc các xã biên giới, vùng cao, hải đảo và các xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn) sẽ được hỗ trợ chi phí học tập.

Nhà nước sẽ hỗ trợ trực tiếp cho các đối tượng này với mức 70.000 đồng/học sinh/tháng để mua sách, vở và các đồ dùng khác..., thời gian được hưởng theo thời gian học thực tế và không quá 9 tháng/năm học.

- Không thu học phí khi xảy ra thiên tai:

Khi xảy ra thiên tai, tùy theo mức độ và phạm vi thiệt hại, ủy ban nhân dân cấp tỉnh xem xét, quyết định không thu học phí trong thời hạn nhất định đối với trẻ em học mẫu giáo và học sinh phổ thông thuộc vùng bị thiên tai. Nhà nước thực hiện cấp bù học phí cho các cơ sở giáo dục trong các trường hợp đột xuất nêu trên.

■ Toàn cảnh Khương Ninh Các và Phước Thọ Am, nơi liên quan đến nghi án tư thông giữa Trương Đăng Quế và Phạm Thị Hằng

VUA TỰ ĐỨC LÀ CON AI?

TRẦN HUYỄN

(Tiếp theo TGM 884)

KỶ 2: MỐI QUAN HỆ GIỮA ĐẠI THẦN TRƯƠNG ĐĂNG QUẾ VÀ BÀ TỪ DỪ

Một người từng làm quan suốt 43 năm, trải ba đời vua: Minh Mạng, Thiệu Trị và Tự Đức; được phong là Lương triều Cố mạng lương thần và Tam triều Thạc phụ; là một bậc đại danh thần của vương triều Nguyễn.

Một người là con của đại thần đầu triều, 14 tuổi nhập cung làm vợ của hoàng trưởng tử; 36 tuổi trở thành quý phi; 39 tuổi là hoàng thái hậu; có tầm ảnh hưởng đến 8 đời vua Nguyễn, từ Thiệu Trị cho đến Thành Thái; được tấn tôn là Nghi Thiên Chương hoàng hậu, đức hạnh vang danh.

Vậy, có hay không mối “dan diu” giữa một bậc đại danh thần và một bậc mẫu nghi thiên hạ?

Lương triều cố mạng lương thần

Trương Đăng Quế tên tự là Diên Phương, hiệu là Đoan Trai, biệt hiệu là Quảng Khê, sinh ngày 1 tháng giêng năm Quý Sửu (1793) tại làng Mỹ Khê, huyện Bình Sơn, tỉnh Quảng Ngãi. Tổ tiên của ông quê gốc ở huyện Thạch Hà, tỉnh Hà Tĩnh, di cư vào Nam dưới thời chúa Sãi Nguyễn Phúc Nguyên (1563-1635) cầm quyền ở Đàng Trong.

Năm 1819, Trương Đăng Quế thi đỗ hương tiến (tương đương cử nhân sau này), là người Quảng Ngãi đầu tiên đỗ đạt trong khoa cử thời Nguyễn. Năm 1820, ông nhập quan trường với chức Lễ

bộ hành tấu của triều Minh Mạng; ít lâu sau được thăng lên Biên tu, được bổ làm thầy dạy học cho các vị hoàng tử con vua Minh Mạng. Năm 1830, ông được thăng Công bộ thị lang, rồi Lễ bộ thị lang, đến năm 1831 được thăng Hộ bộ tham tri kiêm quản Vũ khố, sung chức Độc quyền thi điện, làm giám khảo chấm bài thi của các tiến sĩ ứng thí thi Đình. Năm 1832, ông giữ chức Binh bộ thượng thư, kiêm giữ ấn triện Đô sát viện, sung Cơ mật viện đại thần. Về sau, ông được vinh thăng Lễ bộ thượng thư, Văn Minh điện đại học sĩ, cung hàm Thái phó (sau khi mất được vua Tự Đức truy tặng Thái sư), tước Tuy Thạnh Quận Công.

Tuy chỉ đỗ hương tiến, nhưng trong suốt 43 năm làm quan, Trương Đăng Quế đã được các vua Minh Mạng, Thiệu Trị và Tự Đức tin dùng, giao phó đảm trách nhiều chức vụ quan trọng trên tất cả các lĩnh vực chính trị, quân sự, kinh tế và văn hóa. Nhiệm vụ nào ông cũng hoàn thành xuất sắc, mang lại những thành tựu đáng nể phục cho triều đình và đất nước. Tuy quyền cao chức trọng, nhưng Trương Đăng Quế lại là người sống giản dị và thanh liêm; phong thái ung dung, tự tại. Chính vì thế mà ông đã hai lần được giao trọng trách Cố mạng lương thần: lần thứ nhất phụng mệnh vua Minh Mạng đưa vua Thiệu Trị lên ngôi vàng (1841); lần thứ hai vâng mệnh vua Thiệu Trị đưa vua Tự Đức lên ngôi báu (1847).

Khi đến tuổi hưu, ông phải nhiều lần dâng sớ xin về quê hưu dưỡng, vua Tự Đức không thuận, cố tìm cách lưu dụng ông; sau mấy phen đĩnh hoàn mới y cho vì không muốn làm trái ý thạc phụ. Ngày Trương Đăng Quế quy hương, đình thần đặt tiệc ở bến sông Hương; còn hoàng thân, công chúa thì đặt tiệc ở đình tiếp khách của Thương Sơn Công Miên Thẩm để đưa tiễn. Thơ văn tống tiễn không dưới một nghìn bài.

Lúc về trí sĩ ở quê nhà, Trương Đăng Quế vẫn lo nghĩ đến quốc sự, nên thường xuyên dâng tấu khuyến nghị cho vua Tự Đức. Sau khi ông mất, vua và đình thần thương tiếc khôn nguôi; đích thân Tuy Lý Công Miên Trinh soạn văn bia khắc vào bia đá dựng trước mộ ông (Quốc sử quán triều Nguyễn, *Đại Nam liệt truyện*, Tập 3, NXB Thuận Hóa, trang 423).

Nghi Thiên Chương hoàng hậu Từ Dừ

Bà Từ Dừ tên húy là Phạm Thị Hằng, sinh ngày 19 tháng năm năm Canh Ngọ (1810) tại Tân Hòa, Gia Định (nay thuộc huyện Gò Công, tỉnh Tiền Giang). Bà là con gái của Lễ bộ thượng thư Phạm Đăng Hưng, điện hàm Cẩn Chánh điện đại học sĩ, tước Đức Quốc Công.

Thuở nhỏ bà thích đọc sách, thông kinh sử, tính tình hiếu hạnh. Năm 14 tuổi, bà được Thuận Thiên Cao hoàng hậu (mẹ vua Minh Mạng) tuyển vào cung làm vợ của hoàng trưởng tử Miên Tông đang ở tiềm để, chờ ngày nối ngôi. Năm 1829, bà sinh hạ hoàng nam Nguyễn Phúc Hồng Nhậm, sau khi đã sinh cho Miên Tông hai hoàng nữ vào các năm 1824 và 1826. Năm 1841, vua Thiệu Trị bước lên ngôi báu, bà được phong làm Cung tần; năm 1843 được phong làm Thành phi; đến

năm 1846 được phong làm Quý phi, là bậc cao nhất trong *cửu giai* (9 thang bậc quy định chức phận của các bà vợ vua).

Là người thông minh, học rộng, nhớ nhiều, nên bà được vua Thiệu Trị tin cần, thường hay tham vấn. Khi vua ngự ở điện Khâm Văn để bàn việc nước, bà được ngồi ở sau vách để nghe lời tâu của bá quan và lời chỉ thị của vua để khi cần mà trình lại. Trong cung, bà hết lòng nuôi nấng, dạy dỗ các hoàng tử và hoàng nữ. Vì thế vua Thiệu Trị rất ngợi khen và trọng vọng bà, mỗi khi diện kiến thường gọi là *phi* mà không gọi tên. Khi vua Thiệu Trị lâm bệnh nặng, bà hầu hạ ngày đêm, vì thế, những việc cơ mật về sau bà đều được vua dặn dò kỹ càng. Trước lúc lâm chung, vua Thiệu Trị bảo quần thần: *"Quý phi là nguyên phối của trẫm, phúc đức hiển minh giúp việc trong cung cho trẫm đã 7 năm, ý trẫm muốn lập làm hoàng hậu. Tiếc thay chưa kịp"* (Nguyễn Phúc tộc thế phả, NXB Thuận Hóa, 1995, trang 280).

Năm 1849, vua Tự Đức tôn bà làm hoàng thái hậu. Đến năm 1883, vua Tự Đức thăng hà, để lại di chiếu tấn tôn bà làm Từ Dũ hoàng thái hậu, nhưng đến năm 1885 mới làm lễ tôn phong.

Là người ở vị trí cao nhất trong nội cung suốt 7 đời vua, từ Tự Đức cho đến Thành Thái, bà Từ Dũ là người có tầm ảnh hưởng quan trọng trong triều đình nhà Nguyễn. Vì thế, các phe phái trong triều luôn tìm cách trá mệnh bà trong các việc "phế, lập" các vị vua. Sau khi xảy ra vụ kinh đô thất thủ vào tháng 7/1885, bà bị ép đưa ra Quảng Trị nhưng bà không chịu đi, đình thần phải đưa bà tạm lánh vào Khiêm lăng. Sau khi tình hình trong cung tạm yên, Phụ chính đại thần Nguyễn Văn Tường mới rước bà trở về Đại nội Huế.

Theo ghi chép của sử sách triều Nguyễn, bà là người đức hạnh, biết chăm lo cho chồng, là người mẹ nghiêm khắc của vua Tự Đức và rất được các vị vua kế nhiệm kính nể, tôn sùng. Bà mất năm 1901, hưởng thọ 92 tuổi.

Có hay không mối tư thông giữa đại thần Trương Đăng Quế và bà Từ Dũ?

Theo tác giả Quốc Thái, trong bài viết *Vua Tự Đức con ai?* in trên tạp chí Thế Giới Mới vào tháng 9/1992, thì vua Tự Đức không thể là con trai của Trương Đăng Quế vì không thể có chuyện *dan diu* giữa Trương Đăng Quế và bà Phạm Thị Hằng. Sở dĩ như thế là vì những lý do sau:

- Khi sinh Hồng Nhậm, bà Phạm Thị Hằng "mới 15-16 tuổi, hoàng trưởng tử Miên Tông mới 23 tuổi, đang độ cường tráng thanh xuân, khí huyết phương cương, tràn trề nhựa sống, lại thương yêu bà hết mực và tương lai sẽ lên ngôi vua. Thế thì bà Phạm Thị Hằng còn ước muốn cái gì trên đời này nữa mà lại đi tư thông với một ông quan đáng tuổi cha mình. Vào thời điểm đó, Trương Đăng Quế còn là một ông quan bình thường, chưa có địa vị và tên tuổi gì đáng kể tại triều đình Huế".

- Tự Đức sinh ra dưới triều Minh Mạng, là thời kỳ vàng son cực thịnh của vương triều Nguyễn. Vua Minh Mạng là một ông vua chuyên chế, cực kỳ nghiêm khắc, siêng năng cần mẫn, thận trọng và quán xuyến tối đa trong mọi việc. "Đây là thời kỳ quân chủ pháp trị, kỷ luật nghiêm minh, trật tự quy củ, thường phạt dẫu ra đó. Vậy thì cho dù bị "tiếng sét ái tình", thử hỏi một cô gái xuân xanh, con quan đại thần như Phạm Thị Hằng và một ông quan cực kỳ khôn ngoan như Trương Đăng Quế có dám phiêu lưu mạo hiểm, vượt qua Tử Cấm Thành, qua mặt quan quân, thái giám và tam cung lục viện để "vuốt râu, giỡn mặt" vua Minh Mạng, người luôn sẵn sàng ban phát ân huệ "tru di tam tộc" kia không?".

- Bà Phạm Thị Hằng vào cung làm vợ Miên Tông lúc mới 14 tuổi, hoàn toàn xa lạ với nếp sinh hoạt cung đình. Bà lại được chính Thuận Thiên Cao hoàng hậu tuyển chọn cho cháu đích tôn (Miên Tông), là người được chính tay bà chăm sóc nuôi nấng từ nhỏ, nay đang ở ngôi Đông Cung thái tử, chuẩn bị kế vị ngai vàng. Vậy thì, "Phạm Thị Hằng hẳn nhiên là cái "đích" được giám sát tối đa bởi Thuận Thiên Cao hoàng hậu và toàn thể thái giám, cung nga thế nữ trong cung, nên bà có dám phiêu lưu làm cái chuyện tày trời kia không?".

- Về phần Trương Đăng Quế, ông là một danh thần được trọng dụng suốt 3 triều vua Nguyễn. Sở dĩ ông được vua Minh Mạng tin dùng vì ông đã chứng tỏ tài đức của mình; đã được thử lửa thử vàng. Xung quanh ông lại có nhiều quan lại thanh liêm, trung nghĩa như Nguyễn Tri Phương, Lê Văn Đức, Phan Thanh Giản, Võ Trọng Bình... đều là những người quả cảm và tinh tường. Liệu Trương Đăng Quế có dám qua mặt vua Minh Mạng, hoàng trưởng tử Miên Tông và các đại thần kia để chơi trò "chìm chuột" với một cung nữ như Phạm Thị Hằng?

Với những biện giải trên đây, tác giả

Quốc Thái bác bỏ hoàn toàn "mối tư tình" giữa Trương Đăng Quế và Phạm Thị Hằng. Đến nay, thực hư chuyện này vẫn chưa rõ, nhưng những lập luận của ông Quốc Thái về những "điều không thể" trong việc tạo nên "mối *dan diu*" giữa Trương Đăng Quế và Phạm Thị Hằng thì chưa thực sự thuyết phục. Dưới đây là những điểm đáng lưu ý:

- Trương Đăng Quế sinh năm 1793. Phạm Thị Hằng sinh năm 1810. Hai người cách nhau 17 tuổi. Trong chuyện yêu đương, khoảng cách đó không phải là một trở ngại. Năm 1829, khi sinh hạ Hồng Nhậm, Phạm Thị Hằng đã 19 tuổi, Trương Đăng Quế mới 36 tuổi. Trên phương diện luyện ái, đây là những độ tuổi đang "sung" đối với cả hai phía. Ngoài ra, vua Thiệu Trị mất năm 41 tuổi do bạo bệnh, vậy thì cái sự "cường tráng thanh xuân, khí huyết phương cương, tràn trề nhựa sống" của Miên Tông vào năm 23 tuổi như ông Quốc Thái khẳng định chưa hẳn chính xác.

- Mặt khác, bảo Trương Đăng Quế không dám vượt qua Tử Cấm Thành, qua mặt thái giám và cung nga thế nữ để "tư thông" với Phạm Thị Hằng là không có cơ sở, vì Tử Cấm Thành là nơi ở của vua, các cung phi mỹ nữ và các hoàng tử, hoàng nữ chưa có gia đình. Miên Tông là hoàng trưởng tử đang ở tiềm để; đã lập thế thiếp, hẳn phải ở phủ riêng, không nằm trong Tử Cấm Thành. Việc quản lý ở nơi tiềm để sẽ không nghiêm nhặt bằng nơi cung cấm của vua và các cung phi. Ngoài ra, do vào thời điểm 1828-1829, vì Trương Đăng Quế đang là một vị quan nhỏ trong triều và Phạm Thị Hằng chỉ là một cung tần, vợ thứ của một hoàng trưởng tử, nên càng ít ai để ý, giám sát.

- Phạm Thị Hằng được Thuận Thiên Cao hoàng hậu sủng ái, thường gọi vào nơi ở của bà (cung Trường Ninh, nằm ngoài Tử Cấm Thành) để dạy bảo và hầu hạ. Đó chính là những dịp thuận lợi để chuyện "dan diu" có thể xảy ra, nếu muốn.

Một trong những chỗ mà Thuận Thiên Cao hoàng hậu và Phạm Thị Hằng thường lui tới là Khương Ninh Các, một tòa lầu quạnh quẽ và bí ẩn nằm ở góc sau cung Diên Thọ, chính là nơi mà "Bức mật thư ĐẤT - NƯỚC - GIÓ - LỬA trong Thương Sơn thi tập" khẳng định là nơi đã diễn ra nghi án "tư thông" giữa Trương Đăng Quế và Phạm Thị Hằng.

(Còn tiếp)

Kỳ sau: BỨC "MẬT THƯ" TRONG THƯƠNG SƠN THI TẬP

■ Một góc Tia Đình

■ Các con nghiện chích ma túy giữa ban ngày, ngay trên lối đi đẩy bom kim tiêm ở Tia Đình

Bóng “ma” trong nhà trường

Một nửa sự thật là... sự thật!

Xã Tia Đình được chia tách từ xã Háng Lĩa, cách trung tâm huyện Điện Biên Đông gần 50km. Đường sá xa xôi cách trở, đất canh tác ít nên đời sống của đồng bào dân tộc ít người nơi đây còn gặp nhiều khó khăn, đói nghèo và lạc hậu; trình độ dân trí thấp, tỉ lệ người mù chữ cao cũng là một nguyên nhân. Những năm gần đây, nhận thức được điều đó, người dân ở xã miền núi cao này đã cho con em mình đi học chữ với mong ước giản dị là tương lai con em mình sau này sẽ sáng sủa; ít ra thì cũng biết đọc được tài liệu khoa học kỹ thuật để áp dụng vào công việc trồng trọt, chăn nuôi vốn lạc hậu từ bao đời nay. Với phương châm “nâng cao chất lượng giáo dục, trình độ dân trí là một trong những yếu tố quan trọng trong chiến lược phát triển toàn diện, bền vững”, các cấp chính quyền rất ủng hộ mong ước của người dân. Do địa bàn dân cư sống không tập

trung nên ngoài Trường Tiểu học Tia Đình tại trung tâm xã, ở các bản xa còn mở thêm lớp có giáo viên “cầm bản” để các em đi lại bớt khó khăn. Tuy nhiên ở nhiều nơi vùng sâu vùng xa như Tia Đình vẫn còn không ít người nghiện thuốc phiện. Sống trong môi trường đó, những GV không đủ bản lĩnh đã bị “nàng tiên nâu” cám dỗ...

Trường Tiểu học Tia Đình được thành lập từ năm 2001 (xã chưa có trường trung học cơ sở). Vượt qua bao nhiêu khó khăn, hiện trường có tổng cộng 24 lớp, nằm rải rác tại các bản xa, cá biệt có bản cách trung tâm xã 12km đường đồi núi. Chủ tịch Công đoàn trường, nhà giáo Mai Tất Đàm cho biết năm học 2009-2010 trường có gần 400 học sinh và 33 GV (25 GV nam, 8 GV nữ). GV nữ được ưu tiên dạy học tại trường trung tâm, GV nam tình nguyện trở thành người “gieo chữ trên non”. Khi chúng tôi đề cập đến vấn đề có

KHÁNH LINH

Tại Trường Tiểu học Tia Đình (xã Tia Đình, huyện Điện Biên Đông, tỉnh Điện Biên) có tới gần một nửa số giáo viên (GV) nam từng là... “đệ tử” của “nàng tiên nâu”. Tương lai của các em học sinh ở vùng núi cao luôn phải đối mặt với đói nghèo và lạc hậu này sẽ ra sao, khi những người thầy đứng trên bục giảng lại đang sống trong một “thế giới ảo” bị bao bọc bởi làn khói trắng chết người?

hay không hiện tượng GV nghiện ma túy, bỏ bê công việc giảng dạy, thầy Đàm thở dài: "Chuyện GV của trường nghiện hút là có thật, không phải là dư luận đồn thổi đâu! Giá như không có chuyện tệ hại đó thì công việc hàng ngày của họ thiêng liêng và ý nghĩa biết bao..."

Trong những năm học vừa qua, lực lượng công an xã Tia Đình đã phát hiện và bắt quả tang một số GV của trường đang hút, chích; có GV còn bị bắt giữ vì tội buôn bán và sử dụng ma túy. Cụ thể: GV Lò Văn Hòa, dạy lớp 2 tại bản Na Su hiện đang thi hành án tại công an huyện vì tội buôn bán, sử dụng ma túy; GV Lò Văn Phương, dạy lớp 2 ở bản Háng Xua do nghiện nặng, không đủ sức khỏe đứng lớp nên đã tự động bỏ việc đầu năm 2006...

Nhà giáo Mai Tất Đàm thừa nhận: "Hiện tại, Ban Giám hiệu nhà trường chưa xác định cụ thể số GV nghiện ma túy, nhưng theo phản ánh của nhân dân và chính quyền địa phương, cho đến thời điểm này, có trên 10 GV trong trường thường xuyên hút thuốc phiện. Trong đó, có 8 GV ít nhất một lần bị lực lượng công an xã bắt quả tang đang sử dụng chất ma túy. Một số GV khác bị công an xã lập biên bản, phạt hành chính với mức 200.000 đồng. Có GV bị nhân dân phản ánh thường xuyên hút thuốc phiện nhưng khi Ban Giám hiệu gọi về yêu cầu giải trình thì vòng vo chối tội..."

Nghiện bởi vì... buồn!

Khi chúng tôi đặt vấn đề tại sao lại có nhiều GV của trường nghiện ma túy,

nhà giáo Mai Tất Đàm cho rằng hầu hết những GV mắc nghiện bởi họ bị điều lên dạy tại những bản làng xa trong một thời gian dài, ít chịu sự quản lý, giám sát trực tiếp của Ban Giám hiệu nhà trường nên... dễ mắc tệ nạn xã hội (!); đồng thời, việc mua ma túy ở những nơi này không quá khó (?).

Trước thực tế đau lòng đó, bước vào năm học 2009-2010, Ban Giám hiệu nhà trường và lãnh đạo Ủy ban nhân dân xã Tia Đình đã yêu cầu 6 GV bị nhân dân và lực lượng an ninh xã, bản phản ánh thường xuyên sử dụng ma túy ký cam kết... "nói không với năng tiên nâu". Tuy nhiên, chỉ sau ngày khai trường một thời gian ngắn, 3 GV: Bạc Cẩm P., GV lớp 5; Lò Văn S., GV lớp 2-3 đều dạy tại bản Tia Đình; Nguyễn Ngọc H., GV lớp 2-3 bản Na Su đã không thể đứng lớp vì nghiện quá nặng! Một đồng nghiệp dạy cùng trường với những GV này cho biết, hiện Bạc Cẩm P. đã xin nghỉ dạy để đi cai nghiện. Nguyễn Ngọc H. bỏ lớp ngay từ trong năm đến nay vẫn chưa quay lại, nhà trường phải bố trí GV khác lên dạy thay. Lò Văn S. dạy được 2-3 buổi/tuần lại thấy xin nghỉ ốm (!).

Chính vì bữa dạy bữa nghỉ pháp phù kiểu đó nên chất lượng giáo dục của những lớp do các GV này đảm trách không thể nào đảm bảo. Khi chúng tôi thử kiểm tra nhanh, có em học lớp 3 loay hoay mãi vẫn không viết nổi tên bản nơi mình sinh sống (em Giảng A P., lớp 3 bản Tia Đình); có em khác không làm nổi phép tính cộng đơn giản, thậm chí có em không thể phát âm đúng từ... kỷ cương (!).

Vẫn còn cơ hội...

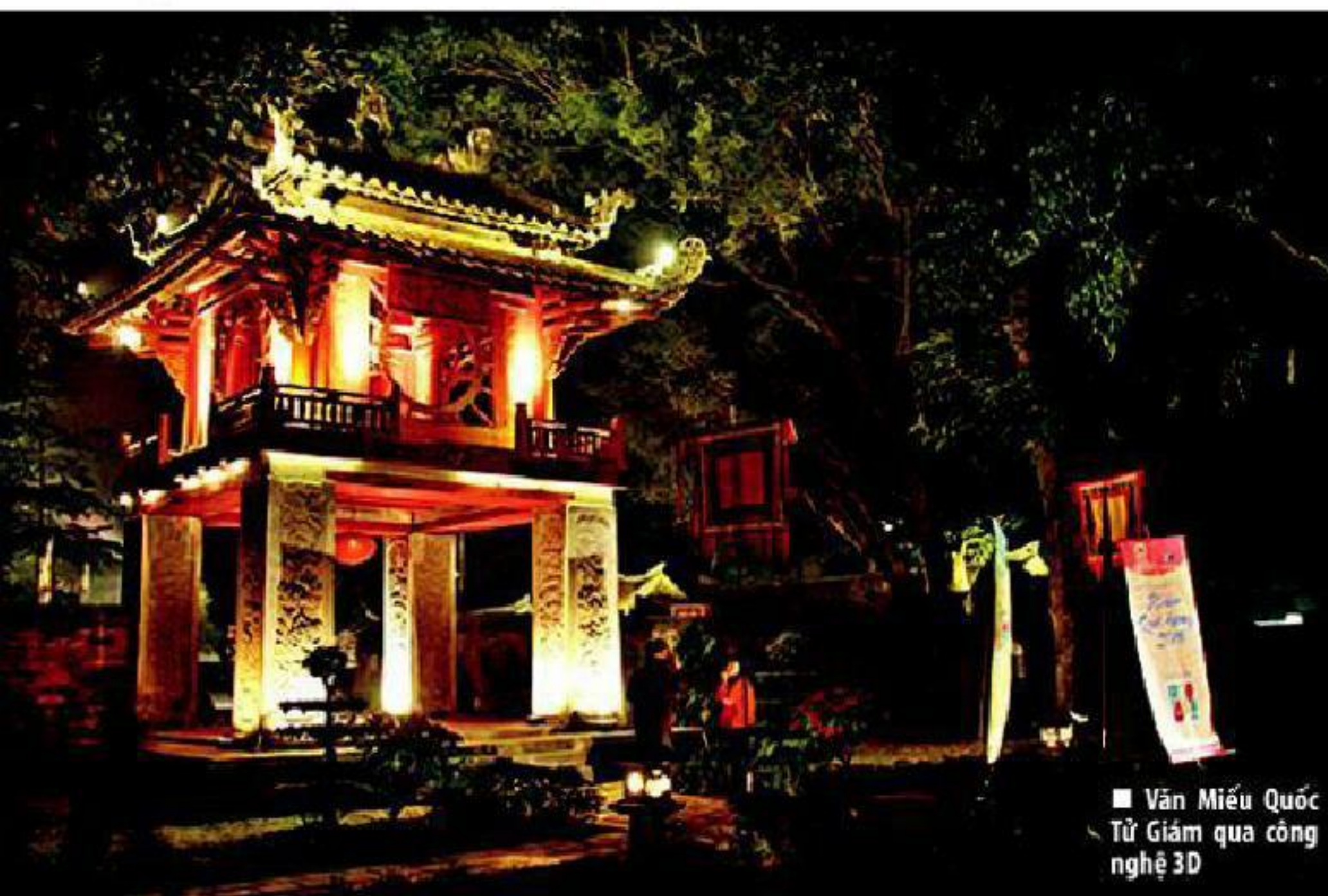
Từ năm học 2003-2004 đến nay, khi phát hiện GV trong trường có dấu hiệu sử dụng chất ma túy, Ban Giám hiệu Trường Tiểu học Tia Đình đã xây dựng quy chế làm việc cho tập thể cán bộ, GV trên cơ sở quy chế làm việc do Phòng Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) huyện Điện Biên Đông ban hành. Nhà giáo Mai Tất Đàm cho biết: "Trường đã phối hợp chặt chẽ với chính quyền cơ sở tăng cường giám sát GV tại các bản xa. Ban Giám hiệu kiểm tra giáo án của từng GV cũng sát sao hơn, cụ thể 1-2 lần/tuần. Các trường

bản chấm công cho GV, nếu GV nào vắng mặt không có lý do, trường bản sẽ báo với chính quyền cơ sở và Ban Giám hiệu nhà trường. Ban Giám hiệu nhà trường cũng yêu cầu công an xã, bản tăng cường giám sát, cương quyết lập biên bản... xử phạt hành chính đối với GV sử dụng ma túy và thông báo về nhà trường..."

Một cán bộ công an xã Tia Đình cho biết, năm học vừa qua lực lượng an ninh xã, bản đã 10 lần lập biên bản xử phạt hành chính những GV có hành vi sử dụng ma túy. Tuy nhiên, sau khi bị phát hiện, chỉ cần cam đoan không tái phạm và nộp đủ số tiền phạt hành chính, những GV này lại được tiếp tục lên lớp!

Trao đổi với chúng tôi, nhà giáo Vũ Đình Hồng, Trưởng phòng GD&ĐT huyện Điện Biên Đông cho biết, sở dĩ có hiện tượng GV bị phát hiện sử dụng chất ma túy vẫn được đứng lớp bởi vì... thiếu GV. Đầu năm học vừa qua Phòng GD&ĐT đã quyết định buộc thôi việc 5 GV nghiện ma túy sau khi phòng tổ chức cho những GV này đi cai nghiện tập trung nhưng không có kết quả. "Năm học này, quan điểm của chúng tôi là loại bỏ ma túy ra khỏi học đường! Chúng tôi sẽ thực hiện một cách triệt để, kiên quyết..." - ông Hồng nhấn mạnh. Tuy nhiên, trả lời câu hỏi, liệu có cơ hội cho những GV cai nghiện thành công quay trở lại đứng lớp hay không, bởi dư luận đặt rất nhiều câu hỏi xung quanh vấn đề này, ông Vũ Đình Hồng thừa nhận: "Không riêng Tia Đình mà nhiều xã vùng cao của huyện Điện Biên Đông còn thiếu GV trầm trọng, vật chất thiếu thốn, cuộc sống buồn tẻ lại nghèo nàn, lạc hậu nên ít có GV gần bó lâu dài, Phòng GD&ĐT vẫn phải "giật gấu vá vai" để các em học sinh được đến lớp. Vẫn biết là chất lượng sẽ không đảm bảo, nhưng biết làm sao? Sắp tới, chúng tôi sẽ đưa tất cả những GV bị phản ánh có liên quan đến ma túy ở các trường trong toàn huyện về Trung tâm Y tế huyện xét nghiệm. GV nào mắc nghiện sẽ bố trí cai nghiện tập trung, nếu thực sự từ bỏ được ma túy, chúng tôi vẫn cho họ một cơ hội quay trở về tiếp tục công tác!"

"Phải cho họ một cơ hội thì các em học sinh mới được đến lớp đầy đủ!" - Nhà giáo Vũ Đình Hồng tạm biệt chúng tôi bằng một câu nói trong tiếng thở dài. ■

■ Văn Miếu Quốc Tử Giám qua công nghệ 3D

Số hóa để di sản trường tồn

Những thành quách, đền đài, kinh đô xưa dù đã bị vùi sâu dưới lòng đất hay đang bị thời gian tàn phá, những không gian văn hóa đặc sắc, mang đậm dấu ấn của một dân tộc với nền văn hiến vẻ vang đang phải đối mặt với sự uy hiếp của thiên tai... Tất cả sẽ được “sống” lại đúng nguyên bản trong thế giới ảo của công nghệ ba chiều (3D).

NGUYỄN TRẦN

Làm sống lại di sản bằng công nghệ 3D

Làm thế nào để phục dựng, bảo tồn các di tích lịch sử, các di sản văn hóa luôn là đề tài được cả cộng đồng quan tâm. Tại Việt Nam, các cơ quan truyền thông và giới nghiên cứu đã tốn khá nhiều giấy mực khi các di sản vật thể đang bị hủy hoại, bào mòn bởi thời gian, bão lũ; còn di sản phi vật thể thì ngày càng mai một dần đi. Ở các khu phố cổ Hà Nội, Hội An, cố đô Huế, nhiều ngôi nhà, di tích đều đã vượt rất xa cái tuổi “xưa nay hiếm” và có dấu hiệu xuống cấp nghiêm trọng. Công việc bảo dưỡng, trùng tu trong thực

tế cũng vấp phải nhiều khó khăn, vướng mắc. Phó giáo sư, tiến sĩ Nguyễn Trung Tín, Viện trưởng Viện Khảo cổ học cho biết: “Các kinh đô cổ Việt Nam như Cổ Loa, Hoa Lư, Thăng Long, thành nhà Hồ, một bộ phận của kinh thành Huế... gần như đã biến mất khỏi lòng đất”.

Rõ ràng, việc hành động nhanh và chuẩn xác để phục dựng nguyên bản những di tích ấy và bảo tồn trong cuộc chạy đua cùng thời gian là vấn đề hết sức cấp thiết. Giải pháp số hóa không gian di tích chính là bước khởi động đầu tiên cho việc bảo tồn di sản.

Ngày 14/5/2010, tại Đà Nẵng, hơn 100 chuyên gia, nhà khoa học, nhà nghiên cứu đến từ nhiều đơn vị, cơ quan văn

hóa, di sản trong cả nước đã cùng gặp nhau tại Hội thảo Số hóa và các đặc tính cơ bản của di sản để bàn về vấn đề số hóa di sản Việt Nam hiện nay.

Công tác số hóa di sản nằm trong dự án Hệ thống thông tin điện tử văn hóa - xã hội, một dự án số hóa tài nguyên văn hóa của quốc gia với mục tiêu quan trọng là trưng bày di sản văn hóa trong không gian ảo theo hình mẫu Cổng thông tin quốc gia về văn hóa, do Trung tâm Công nghệ thông tin (thuộc Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) triển khai, dự kiến hoàn thành trong 5 năm tới. Tại hội thảo, các đại biểu thống nhất cao với ý tưởng số hóa di sản, bảo tồn các giá trị văn hóa bằng giải pháp công nghệ, nhất là sử dụng công nghệ số hóa 3D, xử lý và trình diễn dữ liệu 3D.

Công nghệ tiên tiến này có thể được hình dung một cách khái quát như sau: các máy quét laser quét di tích, thu thập dữ liệu để xây dựng mô hình 3D có bổ sung hình ảnh, thông tin, tài liệu nghiên cứu về di tích ấy. Sản phẩm là khối dữ liệu 3D, thể hiện trên máy tính, du khách sẽ “tham quan” di tích đã được số hóa bằng kỹ thuật 3D qua hệ thống máy tính có phục vụ tại chỗ. Ông Mai Linh, Giám đốc

Trung tâm Công nghệ thông tin (Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) cho biết: “Việc ứng dụng công nghệ 3D đem lại hai lợi ích: chúng ta vừa áp dụng được nó cho công tác bảo tồn và nghiên cứu, ngược lại chúng ta quảng bá được di sản văn hóa dân tộc đến với cộng đồng 5 châu”.

Số hóa di tích - lời giải hấp dẫn cho một bài toán rất khó

Ứng dụng công nghệ bảo tồn các giá trị văn hóa dưới dạng ảo không còn mới với các quốc gia trên thế giới như Pháp, Anh... Tuy nhiên, ở Việt Nam, việc xây dựng hệ thống thông tin điện tử văn hóa - xã hội với mục tiêu chính là hiển thị các di sản văn hóa của quốc gia trong

không gian ảo là dự án đầu tiên về ứng dụng công nghệ này. Do đó, còn rất nhiều những lo lắng xung quanh sự thành công của dự án số hóa di tích này như bản thảo của ông Mai Linh: “Ở Việt Nam chưa có sự phối hợp tư duy văn hóa và tư duy công nghệ. Những người làm công nghệ mặc dù rất nhanh nhạy trong việc học hỏi kiến thức mới, nhưng không hiểu sâu về quá khứ, không hiểu di sản, giá trị của đồ cổ. Trong khi các nhà nghiên cứu rất hiểu về văn hóa, nhưng không biết nhiều về công nghệ... Đây là sự phối hợp rất khó khăn về thể hệ, sự hiểu biết và môi trường làm việc”.

Nhà văn Nguyễn Ngọc, người nhiều năm gắn bó và trăn trở với văn hóa Tây Nguyên lo lắng về tính chân thật, độ chính xác của việc dựng hình bằng công nghệ dựa trên thực tế: “Môi trường sống của cộng đồng Tây Nguyên là núi rừng, là không gian Tây Nguyên. Anh đặt nó vào chỗ khác mà bảo đó là không gian của nó thì thế là sai. Chính vì thế, muốn tái dựng cái gì thì trước hết phải đảm bảo cái mình dựng lại là đúng. Hình ảnh đó của di tích phải đúng”.

Trong buổi hội thảo tại Đà Nẵng, nhiều đại biểu cũng trình bày những băn khoăn

về công tác số hóa di sản. Ông Võ Văn Thắng, Giám đốc Bảo tàng nghệ thuật Điêu khắc Chăm Đà Nẵng đặt vấn đề về việc “sử dụng công nghệ nào để có thể số hóa một cách chuẩn xác các hiện vật từ đơn giản đến những không gian di sản văn hóa phức tạp”. Trong khi đó, ông Nguyễn Sự, Bí thư Thành ủy Hội An đặt câu hỏi: “Làm thế nào để số hóa một di sản sống như Hội An?”. Còn ông Phùng Phu, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn di tích cố đô Huế lại băn khoăn về vấn đề “Cần chọn lựa số hóa di sản như thế nào cho hợp lý với một không gian có quá nhiều di sản cần số hóa như Huế. Chúng ta đang có những công trình được công nhận và những công trình ở trong dân gian. Tất cả đều có giá trị như nhau”.

Bên cạnh đó, việc đòi hỏi một lượng lớn kỹ thuật viên có trình độ cao cả về đồ họa, vi tính, kiến thức lịch sử đang là khó khăn lớn nhất trong thực hiện dự án, bởi việc số hóa một di tích lịch sử văn hóa lớn đòi hỏi rất nhiều nhân lực trình độ cao, trong khi Viện Công nghệ thông tin quốc gia (đơn vị chịu trách nhiệm chính trong dự án số hóa di sản) chỉ có thể cung cấp về mặt công nghệ, tham gia vào một số khâu như tư vấn, giám sát. Do đó, “việc

Văn miếu Quốc Tử Giám sẽ là nơi đầu tiên được chọn ứng dụng công nghệ số 3D để bảo tồn, tiếp đến có thể là Nhà nhạc cung đình Huế và không gian văn hóa công viên Tây Nguyên.

triển khai thực hiện sẽ cần sự chung tay hợp sức của rất nhiều đơn vị, tổ chức”, một đại biểu cũng nêu ý kiến.

Thiếu kỹ thuật, thiết bị tiên tiến cũng là một trở ngại không nhỏ. Với một vật thể nhỏ, việc sao chụp để lưu giữ dưới dạng 3D khá dễ dàng vì chỉ cần loại máy quét thông thường. Nhưng với các vật thể lớn, đặc biệt với một quần thể kiến trúc trong một không gian lớn, việc dựng khung 3D khó hơn nhiều. Để làm được điều này nhóm thực hiện sẽ phải dùng công nghệ GPS để định vị các tọa độ; chụp ảnh vật thể rất nhiều lần từ nhiều góc độ. Ngoài ra, nhóm thực hiện sẽ có thể phải dùng công nghệ quét laser để có thể quét bề mặt, sau đó lập trình để tương tác với khối hình ảnh không gian 3D.

Đây là một dự án mang tính lâu dài và có ý nghĩa văn hóa, xã hội rất lớn, được “chung tay” bởi các bộ, ngành, các nhà nghiên cứu lịch sử, các kỹ sư công nghệ thông tin. Ông Mai Linh, trong một buổi hội thảo về số hóa di sản tại Hà Nội đã từng bày tỏ sự tin tưởng khẳng định: “Hình mẫu Công nghệ thông tin quốc gia về văn hóa sẽ đem lại những trải nghiệm thực sự về một không gian văn hóa. Chẳng hạn khi bước vào Văn Miếu - Quốc Tử Giám ảo, du khách vừa có thể nhìn thấy các hình ảnh của di tích, vừa có thể nhận biết không khí của từng mùa, từng chiếc lá rơi, từng ánh nắng vàng qua các hiệu ứng âm thanh. Ngoài ra, du khách muốn tìm hiểu về bất cứ thứ gì, viên gạch hay tấm bia đá cũng chỉ cần nhấn chuột”.

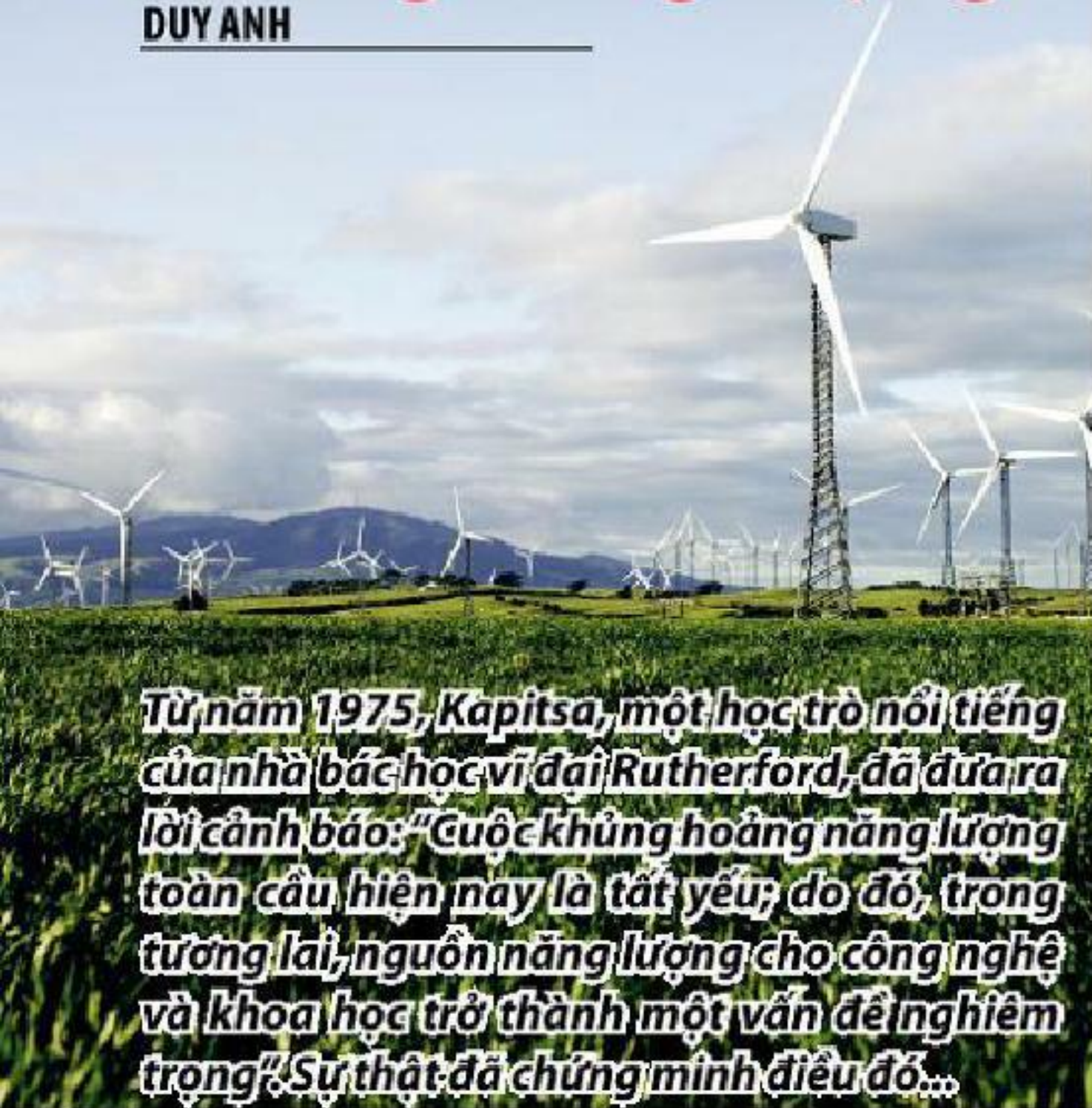
Do vậy chúng ta có thể đặt niềm tin và đặt hy vọng vào tính khả thi của dự án. Bởi đâu có con đường nào bằng phẳng ngay từ đầu. Phải đi rồi mới thấy đích và đến đích. ■

■ Một cửa ô Hà Nội - công nghệ 3D mô phỏng

Làm gì với khủng hoảng năng lượng?

DUY ANH

Từ năm 1975, Kapitsa, một học trò nổi tiếng của nhà bác học vĩ đại Rutherford, đã đưa ra lời cảnh báo: "Cuộc khủng hoảng năng lượng toàn cầu hiện nay là tất yếu; do đó, trong tương lai, nguồn năng lượng cho công nghệ và khoa học trở thành một vấn đề nghiêm trọng". Sự thật đã chứng minh điều đó...

Phải khẩn trương hành động

Ngày nay, không chỉ các nhà khoa học mà nhiều chính khách cũng rất quan tâm đến việc giải quyết vấn đề năng lượng. Ngay cả những tỉ phú từng kiếm tiền bằng cách khai thác đến cạn kiệt những nguồn lợi thiên nhiên giờ đây cũng không khỏi băn khoăn lo lắng về việc môi trường đang bị tàn phá dữ dội. Cựu Phó tổng thống Mỹ Albert Gore, một chính khách vô cùng tâm huyết với vấn đề môi trường, từng phát biểu: "Chúng ta không quen với ý nghĩ rằng có một mối nguy đang rình rập và cứ thế lần lượt tiêu diệt tất cả mọi thứ xung quanh". Mới đây, Richard Branson, giám đốc điều hành Tập đoàn

Virgin, cam kết sẽ đầu tư 3 tỉ USD trong cuộc chiến chống sự tăng nhiệt toàn cầu, hứa sẽ chi cho công cuộc bảo vệ môi trường tất cả những khoản lợi nhuận thu được trong 10 năm tới từ các công ty vận tải trực thuộc tập đoàn như Vigrin Atlantic và Virgin Trains. Ông nói: "Tôi không muốn con cháu của chúng ta có một tương lai u ám. Thời gian đã quá trễ, không thể chần chờ được nữa, phải khẩn trương hành động". Theo ông, hành động đầu tiên nhằm cứu hành tinh xanh của chúng ta là phải tìm cách đối phó với khí thải gây hiệu ứng nhà kính, mà để thực hiện được điều đó, cần thoát khỏi sự phụ thuộc vào than đá và nhiên liệu hóa thạch khác càng sớm càng tốt.

Trong khi đó, các chuyên gia của Tổ chức Khí tượng Thế giới phát hiện và cảnh báo rằng khí thải gây hiệu ứng nhà kính (tác nhân hàng đầu gây nên hiện tượng tăng nhiệt toàn cầu) vẫn được xả đều đều vào khí quyển, với khối lượng ngày càng tăng.

Nhiều phương tiện tài chính sẽ được chi cho việc phát triển các nguồn năng lượng tái tạo. Tuy nhiên, việc tìm kiếm những nguồn năng lượng thay thế thường được tiến hành một cách thuận tụy kỹ thuật mà không có sự quan tâm đầy đủ đến những quy luật tự nhiên. Kinh nghiệm cho thấy, các công trình nghiên cứu sẽ đạt hiệu quả cao hơn nếu có một cái nhìn sâu sắc hơn về các định luật cơ bản của vật lý. Chẳng hạn, không thể giải quyết vấn đề năng lượng bằng cách loay hoay chế tạo động cơ vĩnh cửu, vì làm như vậy là trái với "luật cơ bản" của nhiệt động lực học cũng như định luật bảo toàn năng lượng.

Nguồn năng lượng của hành tinh ngày nay

Hàng triệu nhà khoa học, kỹ sư và công nhân đang ngày đêm chiến đấu cho nguồn năng lượng của tương lai luôn vấp phải vô vàn trở ngại. Chẳng hạn, với cái máy phát điện *thủy động học* - từ đầu tiên đã có vô số vấn đề: nhiệt độ cao như lò bát quái, vận tốc siêu thanh của luồng khí thiếu thành tro các điện cực, các ống dẫn và các lớp cách điện... Ở các nhà máy điện hạt nhân, tình hình cũng không khá gì hơn: vật liệu ống dẫn phải chống đỡ một cách khó khăn trước áp lực của các neutron, electron và tia gamma. Tro thải của nhà máy điện hạt nhân tuy ít hơn một nghìn

lần so với nhiệt điện, nhưng nguy hiểm hơn gấp hàng nghìn lần. Chôn tro phóng xạ ở đâu cho an toàn cũng là một vấn đề nan giải. Có lẽ không ai ngờ hiệu quả của nhà máy điện hạt nhân cực thấp: chỉ đạt 0,1% hiệu suất có ích từ nguồn năng lượng có trong nhiên liệu hạt nhân... Trong khi đó, ít nhất 20% năng lượng quý giá bị hao hụt trong quá trình truyền tải điện qua hàng ngàn kilômét.

Đã đến lúc phải nhìn lại vai trò của bộ môn vật lý trong cuộc hành trình đi lên trên các bậc thang năng lượng! Các nghiên cứu vật lý khởi đầu từ sự chuyển động cơ học, sau đó chuyển sang nhiệt học - nhiệt độ, nhiệt lượng, nhiệt năng, sự dẫn nhiệt, nóng chảy, sôi, bốc hơi... rồi đến điện học. Một lần nữa, các định luật cơ bản vào cuộc: lực hút, lực đẩy, dòng điện một chiều, dòng điện xoay chiều... Sau đó nữa, bức màn được vén lên trên bí mật thứ hai - điện tử. Cuối cùng là thế giới của các hạt cơ bản. Chính bộ môn vật lý đã nghiên cứu thế giới tự nhiên theo tiến trình đó và tự thân đi tới theo các nấc thang năng lượng mà nấc thấp nhất là cơ học.

Chẳng hạn, quá trình cháy của thuốc súng trong nòng súng làm cho các chất trong khí tách ra thành các "mảnh vỡ" ở dạng phân tử. Sự gia nhiệt lớn hơn nữa sẽ phá vỡ phân tử, trả về dạng nguyên tử. Điện trường thậm chí còn mạnh hơn. Năng lượng của nó có thể phá hủy các nguyên tử, làm xuất hiện các điện tử và hạt nhân nguyên tử, rồi từ đó là các proton, neutron, meson và các hạt cơ bản khác.

Ngày nay, chúng ta đã thâm nhập được vào lĩnh vực vật lý hạt - nấc cao nhất trên bậc

thang năng lượng. Bức tranh tổng thể về năng lượng toàn cầu đã có nhiều thay đổi, nhưng đáng tiếc là không ổn định. Chỉ cần gia nhiệt đến khoảng 100°C thì sự sống sẽ không tồn tại. Các phân tử tinh thể của protein sẽ bị tiêu diệt, thế giới của các phân tử sẽ trở nên nghèo nàn hơn. Tiếp theo, nếu nhiệt độ tăng lên đến 1.000°C, các hợp chất vô cơ sẽ không còn bền vững: chúng tan chảy, bốc hơi và cuối cùng phân rã thành các nguyên tử. Một thế giới của các nguyên tử - nghèo nàn và đơn điệu, chỉ vài trăm dạng, nếu tính cả các ion - nguyên tử với vỏ điện tử mỏng. Tiếp đến là plasma, dạng vật chất mà trong đó tùy theo mức độ gia nhiệt, các nguyên tử mất dần lớp vỏ điện tử. Bấy giờ thì tất cả vật chất chỉ còn là hơn 100 hạt nhân.

Sau khi neutrino được phát hiện vào năm 1957, bắt đầu một loạt khám phá mới. Cuối thập niên 1920, các nhà vật lý chỉ biết đến sự tồn tại của hai loại hạt - proton và electron. Đến giữa thập niên 1950, các nhà khoa học thực nghiệm và khoa học lý thuyết đã làm việc sát cánh bên nhau và tìm ra được 32 loại hạt. Cho đến ngày nay, người ta đã tìm ra hơn một trăm loại hạt. Nhưng vấn đề không phải ở sự tăng trưởng nhanh chóng của dân số thế giới vi mô này. Điều quan trọng là các nhà vật lý buộc phải thay đổi cách phân loại của họ. Chúng ta không chỉ phải biết có bao nhiêu loại hạt trong thế giới vi mô, mà còn - quan trọng nhất - phải biết chúng có mối quan hệ hỗ tương với nhau như thế nào, điều đó cho phép chúng ta thiết lập một hệ thống tuần hoàn tự nhiên và hợp lý các yếu tố lý hóa. Mối quan hệ tổng hòa này cho phép lập

lại trật tự trong hệ thống kiến thức về thế giới vi mô, giúp tìm ra những loại hạt mới để rồi từ đó có thể xuất hiện những công nghệ mới, bao gồm cả năng lượng sạch mới dựa trên các kiến thức đã đạt được.

Cần lưu ý rằng một cái nhìn mới về các mối quan hệ hỗ tương trong tự nhiên đòi hỏi việc triển khai công tác ứng dụng kiến thức vào thực tế. Với mục đích này, các nhà khoa học đã tiến hành thử nghiệm sơ bộ và đã thu được những kết quả khả quan. Nhưng đó chỉ là phần nổi của tảng băng trôi - bên dưới còn tiềm ẩn những khả năng mới. Ví dụ, có một hình thức tương tác vốn không được phản ánh trong hệ thống phân loại cũ (bảng Mendeleev và bảng thống kê các hạt cơ bản) nhưng từng được biết đến từ thời Newton. Đó chính là lực vạn vật hấp dẫn, sẽ được phản ánh trong bảng tuần hoàn mở rộng trong lĩnh vực hạt cơ bản.

Việc nắm bắt hoặc ít nhất tìm thấy chỗ đứng của lực hấp dẫn trong hệ thống tuần hoàn như đề xuất ở trên có lẽ quan trọng hơn cả việc xác định chính xác khối lượng của neutrino! Điều này có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong việc giải quyết các vấn đề năng lượng và các vấn đề kỹ thuật nói chung.

Tuy nhiên, trọng lực hiện vẫn còn là một lỗ hổng lớn trong vật lý học. Trên thực tế, các nhà vật lý chỉ mới bắt tay xóa bỏ lỗ hổng ấy trong những năm gần đây nhất, nhưng chưa thu được kết quả nào đáng gọi là khả quan. Rõ ràng vấn đề này cần được đưa ra ngay lập tức để giải quyết các vấn đề năng lượng toàn cầu.

(Theo Greenworld)

18 đời vua Hùng: danh hiệu?

● Kính nhờ Zaza cho biết danh hiệu 18 đời vua Hùng. Chân thành cảm ơn. (Đào Thị Lục Thanh - Kim Sơn, Ninh Bình; Hứa Linh Huỳnh - Q.10, TP.HCM)

18 đời vua Hùng là vấn đề lâu nay khiến rất nhiều người thắc mắc. Bộ sử xưa nhất nước ta còn lại là *Việt sử lược* của tác giả khuyết danh viết vào thế kỷ 14 ghi nhận: "Đến thời Trang Vương nhà Chu (696 - 681 trước Công nguyên), ở bộ Gia Ninh có người lạ, dùng ảo thuật áp phục được các bộ lạc, tự xưng là Hùng Vương, đóng đô ở Văn Lang, hiệu là nước Văn Lang, phong tục thuần hậu chất phác, chính sự dùng lối kết

■ Phác thảo tượng Lạc Long Quân ở Bảo tàng Hùng Vương dưới chân núi Nghĩa Lĩnh, Việt Trì, Phú Thọ. Ảnh: Phanxipăng

nút. Truyền được 18 đời, đều gọi là Hùng Vương". Tuy nhiên, theo sách *Thời đại Hùng Vương - truyền thuyết và lịch sử* do Đặng Xuân Tuyên chủ biên (Khu di tích lịch sử đền Hùng ấn hành, 2008) thì *Ngọc phả Hùng Vương* xuất hiện từ năm 980 lại "không nói 18 đời mà là 18 nhánh, 180 đời nhà Hùng". Ghi thêm: dịch từ "diệp" chữ Hán, nhánh còn gọi chi.

Trên tạp chí *Nguồn Sáng* số 23 phát hành dịp giỗ Tổ Hùng Vương năm 1998, Biệt Lam Trần Huy Bá nêu 18 chi vua Hùng:

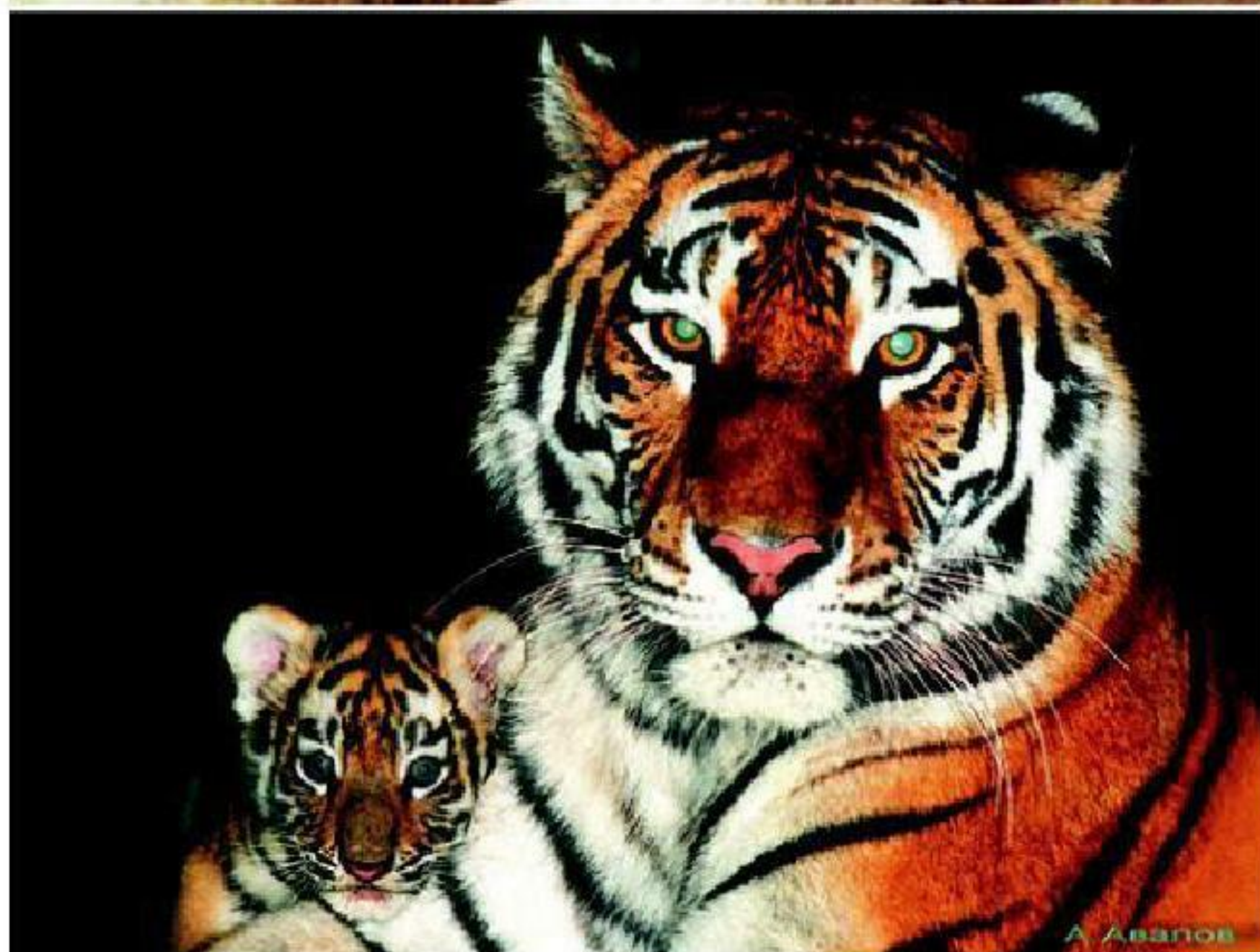
1. Lạc Dục / Kinh Dương Vương / Lộc Tục; 2. Hùng Hiền / Lạc Long Quân / Sùng Lãm; 3. Hùng Quốc / Hùng Lân; 4. Hùng Hoa / Bửu Lang; 5. Hùng Hy / Bảo Lang; 6. Hùng Hồn / Long Tiên Lang; 7. Hùng Chiêu / Quốc Lang; 8. Hùng Vỹ / Văn Lang; 9. Hùng Định / Chân Nhân Lang; 10. Hùng Uy / Hoàng Long Lang; 11. Hùng Trinh / Hưng Đức Lang; 12. Hùng Vũ / Đức Hiến Lang; 13. Hùng Việt / Tuấn Lang; 14. Hùng Anh / Viên Lang; 15. Hùng Triệu / Cảnh Chiêu Lang; 16. Hùng Tạo / Đức Quân Lang; 17. Hùng Nghị / Bảo Quang Lang; 18. Hùng Duệ.

Tra cứu mục từ *Hùng Vương* trong Từ điển bách khoa mở Wikipedia, thấy 18 vị vua Hùng được liệt kê:

1. Hùng Dương / Kinh Dương Vương / Lộc Tục; 2. Hùng Hiền / Lạc Long Quân; 3. Hùng Lân; 4. Hùng Việp; 5. Hùng Hy; 6. Hùng Huy; 7. Hùng Chiêu; 8. Hùng Vỹ; 9. Hùng Định; 10. Hùng Hi (đồng âm với vua Hùng thứ 5 song khác nghĩa); 11. Hùng Trinh; 12. Hùng Võ; 13. Hùng Việt; 14. Hùng Anh; 15. Hùng Triệu; 16. Hùng Tạo; 17. Hùng Nghị; 18. Hùng Duệ.

Lưu ý rằng tập I *Lịch sử Việt Nam* do Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam biên soạn (NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội, 1971) đã nhận định: "Con số 18 đời Hùng Vương chưa hẳn là chính xác".

ZAZA thực hiện - bptrithuc@yahoo.com.vn

■ Vẹt Amazona (ảnh trên); Hổ Amur

Theo các tổ chức bảo tồn động vật hoang dã, nguyên nhân chính gây nên tình trạng trên là sự thiếu hiểu biết của người dân. Họ không được thông tin đầy đủ, chính xác về lợi ích của việc bảo vệ động vật hoang dã nói riêng và việc bảo tồn thiên nhiên hoang dã nói chung. Để khắc phục, nhiều tổ chức bảo tồn thiên nhiên, các cơ quan chức năng của chính phủ ở nhiều quốc gia đã có nhiều cố gắng trong việc cung cấp thông tin cần thiết cho dân chúng bằng cách tiến hành diễn thuyết tuyên truyền, tổ chức các hội, nhóm bảo vệ thiên nhiên,

in ấn tờ rơi, truyền bá khẩu hiệu... và thu được một số kết quả khả quan. Thực tiễn cho thấy, những hoạt động như trên sẽ giúp hình thành trong dân chúng khái niệm về tầm quan trọng của việc bảo vệ các loài động vật quý hiếm có nguy cơ tuyệt chủng. Một thí dụ điển hình: Quỹ Bảo tồn thiên nhiên Gerald Darell đã đạt thắng lợi to lớn trong việc bảo vệ loài vẹt Amazon (*Amazona versicolor*) trên đảo Saint Lucia ở vùng biển Caribê vốn đang đứng trước nguy cơ tuyệt chủng. Các nhân viên của Quỹ Gerald Darell đã tổ chức một chiến dịch tuyên truyền

BẢO TỒN ĐỘNG VẬT HOANG DÃ - chuyện không dễ

TÂM ANH

Công cuộc bảo tồn những loài động vật quý hiếm ngày càng trở nên khó khăn hơn. Mặc dù các phương pháp nghiên cứu, theo dõi ngày càng hoàn thiện, các thiết bị chăm sóc, bảo vệ, hỗ trợ ngày càng hiện đại, kinh nghiệm nuôi và nhân giống ngày càng phong phú, nhưng nhiều loài động vật quý vẫn biến mất khỏi bề mặt hành tinh. Vì sao có tình trạng đó?

rầm rộ, tiến hành giải thích, thuyết phục cho từng người dân sở tại. Nhờ vậy, giờ đây, dân chúng trên đảo ngừng hẳn việc săn bắt vẹt Amazon và đồng lòng nhất trí coi loài vẹt này là biểu tượng của đất nước mình.

Tuy nhiên, do có những điểm đặc biệt hay những yếu tố đặc thù mà nhiều loài động vật bị con người săn bắt ráo riết. Chẳng hạn, ở vùng Viễn Đông của Nga, nhiều người dân, thậm chí có cả một số quan chức, vẫn thường xuyên tổ chức săn hổ và báo hoa mai (báo đốm). Gần đây, do nạn săn trộm bùng phát

■ Xác con chim sẻ mào vàng cuối cùng được bảo quản bằng formol

dữ dội và nạn đốn rừng taiga vô tội vạ, thường xuyên xảy ra những cuộc đụng độ giữa các loài động vật săn mồi lớn với con người. Nhiều người không ngần ngại xả súng vào hổ Amur - loài vật được coi là “chúa sơn lâm” của vùng này. Họ giải thích rằng vì hổ đã ăn thịt quá nhiều thú rừng nên họ phải giết chúng để bảo vệ các loài vật khác (!). Ngoài ra, rất nhiều người còn có tư tưởng không chấp nhận việc tồn tại những loài dã thú mạnh hơn con người, vì thế phải tận diệt chúng (!). Nhưng không ai trong số họ chịu hiểu cho rằng hổ hoặc gấu rất hiếm khi chủ động tấn công người và trong tuyệt đại đa số trường hợp thì nguyên nhân đều do con người gây ra.

Trên thế giới tồn tại nhiều tổ chức ngầm chuyên mua bán các động vật quý hiếm, nguyên con hoặc các bộ phận cơ thể của chúng như lông da, móng vuốt, ngà, sừng, răng nanh... Rất nhiều người dân lương thiện không thể ngờ được rằng việc buôn bán, tiêu thụ các loài muông thú quý hiếm lại có thể diễn ra tại những thành phố được coi là văn minh, hiện đại. Nhưng cứ thử dạo một vòng quanh thị trường mà xem. Tại nhiều nơi trên thế giới, thịt rừng được bày bán tràn lan (nhưng để che mắt các cơ quan chức năng, người ta có thể lấy danh nghĩa thịt thú nuôi). Trong các nhà hàng cao cấp, súp vi cá mập hay món “tay gấu” vẫn có dư để phục vụ nhu cầu của khách sộp. Ngay cả trong lĩnh vực nghệ thuật cũng có thể nhuộm màu tàn phá thiên nhiên: không hiếm những bức tranh làm từ cánh bướm hoặc cánh của các loài côn trùng có màu sắc sặc sỡ như bọ dừa, bọ cánh cam, bọ cánh cứng... Những tác phẩm làm từ cánh của các loài côn trùng càng quý hiếm càng cao giá! Bướm khổng lồ Madagasca, bướm độc Gelikonid, bọ Goliath châu Phi... lần lượt bị hóa thân vào những bức tranh treo trong phòng khách của các đại gia. Tại Đài Loan, mỗi năm hàng triệu con

■ Miễn bình luận!

bướm bị tiêu diệt cho mục đích này. Liệu có thể giải thích được cho những tay sưu tập tranh rằng mua những bức tranh như vậy cũng là hành động góp tay vào việc hủy hoại thiên nhiên?

Còn nhớ, có một thời, túi xách làm từ da cá sấu và áo lông thú là một thời thượng. Trong lĩnh vực thiết kế thời trang thậm chí còn có khuynh hướng khuyến khích khách hàng tiêu thụ những sản phẩm làm từ “chất liệu thiên nhiên” như lông thú, ngà voi, da hải cẩu... Không ít người còn thích thú khi treo đầy những đầu thú đã phơi khô trên các bức tường nhà mình hoặc đặt những con thú nhồi rơm vào tủ kính, trưng lên để ngắm nhìn cho đã mắt. Thậm chí có một vị dân biểu người Nga đã sang châu Phi tìm mọi cách xin được giấy phép để săn một con hươu cao cổ đem về xẻ thịt, lột da, nhồi rơm đặt lừng lững trong nhà mình. Một thợ săn người Trung Quốc đạt một kỷ lục đáng buồn: bắt và tự tay giết thịt, nhồi bông hơn 2.000 con chim quý để bán cho du khách!

Tại các vườn thú tư nhân có không ít loài động vật quý hiếm. Rất nhiều tay nhà giàu thành lập mối liên kết ngầm với cánh thợ săn ở châu Phi, Đông Nam Á và Nam Mỹ. Trong tay đã sẵn đồng tiền, họ có thể cho động vật quý “xuất cảnh, nhập cảnh” từ bất cứ nơi nào đến bất cứ nơi nào trên thế giới. Cho đến nay, chưa ai có thể thống kê có bao nhiêu động vật quý hiếm bị giam cầm trong các vườn, trại thú tư nhân. Những con chim bị nhốt lâu ngày thường bị rụng lông do thiếu tiếp xúc với đồng loại, sau đó ốm và chết chỉ đơn giản vì buồn chán. Sống lâu và có bộ mai chắc chắn như rùa cũng không yên ổn. Thịt rùa ngon, máu rùa bổ - chính vì lý do này mà chúng phải “chết như ngã rạ”. Đã

man hơn nữa, ở Trung Quốc người ta còn dùng rùa sống kê chân những chiếc sập gỗ nặng hàng mấy trăm cân, nếu có người ngồi lên thì phải đến hàng tấn! Chúng vẫn được cho ăn cho uống nhưng phải đội trên mình gánh nặng suốt đời, có khi đến mấy chục năm.

Thú nuôi cá cảnh cũng hành hạ không biết bao nhiêu loài cá. Gần đây rộ lên xu hướng nuôi cá cảnh biển. Những loài cá sinh sống ở độ

sâu càng lớn thì càng đẹp và càng cao giá. Nhưng than ôi, do không quen với áp suất nhẹ hều trong hồ cá cảnh nên chúng chỉ có thể sống trong hồ không quá vài tháng. Người Nhật Bản và người Na Uy, với những đội tàu hùng hậu chuyên săn cá voi và săn hải cẩu, đã gây tổn hại nhiều nhất cho sự sống trong các đại dương. Các nhà quý tộc ở vùng Trung Đông lại có thú chơi nuôi chim ưng săn mồi và chính điều này đã góp phần tận diệt những loài vật nhỏ còn sót lại trên các vùng sa mạc.

Tình trạng đô thị hóa ào ạt những thiếu cân nhắc cũng là một hình thức xâm hại thiên nhiên, đẩy nhiều loài động vật hoang dã đến bờ vực tuyệt chủng vì môi trường sống bị thu hẹp.

Không chỉ những người dân thiếu hiểu biết hoặc những kẻ coi lợi ích kinh tế trước mắt lớn hơn lợi ích lâu dài của việc bảo tồn thiên nhiên mà ngay cả các nhà khoa học cũng góp phần gây thiệt hại lớn cho các loài động vật quý hiếm. Điển hình là vụ tuyệt chủng của chim sẻ đầu vàng Dusky, một loài chim sinh sống ở vùng đầm lầy ngập mặn ven biển bang Florida, Mỹ. Theo lời tư vấn của các nhà khoa học, người ta tiến hành thoát úng đầm lầy để sử dụng làm đất canh tác nông nghiệp. Không còn môi trường sống quen thuộc, loài chim này dần vắng bóng. Khi người ta giật mình nhận ra điều này thì đã quá muộn. Bằng mọi biện pháp có thể, các nhà khoa học chỉ bắt được bốn thành viên cuối cùng của loài này, nhưng cả bốn con đều là chim trống. Họ quyết định cho lai giống với một loài chim gần gũi là sẻ đầu vàng Scott, nhưng không thành. Những chú chim này cuối cùng cũng chết và được ngâm formol để lưu giữ như một kỷ niệm về một loài chim từng tồn tại trên hành tinh này.

(Theo Greenworld)

THÁI LAN:

Vuột mắt cơ hội thoát khỏi khủng hoảng

Tình thế bế tắc chính trị tại Thái Lan tưởng như sắp được tháo gỡ sau khi thủ tướng nước này đưa ra lộ trình giải tán Quốc hội theo yêu cầu của phe chống đối, đổi lại các cuộc biểu tình phải được chấm dứt. Tuy nhiên, phe áo đỏ cho biết họ chỉ về nhà sau khi phó thủ tướng bị truy tố vì các cáo giác liên quan đến những vụ đàn áp người biểu tình. Chính phủ Thái Lan quyết không nhượng bộ và thế là căng thẳng lại quay trở lại với một mức độ nguy hiểm hơn. Đây là căn nguyên và giải pháp cho tình hình Thái Lan hiện nay?

DUY HƯNG

Cơ hội vuột mất

Sau hơn hai tháng căng thẳng, tình hình Thái Lan đã xuất hiện lối thoát sau khi vào ngày 6/5, Thủ tướng Thái Lan Abhisit Vejjajiva chính thức xác nhận sẽ giải tán Quốc hội trong khoảng thời gian từ ngày 15 đến 30/9/2010, để mở đường cho cuộc bầu cử dự kiến vào ngày 14/11/2010. Đây là dấu hiệu cho thấy chính phủ muốn tỏ thái độ hòa dịu với những người biểu tình, hiện vẫn còn chiếm lĩnh khu vực trung tâm của thủ đô Bangkok. Không khí căng thẳng giữa chính phủ và những người biểu tình đã dịu lại kể từ khi phe

áo đỏ chấp nhận chương trình chấm dứt khủng hoảng của Thủ tướng Abhisit.

Tuy nhiên, những người biểu tình vẫn kiên quyết đưa ra điều kiện chỉ chấp nhận tháo dỡ các hàng rào tại trung tâm thành phố một khi Phó thủ tướng Suthep Thaugsuban phải bị truy tố vì tội ra lệnh cho quân đội đàn áp người biểu tình, làm cho 29 người chết và gần 1.000 người bị thương. Yêu cầu này không được Chính phủ Thái Lan đáp ứng. Tình hình đã căng thẳng trở lại sau các vụ bạo động tối ngày 7 rạng sáng ngày 8/5, làm hai cảnh sát thiệt mạng và hơn một chục người bị thương. Trước nguy cơ xảy ra các vụ bạo động mới, Thủ tướng Abhisit đã ra tối

■ Bạo động leo thang tại Bangkok

hậu thư yêu cầu phe áo đỏ có quyết định tức thời về thời điểm giải tán, trễ nhất là vào ngày 10/5. Phe áo đỏ đã từ chối rời các địa điểm đang chiếm đóng, hy vọng sẽ có thêm được một số bảo đảm.

Tình hình tại thủ đô Thái Lan lại căng thẳng thêm một nấc sau khi quân đội quyết định điều xe bọc thép và binh sĩ vũ trang đến phong tỏa khu du lịch thương mại, nơi những người biểu tình phe áo đỏ vẫn chiếm giữ từ nhiều ngày qua và nhất là sau khi tướng Khattiya Sawasdipol, người ủng hộ phe áo đỏ biểu tình chống chính phủ, trở thành nạn nhân một vụ khủng bố tại Bangkok. Tướng Khattiya, còn được gọi một cách thân mật là Seh Deang, đã bị bắn vào thái dương bên phải trong lúc ông đang trả lời phỏng vấn các nhà báo của tờ *Herald Tribune*, Mỹ. Ông rất được lòng những người biểu tình áo đỏ. Trên thực tế, ông phụ trách

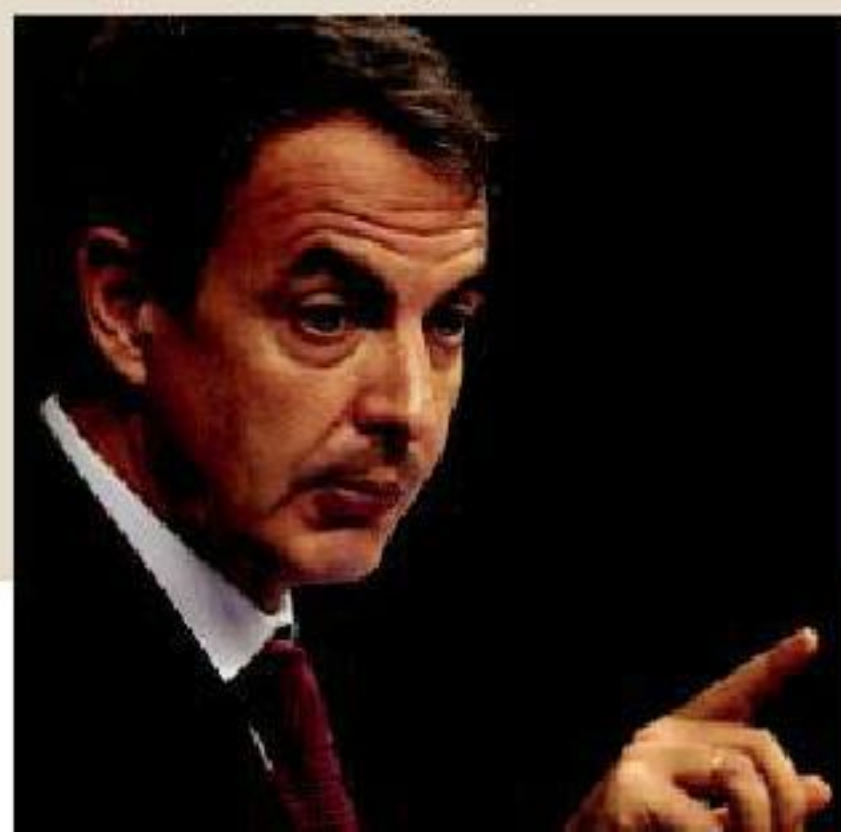
SỰ KIỆN QUỐC TẾ

● Ngày 15/5, tòa án Trung Quốc đã quyết định tử hình Từ Ngọc Nguyên, 47 tuổi, kẻ đã tấn công một trường mẫu giáo ở tỉnh Giang Tô làm 29 trẻ em và 3 người lớn bị thương hôm 29/4/2010. Trung Quốc mạnh tay với tội phạm tấn công trường học bởi đã có hàng loạt

vụ án gây sốc xảy ra thời gian qua. Chưa đầy 2 tháng, đã có 5 vụ án khiến 17 người chết, trong đó có 15 trẻ em, làm bị thương hơn 80 người.

● Hôm 12/5, Tây Ban Nha đã theo chân Hy Lạp đưa ra một số biện pháp táo bạo mới để chặn đứng lại mức thâm thủng và nợ nần ngày một cao hơn. Thủ

tướng Tây Ban Nha Zapatero nói rằng chính quyền sẽ cắt lương công chức 5% bắt đầu vào tháng 6 và giữ nguyên mức lương đó qua năm sau. Viên chức chính phủ, kể cả giới chức cao cấp cũng bị giảm lương, đồng thời mọi tiền cấp dưỡng đều bị ngưng lại.

● Lãnh đạo đảng Bảo thủ Anh, David Cameron, 43 tuổi, trở thành thủ tướng trẻ nhất trong 200 năm của Anh, hôm 11/5, sau khi ông Gordon Brown từ chức, chấm dứt 13 năm cầm quyền của Công

các hoạt động bảo đảm an ninh tại khu vực do phe áo đỏ chiếm giữ. Trong con mắt của chính quyền Bangkok, tướng Khatiya, năm nay 58 tuổi, là một trong những nhân vật chống lại chính sách hòa giải do chính phủ đưa ra. Tướng Khatiya cũng không giấu giếm điều này. Hơn nữa, ông còn thường xuyên khẳng định là một đồng minh trung thành với cựu Thủ tướng Thaksin Shinawatra.

Quyết định trên được đưa ra sau khi Thủ tướng Abhisit, hôm 12/5 tuyên bố hủy bỏ ngày bầu cử trước thời hạn vào 14/11 như ông đã hứa trước đây. Bởi vì phe áo đỏ, tuy chấp nhận kế hoạch giải quyết khủng hoảng của chính phủ, nhưng lại không muốn chấm dứt biểu tình, do đó, không thể tổ chức tổng tuyển cử như dự kiến.

Trong một hành động cứng rắn tiếp theo, Chính phủ Thái Lan đã yêu cầu người dân trong khu vực bị phe áo đỏ

chiếm đóng tạm rời đi nơi khác vì chính quyền sẽ cắt điện, nước và phương tiện giao thông. Phát ngôn viên của quân đội và cơ quan chính quyền giải quyết khủng hoảng, đại tá Sunsern Kaewkumnerd giải thích chi tiết là nếu những người biểu tình không rút đi thì khu vực sẽ bị phong tỏa, không ai được đến đây, mọi liên lạc như điện thoại... sẽ bị cắt, người ở lại cũng sẽ không được tiếp tế lương thực. Chỉ một ngày sau, đụng độ giữa quân đội và người biểu tình đã diễn ra. Theo thống kê đến ngày 17/5, đã có 31 người chết và hơn 230 người bị thương. 23 tỉnh thành trong cả nước đã được đặt trong tình trạng báo động do làn sóng biểu tình chống chính phủ lan rộng. Riêng tại Bangkok, Chính phủ Thái Lan từ chối ban bố tình trạng khẩn cấp vì cho rằng tình hình vẫn trong tầm kiểm soát. Nhiều đại sứ quán nước ngoài đã được lệnh đóng cửa, trong đó có Anh và Mỹ. Phe áo đỏ đánh tiếng mời Liên hiệp quốc đứng ra làm trung gian hòa giải, nhưng Chính phủ Thái Lan bác bỏ đề nghị trên của những người biểu tình. Tình hình căng thẳng ngày càng leo thang khi chính phủ quyết tâm giải tán những người biểu tình khỏi thủ đô.

Tương lai bất định?

Cuộc khủng hoảng do phe áo đỏ gây ra đã tạo nên một bước ngoặt tại vương quốc này. Đây là bước ngoặt cho một chu kỳ chính trị bắt đầu từ năm 2006 với cuộc đảo chính quân sự lật đổ ông Thaksin Shinawatra - thủ tướng duy nhất tại vị đến hết nhiệm kỳ và tái đắc cử. Gọi là một bước ngoặt là vì những người áo đỏ đã làm cho người Thái Lan thấy rõ sự phân cực của xã hội, giữa người giàu kẻ nghèo;

giữa giới thượng lưu bảo thủ, bảo hoàng, giàu có và giới nông dân, nạn nhân của công nghiệp hóa và nhập cư. Bên cạnh đó, một lớp người mới nổi lên trong những năm ông Thaksin cầm quyền, cũng không chấp nhận lớp lãnh đạo cũ. Những vết rạn nứt sâu rộng khó hàn gắn này, mà người Thái Lan đã ý thức được, làm cho họ sợ hãi.

Theo các nhà quan sát, động lực sâu xa của cuộc khủng hoảng Thái Lan hiện nay là sự tiến triển của một xã hội bất bình đẳng, đang ở vào hồi kết, khiến người ta lo ngại tình hình sẽ trở nên đen tối hơn. Không phải là ngẫu nhiên mà chính quyền Thái Lan ban đầu đã tỏ ra ôn hòa trước phe phản kháng. Họ biết rằng phe chống chính phủ có được sự ủng hộ không chỉ của người nghèo, mà còn của nhiều người thuộc giới công chức, quân nhân, cảnh sát, trí thức và doanh nhân. Nguyên vọng giảm bớt hố ngăn cách giàu nghèo không chỉ có ở những người áo đỏ.

Cuộc khủng hoảng hiện nay là do các yếu cầu về mặt chính trị và xã hội. Ông Thaksin bị lật đổ không chỉ vì bị cáo buộc tham nhũng, hay vì làm mất lòng nhà vua và quân đội mà còn vì ông đã phản nào làm lu mờ vai trò của vương triều. Câu khẩu hiệu "Thaksin, tổng thống" mà những người áo đỏ dè dặt nói ra, nay không còn là hiếm hoi. Điều này không có nghĩa là người dân muốn thay chế độ quân chủ lập hiến bằng chế độ cộng hòa, nhưng đây là khát vọng đổi mới. Bước ngoặt là đây. Chiếc van tâm lý đã được mở và không thể khóa lại được, tạo nên đồng thời nỗi sợ hãi và niềm hân hoan về một tương lai bất định.

(Tổng hợp)

đảng. Ông Cameron quyết định thành lập một chính quyền liên hiệp với đảng về thứ ba Dân chủ Tự do, sau khi đảng của ông chiếm đa số nhưng vẫn chưa đủ số ghế để một mình thành lập chính phủ trong cuộc tổng tuyển cử hồi đầu tháng 5/2010.

● Chỉ trong vòng 2 tuần, đồng euro đã tụt xuống dưới mức 1 EUR đối 1,24 USD, mức thấp nhất kể từ khi xảy ra sự kiện Ngân hàng Lehman Brothers sụp đổ hồi tháng 9/2008. Trước sự suy giảm quá nhanh và mạnh của đồng euro, nhiều

chuyên gia kinh tế đã buộc phải đặt câu hỏi về sự ổn định của đồng tiền chung này và khả năng tồn tại của đồng euro liệu sẽ duy trì được bao lâu.

● Xã hội Nhật Bản đang phải đối mặt với tình trạng ngày càng nhiều thanh niên sống độc thân, trong khi dân số đang già đi, tỉ lệ sinh nở ở người Nhật giảm tới 50% trong gần 50 năm qua. Một trường học không giống ở bất kỳ nơi nào khác trên thế giới vừa được mở ra ở Tokyo với mục đích hướng các thanh niên Nhật tới hôn nhân. Các học viên đến đây để học yêu và tiếp cận cuộc sống hôn nhân gia đình cũng phải trả học phí khoảng gần 2.000 euro/năm.

● Một chiếc Airbus sáng ngày 12/5 đã nổ tung khi đang đáp xuống sân bay

Tripoli, Lybia. Một bé trai người Hà Lan 8 tuổi đã thoát chết một cách thần kỳ, trong khi toàn bộ 90 người cùng 11 nhân viên phi hành đoàn đều thiệt mạng. Trong số các nạn nhân có 61 người Hà Lan. Theo Hãng tin AFP, điều kiện thời tiết lúc đó rất tốt. Bộ trưởng Giao thông Libya loại trừ hoàn toàn giả thuyết khủng bố.

BẢO PHƯƠNG (Tổng hợp)

10 bất ngờ lớn nhất lịch sử World Cup

Ứng cử viên nặng ký ngã ngựa; trong một ngày lóe sáng, đội châu rìa trở thành tâm điểm - World Cup sẽ không còn là World Cup nữa nếu không có những bất ngờ lớn!

PHAN TRỌNG HÙNG

1. Cộng hòa liên bang Đức - Hungari (1954): Điều kỳ diệu thành Bern

Tại vòng bảng, Đức thua ứng cử viên số 1 Hungari tới 3:8. Vì thế khi hai đội gặp lại nhau trong trận chung kết, không ai đặt cược dù chỉ 1 xu cho đội tuyển Đức. Hồi đó người Hung quá mạnh. Và trận chung kết đã bắt đầu đúng như vậy. Chỉ sau 8 phút, Hungari đã dẫn trước 2-0 bằng các bàn thắng của Ferenc Puskas và Zoltan Czibor. Max Morlock và Helmut Rahn của đội Đức cân bằng tỉ số. Người Hung lao lên tấn công dồn dập và biến thủ môn đội Đức Toni Turek thành người hùng của trận đấu. Phút 84, Helmut Rahn lao thẳng về phía khung thành đối phương và vượt một cú chân trái tuyệt vời. Trái bóng như ngày càng xa hơn tầm với của thủ môn đội Hung, để rồi lao vào góc dưới cầu môn. Đức dẫn 3-2. Sau đó là những giây phút lo sợ, để rồi được kết thúc bằng tiếng hét của phóng viên bóng đá người Đức Zimmermann: "Trận đấu kết thúc rồi. Đức là vô địch thế giới!". Trận chung kết ngày 4/7/1954 dưới trời mưa tầm tã chính là ngày khai sinh của một cường quốc bóng đá và đi vào lịch sử như là "điều kỳ diệu thành Bern".

2. Ý - Triều Tiên (1966): Tiết mục hài hước!

Pak Doo-ik là ai ấy nhỉ? Ở Cộng hòa Dân chủ nhân dân Triều Tiên, anh là một anh hùng dân tộc. Ngày 19/7/1966, anh đã ghi bàn thắng vàng góp phần tạo nên một trong những chấn động lớn nhất trong lịch sử World Cup. Trong vòng chung kết tại Anh, Triều Tiên được coi là đội châu rìa. Trước trận gặp Ý từng

hai lần vô địch thế giới với các tên tuổi lẫy lừng như Giacinto Facchetti, Sandro Mazzola và Gianni Rivera, người ta chỉ bàn đến việc Ý sẽ thắng mấy bàn thôi. Nhưng sự việc đã đổi thay ở phút 41 khi Pak Doo-ik đưa Triều Tiên vượt lên dẫn trước 1-0. Sau đó đội châu rìa vào đến tử kết và tạo ra một cơn chấn động chưa từng thấy. Trong trận tứ kết gặp Bồ Đào Nha, họ thậm chí dẫn trước tới 3-0, sau đó để thua đáng tiếc 3-5. Các cầu thủ Triều Tiên ngẩng cao đầu về nước, còn cả thế giới bóng đá cười nhạo Ý.

3. Anh - Mỹ (1950): Nước mẹ của bóng đá bị hạ nhục

Anh đi Brazil dự World Cup đầu tiên sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai với tư cách là ứng cử viên số một. Sau chiến thắng dễ dàng 2-0 trước Chile, Anh gặp một nước đang phát triển trong làng bóng đá: đội Mỹ. Tỉ lệ cá cược hồi đó là 1:1500! Tuy đội Anh ra quân với tất cả các ngôi sao họ có, nhưng vẫn để thua các cầu thủ nghiệp dư Mỹ 0-1. Tất nhiên người Anh kiểm soát hầu như toàn bộ thời gian thi đấu. Nhưng cú làm bàn duy nhất lại thuộc về "các cậu bé Mỹ". Phút 38, sau khi thủ môn Walter Bahr của đội Mỹ, vốn là một giáo viên phổ thông, phát bóng lên, thủ môn đội Anh chạy ra chuẩn bị đón bóng, nhưng không ngờ rằng, cầu thủ Joseph Gaetjens của đội Mỹ chạy cắt mặt và đánh đầu đưa bóng vào lưới (chàng sinh viên Gaetjens vừa theo học đại học, vừa rửa bát trong một tiệm ăn để kiếm tiền ăn học). Đó là trận thua tệ hại nhất trong lịch sử bóng đá Anh.

4. Brazil - Uruguay (1950): Sốc cho Brazil

Người Brazil gọi trận cầu này là

"Maracanaco", mà kết cục của nó làm cả một quốc gia bị sốc. Trong trận chung kết ngày 16/7/1950, chủ nhà và là ứng cử viên số một Brazil gặp Uruguay. Gần 175.000 khán giả nhá đến sân Maracana để lên cơn sốt vô địch. Trước đó, trong vòng chung kết chỉ có 4 đội tham gia này, Brazil đã quét Thụy Điển và Tây Ban Nha ra khỏi sân với các tỉ số 7-1 và 6-1. Trong khi đó Uruguay khó khăn thắng được Thụy Điển 3-2 và chỉ hòa Tây Ban Nha 2-2. Đội chủ nhà chỉ cần hòa là vô địch thế giới. Các Seleccion kiểm soát trận đấu, đầu hiệp hai vượt lên dẫn trước 1-0 và người hâm mộ bắt đầu nhẩy múa ăn mừng thắng lợi. Tuy nhiên các Urus đã lật ngược thế cờ với 2 bàn thắng và lấy đi của người Brazil chiếc cúp vàng danh giá. Lễ trao cúp diễn ra như một lễ tang. Một năm sau Alcides Ghiggia, cầu thủ ghi bàn thắng đem lại chức vô địch lần thứ hai cho Uruguay, nhớ lại: "Trong đời tôi chưa từng thấy một dân tộc nào buồn rầu đến mức như người Brazil sau thất bại hôm đó. Ai chứng kiến cảnh tượng đó đều cảm thấy lạnh hết cả sống lưng!". Sau này bộ áo thi đấu - nền trắng cổ xanh - các tuyển

■ Francesco Totti của đội tuyển Ý

thủ Brazil mặc trong thất bại lịch sử đó không bao giờ được đem ra dùng nữa.

5. Cộng hòa liên bang Đức - Cộng hòa dân chủ Đức (1974): Cuộc song đấu của hai nước Đức

Đó là một trong những thất bại cay đắng nhất của đội tuyển bóng đá Tây Đức, nhưng đồng thời cũng là hồi chuông báo thức thúc đẩy họ lần thứ hai giành cúp vô địch thế giới. Trong World Cup 1974 ở Tây Đức, số phận đã đẩy hai đội Đức vào cùng một bảng. Trận cầu đó cũng là trận đấu duy nhất giữa đội tuyển quốc gia hai nước. Hai đội gặp nhau trên sân Hamburg sau khi đội Tây Đức thắng Chile và Úc, còn đội Đông Đức cũng thắng Chile, nhưng chỉ hòa Úc. Trận đấu hôm đó là một thắng lợi lịch sử của đội bóng chiếu dưới đến từ Đông Đức nhờ bàn thắng vàng của Juergen Sparwasser, sau khi anh đã “đạo chơi” qua hàng phòng ngự của Tây Đức. Nhưng thất bại đó cũng đã giúp Tây Đức tránh được Hà Lan, Brazil và Argentina trong vòng bảng thứ hai và biến các cầu thủ Tây Đức, từ Beckenbauer, Overath đến Breitner thành một tập thể đồng lòng 100%, cuối cùng đã mang cúp về cho đất nước.

6. Áo - Cộng hòa liên bang Đức (1978): Nỗi nhục trên sân Cordoba

“Tôi điên lên mất!” - Phóng viên thể thao huyền thoại Edi Finger của Áo hét lên trong micro. Ngày 21/6/1978 đó tại Cordoba ở Argentina đã đi vào lịch sử bóng đá. Trong vòng bảng thứ hai, đương kim vô địch Đức gây thất vọng lớn vì chỉ hòa Ý và Hà Lan. Chỉ một thắng lợi cách biệt trước đội Áo đã bị loại và đồng thời Ý hòa với Hà Lan mới giúp được thầy trò Helmut Schoen đi tiếp. Nhưng đội tuyển Đức đã tự làm mất thanh danh của họ và để thua Áo 2-3. Đó cũng là lần đầu tiên đội tuyển Áo thắng Đức trong vòng 47 năm. Hans Krankl đã ghi hai bàn, trong đó có bàn quyết định 3-2 và mãi mãi trở thành một tượng đài trên quê hương anh.

7. Pháp - Senegal (2002): Nước Pháp treo cờ rủ

Đương kim vô địch thế giới Pháp đến World Cup ở Hàn Quốc và thi đấu trận khai mạc với chủ linh mới tò te Senegal. Đội tuyển của một nước thuộc địa cũ của Pháp được huấn luyện viên người Pháp Bruno Metsu chỉ dẫn và hầu hết các cầu thủ đều đang kiếm tiền trong các câu lạc

bộ Pháp. Về kỹ thuật, đội Pháp hơn hẳn, nhưng các cầu thủ Senegal chạy và chiến đấu như đang chơi trong trận chung kết. Phút 30, khi Diop tranh thủ một chút hỗn loạn trong vòng cấm địa đội Pháp mở tỉ số thì mọi việc như đã chấm dứt với đội Pháp và World Cup 2002 ghi nhận bất ngờ lớn đầu tiên. Từ *Le Figaro* chua chát: “Senegal hò reo, nước Pháp treo cờ rủ. Đối với đội bóng áo lam, ngày hội bóng đá đã trở thành một cơn ác mộng”. Đội Pháp không hồi phục được nữa sau cú sốc ngày khai mạc, không ghi được bàn thắng nào trong ba trận liên tiếp và chia tay World Cup ngay sau vòng bảng không kèn không trống. Senegal vào đến tận tứ kết.

8. Hàn Quốc - Ý (2002): Người Ý cảm thấy bị lừa

Trong vòng 1/8, Hàn Quốc chống lại Ý trước hết bằng ý chí chiến đấu. Nhưng chỉ chừng ấy thôi vẫn chưa đủ để buộc một ứng cử viên vô địch phải quỳ gối. May mắn và một số quyết định mập mờ của trọng tài đã góp thêm sức để đội chủ nhà tiếp tục thi đấu và Ý phải xách vali về nước sau vòng 1/8. 36 năm sau cuộc đổ vỡ lịch sử trước một nước Triều Tiên ở phía Bắc, nay người Ý lại thất bại trước một nước Triều Tiên ở phía Nam. Tất nhiên họ nổi khùng lên vì cảm thấy bị trọng tài lừa gạt. Trọng tài Byron Moreno người Ecuador không công nhận một bàn thắng hợp lệ của người Ý và đuổi Francesco Totti vì ông ta cho là can tội “vờ ngã trong vòng cấm địa”, trong khi những người khác thấy đó rõ ràng là một quả 11m. Sau trận đấu Totti tức giận: “11 người chúng tôi phải đấu với 12 người”. Điều trở trêu là chính tiền đạo Jung Hwan Ahn đang thi đấu cho FC Perugia đã nâng tỉ số lên 2-1 trong hiệp phụ để đặt dấu chấm hết cho Ý và đưa Hàn Quốc vào tứ kết. Sau trận đó Moreno bị FIFA treo còi.

9. Argentina - Cameroun (1990): Miếng cắn của sư tử

Đương kim vô địch Argentina đến Ý dự World Cup 1990 với những siêu sao như Diego Maradona, Claudio Caniggia và trong trận khai mạc World Cup ngày 8/6/1990 gặp Cameroun, một đối thủ không giống ai. Đây là lần thứ hai Cameroun lọt vào vòng chung kết, lần đầu là năm 1982. Cameroun chưa từng thắng trận nào trong World Cup và so với Argentina rõ ràng chỉ là đội “dọn đường”. Nhưng chính Cameroun đã tận dụng vai trò “chấu rìu” đó và chơi một

■ Vũ điệu Roger Milla

thứ bóng đá tấn công tươi trẻ, buộc các Gauchos phải quỳ gối trước bàn thắng vàng của Francois Omam. Trong trận này một “ông lão đã về hưu” được thay vào và chính ông đã khuấy động World Cup trong những ngày sau đó. Năm đó Roger Milla 38 tuổi, đang “nghỉ hưu”, nhưng được đặc cách mời đi World Cup. Anh đã mê hoặc thế giới bóng đá với tài rê dắt, khả năng bao quát trận đấu và những cú sút phá vỡ rất ngoạn mục của mình. Những bàn thắng của anh trong trận gặp Rumania (2-1) và Colombia (2-1) đã đưa Cameroun vào đến tứ kết. Mỗi một bàn thắng của mình đều được Roger Milla ăn mừng bằng vũ điệu Makossa bên cột cờ phạt góc.

10. 1982 Algeria - Đức: Sụp đổ trước những con cáo sa mạc

Huấn luyện viên đội Đức Jupp Derwall tuyên bố trước trận đấu: “Nếu chúng ta thua trận này, tôi sẽ lao đầu xuống Địa Trung Hải”. Nhưng trận mở màn của đương kim vô địch châu Âu gặp Algeria hoàn toàn không phải là một câu chuyện vui cười. Các ngôi sao xung quanh Paul Breitner và Karl-Heinz Rummenigge đã thua 1-2 và bất ngờ này đã đi vào lịch sử bóng đá thế giới vì Đức là đội châu Âu đầu tiên để thua một đội châu Phi trong World Cup. Trên sân Municipal El Molinón ở Gijón (Tây Ban Nha), Rabah Madjer và Lakhdar Belloumi ghi hai bàn cho Algeria. Rummenigge chỉ gỡ được 1 bàn. Sau trận thua này, đội Đức còn chứng tỏ khả năng tẻ hại của họ trên một khía cạnh khác nữa. Trong trận cuối cùng ở vòng bảng, Đức và Áo đã trình diễn một vở kịch đi bộ đá bóng có một không hai, để Đức thắng Áo 1-0, hai đội diu nhau đi tiếp và Algeria phải về nước.

(Tổng hợp)

Thảm nạn voi xứ Quảng

HUỖNH VĂN MỸ

(Tiếp theo TGM 884)

Kỳ cuối: HỘI VÂY VOI

Cuộc hành hình khủng khiếp

Không chỉ những lão trưởng tuổi 85-90, ngay cả những người ở tuổi 75 ở vùng Lành-Ngọc-Hiệp (ba xã Tiên Lành, Tiên Ngọc, Tiên Hiệp của huyện Tiên Phước, Quảng Nam) vẫn còn nhớ "hội vây voi" Đổng Riềng ở xã Tiên Lành hồi năm 1943. "Cái chuyện lạ để làm mình nhớ dai. Hồi hội vây voi Đổng Riềng diễn ra, tui chỉ mới 11 tuổi. Vây mà chữ vẫn còn nhớ như in. Ghê thiệt!" - Ông Võ Xuân ở thôn 6 xã Tiên Ngọc nhắc lại, rồi đọc luôn mấy câu về nói về hội vây voi mà ông còn nhớ được. Những năm 1940-1943, trong khi thợ săn người Lào mài miết săn lùng voi ở mạn rừng phía trên để lấy ngà cho viên quan Tây ở đồn Trà My, một số voi trong đàn thường về rừng Lành-Ngọc-Hiệp ăn ở. Tháng tám ta năm ấy, bảy voi men ra những hố ruộng (thung lũng hẹp) có lúa ươm chín cùng những vườn cau ở ven rừng để kiếm ăn. Sa đà bước chân, bảy voi này đi mãi đến một ngọn đồi mố còi, chồi cây thưa thớt, ba bên giáp hố Đổng Riềng. Vây là chúng bị dân làng phát hiện. Và hội vây voi lần đầu tiên đã diễn ra.

"Nói thiệt, cũng do dân mình đã quen với hội vây cạp nên mấy ông hào lý ở đây mới dám nghĩ đến chuyện vây voi. Với lại việc săn bắn voi của mấy ông Lào cũng có phần làm dân mình dạn dĩ với voi..." - Ông Nguyễn Trước, 85 tuổi, ở làng Vĩnh Yên, xã Tiên Lành, kể. Vây là những gì được làm ở hội vây cạp đã được đem áp dụng cho hội vây voi. Được trên cho lệnh, vây là phèng la, trống mõ nổi lên, chỉ chưa đầy buổi, tráng đinh của 5 xã trong vùng đã tề tựu đông đủ cho công việc. Không dựng hàng rào vây kín bốn phía như ở hội vây cạp (nhờ ba mặt đồi giáp với đồng ruộng), ở hội vây này dân làng chỉ

Không chỉ bị đám thợ săn rình nã đạn kết liễu sự sống giữa ngàn sâu, đàn voi Tiên Phước - Trà My của Quảng Nam còn phải hứng chịu những cái chết được báo trước như là một cuộc hành quyết kéo dài đau đớn đến tận cùng trong niềm vui mở hội của dân làng. Một chuyện lạ với nhiều người. Một thảm nạn có lẽ có một không hai với loài vật khổng lồ trên mặt đất này...

■ Xương đầu của con voi đực cuối cùng của đàn voi Tiên Phước - Trà My bị bọn săn voi của đực lấy ngà hồi cuối năm 2003. Ảnh: HUỖNH VĂN MỸ

nhắm rào (bằng cọc lớn chôn dưới đất) khoảng 150 mét rừng vốn là chỗ tiếp giáp duy nhất với dãy núi bên trong. Để cản thêm chân con vật bị vây đuổi, dân làng giăng thêm lưới săn heo rừng vào bên trong hàng rào. Không thể giết con voi bị vây bằng cách ném thông lọng vào buộc chân nó rồi đâm như ở hội vây cạp, dân làng phải đào nhiều hầm sâu ở kế hàng rào để làm con voi bị đuổi phải sa hầm.

"Đến chữ tui cũng còn khiếp đảm khi nhớ lại lúc tui bị người ta giẫm nhằm khi chạy bởi thấy con voi đụng rào quay đầu lại..." - Ông Võ Xuân nhắc lại giờ cao điểm của hội vây. Cũng khác với hội vây cạp, ở hội vây voi, phụ nữ, người già, trẻ em được đến khá gần để xem khi tráng đinh dùng lửa cây (hỏa đôn) ném vào rừng

cùng với khua gõ, hò hụi, huơ đuốc sáng cả một góc rừng xua đuổi đàn voi chạy về phía rào để bị sa hầm. "Không biết có phải chúng biết đụng rào là nguy hiểm hay là coi thường con người, phải đến bảy đêm ngày chúng mới chịu đến rào..." - Lão làng Nguyễn Trước kể lại. Đêm thứ bảy, trước sự thúc ép quyết liệt của cả rừng người, gần sáng, 3 con trong tổng đàn 5 con đã sập hầm. Dù hầm đã được đào sâu đến hơn 4m, nhưng vì cả 3 con cùng sa một hầm nên con voi nằm trên cùng đã phóc lên được, cùng với hai con còn lại "xé rào" về lại được rừng xanh. Hai con sa hầm là hai con voi mẹ con và con voi con cũng là voi cái!

Thế là hội vây voi đầu tiên thành công. Trong tiếng reo hò của cả mấy ngàn người,

■ Ông Võ Xuân ở xã Tiên Ngọc - người đã dự hội vây voi ở Đồng Riêng, về sau từng bắn hạ voi, từng bị voi rượt làm gãy chân (ảnh trên); Ông Nguyễn Trước

những người chủ chốt tính kế giết con voi lâm nạn dưới hầm sâu để xẻ thịt đem lên. “Tui nói ghê là ghê cái cách làm cho

con voi chết chứ không phải là ghê con voi hung dữ...” - Ông Võ Xuân nhắc lại cách giết voi mà ở tuổi thiếu niên ông vẫn còn ghi nhớ được. Cũng như ông Xuân, ông Trước kể người ta đã dùng gốc tre dài (tre nhỏ cây, đặc ruột) đeo nhọn đem thui qua lửa, đứng trên miệng hầm đâm xuống rồi dùng vỏ dóng để mũi nhọn xuyên vào thân voi. Hàng chục mũi đâm dóng vỏ cùng giáng xuống mọi huyết điểm, con voi dù có lúc lắc cũng hết đường tránh. Những tiếng kêu rống, rên xiết thảm thiết vang lên. Máu phun bắn lên người đứng bên trên. Máu đọng ngập cả hầm. Tiếng vỏ dóng cục kích liên hồi. Mồ hôi của người lẫn với máu voi. “Phải từ sáng đến trưa con voi mới chết. May là con voi con không bị tì tích chi...” - vẫn lời ông Trước. Có mặt tại hầm voi, tri huyện Tiên Phước Phạm Xuân Chánh bảo chánh tổng Tiên Giang nên giao con voi con cho các hào phú trong làng cùng nuôi. Ông ngoại của ông Trước cũng là một trong số những người được nhận nuôi.

Giết trọn cả bầy

12 năm sau, tháng 5 năm Ất Mùi, 1955, lại một hội vây voi diễn ra ở núi Ngã Ba Ông Trống thuộc xã Tiên Ngọc kể bên. Đã có kinh nghiệm từ hội vây voi ở Đồng Riêng, ngay khi phát hiện bầy voi 9 con về ăn ở ngọn núi mỡ côi này, chính quyền xã Phước Châu mới (nay gồm hai xã Tiên Lãnh, Tiên Ngọc) đã mở ngay hội vây. Cũng giăng lưới, cũng dùng cây to chôn sâu làm hàng rào trên chiều dài gần 200m là chỗ rừng thông với rừng bên trong. Với gần hai ngàn tráng dân cất lực với công việc, việc dựng rào giăng lưới diễn ra khá nhanh. Nhờ có súng của đơn vị lính bảo an đồn trú trong vùng giúp cho để bầy voi đụng rào, dân làng đã không phải đào hầm để bầy voi sập như lần trước.

“Có đông người vây, lại có súng, ai cũng

tưởng nhanh ăn, hóa ra lại không. Phải đến 9 đêm ngày mới xong hội...” - Ông Trước kể. Vẫn phải ném hỏa đôn, phải đuốc dóm, phải hù hụi, khua gõ vang cả một góc rừng nhằm uy hiếp, đuổi voi đến chỗ đường cùng để bắn hạ. Đêm thứ hai, khi vượt rào không nổi, hai voi cái vừa quay xuống ruộng liền bị người anh ruột của ông Trước là ông Nguyễn Ngọc - người từng theo Lào Sáu bắn voi mấy năm trước đó - bắn gục tại chỗ. “Bị trúng đạn ngay ở đầu, con voi nào cũng rống lên một tiếng thảm thiết, nhảy dựng tới một vài bước, vùng vẫy, rồi dụi hai chân sau về phía trước, đổ xuống một cái ầm, máu ra bê bết...” - Ông Trước mô tả.

Cuộc vây đuổi được tiếp tục quyết liệt hơn nhưng mãi đến đêm thứ năm, một tốp gồm ba voi đực và một voi cái mới đụng rào. Chúng bị bắn hạ ngay tại chỗ. Khiếp sợ trước cái chết của số đồng bạn bầy, biết con đường ra hướng rào là nguy hiểm, những con voi còn lại quyết lẩn nín giữa rừng cây. Với súng đạn trên tay, trong nỗi hăm dọa của người thẳng trận, ngày thứ bảy, cùng ông Nguyễn Ngọc cùng với một tay súng trong làng lên vào rừng tìm kiếm và bắn ngã một voi cái. Hoảng sợ trước sự tan tác bầy đàn, ngày thứ tám, hai con voi cái cuối cùng còn lại men ra mép ruộng mong thoát thân. Nhưng, “đã sợ, lại hết đường chạy, chúng như đứng yên cho tui nổ súng...” - ông Trước kể lại.

Vậy là cả một bầy voi bị hội vây xóa sổ sạch. Người khắp xã cùng nhau xẻ xác những con voi nằm ngổn ngang trên vũng máu bên ruộng, bên rừng. Ba voi đực đều còn trẻ nên bộ ngà đều không mấy có giá. Khi xẻ thịt những con voi cái, người ta mới hay là có hai con có chừa sập đến kỳ sinh nở. Như vậy hội vây này đã giết chết đến 11 con voi!

“Kinh khiếp thật!” - những người lớn tuổi ở vùng Tiên Lãnh, Tiên Ngọc đều nói thế khi nhắc lại hội vây voi một thời. Ai cũng lộ vẻ xót xa trước cái chết thảm thương của những con voi lâm nạn. Càng xót xa hơn khi họ biết đàn voi “đông đặc rừng” nơi quê mình giờ đang trên bước tuyệt diệt bởi chúng chỉ còn dăm ba con, lại toàn voi cái. ■

Về con voi con bị sập hầm, ông Nguyễn Trước kể, những ngày đầu phần vì khiếp sợ, phần vì nhớ mẹ, nhớ bạn bầy, nó không chịu ăn. Là người nhận nuôi con voi con này nhiều hơn, ông ngoại của ông đã tập cho nó nhiều điều, nó tỏ ra rất thông minh, thân thiện và yêu quý những ai biết thương yêu, chăm sóc tốt cho nó. Chừng hơn năm sau, khi một hào phú trong làng bắt nó giẫm nện nền nhà, vì phải đi xoay vòng liên tục suốt buổi, lại đói, bị chóng mặt, nó đã gục xuống rồi chết ngay tại chỗ.

Mùa thi - mùa thuốc tăng trí nhớ

ÁNH THOAN

Bất chấp lời cảnh báo: thuốc là con dao hai lưỡi, nhiều phụ huynh đến mùa thi vẫn tìm mua đủ loại thuốc bổ thần kinh, tăng trí nhớ, giảm stress... cho con với mong muốn có được hiệu quả tức thì. Hiệu quả đâu chưa thấy, nhưng những hậu quả đáng tiếc đã xảy ra chỉ vì ý nghĩ: thuốc bổ (thần kinh) thì không có tác dụng phụ!

■ Phụ huynh tìm mua thuốc tăng cường trí nhớ. Ảnh: minh họa

Đến hẹn lại... loạn

Tại TP.HCM, không khó để tìm mua thuốc bổ thần kinh, tăng trí nhớ. Một dược sĩ ở đại lý thuốc trên đường Hai Bà Trưng, quận 1, đã tư vấn cho chúng tôi một số loại phổ biến và được coi là khá... an toàn như Kakama, Vova dưỡng não với giá 30.000 đồng/loại 20 viên sủi; cao cấp hơn là những loại thuốc ngoại Tanakan 118.000 đồng/hộp, Duxil 120.000 đồng/hộp... và tất nhiên, theo vị dược sĩ này, thuốc càng đắt thì càng... bổ!

Tại một đại lý thuốc khác trên đường Bạch Đằng, quận Bình Thạnh, chúng tôi được giới thiệu một loạt loại thuốc có nguồn gốc thảo dược (lá bạch quả) Takan, Superkan... với tác dụng bồi bổ, tăng cường trí nhớ. Khi chúng tôi ngỡ ý muốn mua loại thuốc "hỗ trợ mạnh"

cho thần kinh trong mấy tuần ôn thi, chị chủ đại lý thuốc đã giới thiệu thuốc Galantamine, mà theo như lời chị "loại này rất tốt, rất mạnh, bệnh nhân chấn thương sọ não còn dùng được nữa là"(!?). Chúng tôi hỏi về tác dụng phụ, chị trấn an: "Chỉ dùng trong vài ngày cao điểm ôn tập thi cử, không sao đâu!".

Ông chủ một quầy thuốc trong con hẻm nhỏ tại phường Hiệp Bình Chánh, quận Thủ Đức, cho chúng tôi hay, trong thời gian thi cử có nhiều người hỏi mua thuốc giảm căng thẳng, tăng trí nhớ cho con em mình; thuốc ông thường bán là các loại vitamin B1, B6, B12, Hoạt huyết dưỡng não... vì giá cả những loại thuốc này rất phải chăng. Chúng tôi hỏi: "Có loại nào làm tăng tập trung, giảm căng thẳng mà tác dụng nhanh không?", ông lập tức lấy ra hai loại thuốc là Seduxen và Ritalin. Chúng tôi hỏi tiếp: "Dùng nhiều có sao không, có tác dụng phụ gì nguy hiểm không?", ông chủ quầy thuốc nói chắc nịch: "Đây là hai loại thuốc tốt, gần đây bán rất chạy, cứ yên tâm dùng!".

Mới đây các báo đã đưa tin một học sinh lớp 12 ở quận Bình Thạnh, TP.HCM, phải nhập viện trong tình trạng bỏ cơm nhiều ngày liền, hay lo lắng mơ hồ, về mặt ngơ ngác, đêm ngủ hay giật mình. Nguyên nhân là do sắp đến ngày thi, học sinh này đã mua và dùng loại thuốc màu hồng, của Mỹ có tên Amphetamine, được giới thiệu là bổ thần kinh, tăng trí nhớ, giúp ôn bài tốt hơn. Theo các bác sĩ Bệnh viện Tâm thần TP.HCM, đây là loại ma túy kích thích thần kinh bị cấm vì có thể gây nghiện. Người uống Amphetamine thoát tiên thấy mình có một năng lực dồi dào, làm việc rất hưng phấn, không biết mệt mỏi... nhưng thực chất bệnh nhân đã rơi vào tình trạng rối loạn tâm thần, có thể dẫn tới mất ngủ, rối loạn giấc ngủ, rối loạn hành vi.

Một số loại thuốc phổ biến được các bậc phụ huynh tìm mua với mong muốn bồi bổ cho trí óc của con em mình như Ritalin, Seduxen... cũng được các bác sĩ khuyến cáo là không nên lạm dụng, vì

những loại thuốc này phải được dùng theo chỉ định. Ví dụ, Ritalin là loại thuốc chỉ điều trị cho bệnh nhân có chứng gia tăng hành vi, rối loạn tập trung chú ý nhưng phải cực kỳ thận trọng vì nó có thể làm bệnh nhân đột tử. Galantamine chỉ dùng cho những người cao tuổi bị suy giảm trí tuệ hoặc những người bị chấn thương sọ não, nó gây tác dụng phụ như nhức đầu, chóng mặt, buồn rứt, khó chịu, rối loạn tiêu hóa... Seduxen dù có tác dụng an thần, giải tỏa căng thẳng nhưng nếu sử dụng không đúng có thể gây ra những tác dụng không mong muốn cho bất kỳ một sĩ tử nào, đó là gây buồn ngủ và có thể dẫn tới triệu chứng quên.

Cho đến ngày nay chưa có bất kỳ loại thần dược nào được cho là mang lại sức khỏe, tạo sự thông minh, tăng cường trí nhớ. Trí nhớ tốt có thể có được do bẩm sinh và rèn luyện. Việc ghi nhớ kiến thức phải được tích lũy lâu dài chứ không thể nhờ vào bất cứ loại dược phẩm nào trong vài ngày mà có được. Chính tình trạng lo âu, căng thẳng trong những ngày ôn thi sẽ gây giảm trí nhớ.

Có thể tăng trí nhớ?

Theo tiến sĩ, dược sĩ Nguyễn Hữu Đức, Trường Đại học Y Dược TP.HCM, cho đến ngày nay chưa có bất kỳ loại thần dược nào được cho là mang lại sức khỏe, tạo sự thông minh, tăng cường trí nhớ. Trí nhớ tốt có thể có được do bẩm sinh và rèn luyện. Việc ghi nhớ kiến thức phải được tích lũy lâu dài chứ không thể nhờ vào bất cứ loại dược phẩm nào trong vài ngày mà có được. Chính tình trạng lo âu, căng thẳng trong những ngày ôn thi sẽ gây giảm trí nhớ.

Tiến sĩ, bác sĩ Trần Thị Minh Hạnh, Trưởng khoa Dinh dưỡng cộng đồng, Trung tâm Dinh dưỡng TP.HCM cho biết, một sức khỏe dẻo dai và khả năng hoạt động trí óc tùy thuộc rất nhiều vào nếp sinh hoạt và chế độ dinh dưỡng. Cha mẹ và gia đình nên tạo không khí vui tươi, thoải mái, tránh gây áp lực cho con em mình. Bên cạnh đó cũng lưu ý chế độ dinh dưỡng cho các em được đủ chất trong những bữa chính và thêm vài bữa phụ, cần chú ý rằng bữa sáng là cực kỳ quan trọng. Trong bữa sáng và bữa trưa, để não tỉnh táo, năng động, tránh buồn ngủ thì chế độ ăn cần giàu đạm (thịt, cá, trứng, đậu nành, sữa), ít tinh bột, nhiều rau, trái cây. Thịt, cá,

■ Một số loại thuốc "tăng cường trí nhớ"

trứng, sữa giàu đạm, cung cấp acid amin để tái tạo tế bào, tạo chất dẫn truyền thần kinh giúp tăng cường hoạt động trí não. Nếu chỉ ăn tinh bột mà thiếu đạm sẽ dễ buồn ngủ, trí óc kém linh hoạt và nhanh đói. Vitamin và khoáng chất từ rau quả giúp tạo cảm giác khỏe

khoản, hưng phấn. Tuy nhiên, nếu đã ăn uống hợp lý nhưng các sĩ tử lại thức quá khuya để học, học dồn nén hoặc ngủ không đủ giấc thì não sẽ luôn trong trạng thái bị kích thích liên tục càng làm tiêu hao năng lượng và các chất dinh dưỡng, hoạt động của não không hiệu quả do không được thư giãn dẫn đến năng suất học tập kém. Tiến sĩ, bác sĩ Trần Thị Minh Hạnh cũng khuyên các sĩ tử nên hạn chế uống cà phê trong mùa thi vì sẽ dễ bị tim đập nhanh, mau mệt, tuy không buồn ngủ nhưng đầu óc khó tập trung nên dù cố gắng học vẫn khó nhớ bài.

Trong trường hợp thấy con em mình có biểu hiện sa sút trong học tập một cách đáng lo ngại thì đó có thể là triệu chứng của rối loạn tâm thần, cần được đưa đến bác sĩ để khám, đừng mất thời gian tìm kiếm những loại thuốc tăng cường trí nhớ, tăng sự tập trung chú ý trong khi việc chữa trị hiệu quả lại theo hướng khác. ■

www.sapuwa.com.vn

**Duy nhất tại Việt Nam đạt chứng nhận quốc tế
Về chất lượng SQF2000 / HACCP / ISO9001**

Lợn tai xanh, làm sao biết mà tránh?

PGS.TS NGUYỄN HOÀI NAM

Bệnh viện Đại học Y Dược TP.HCM

Trong thời gian gần đây, dư luận và các phương tiện truyền thông liên tục thông báo về các địa phương bị dịch lợn tai xanh. Trên khuôn mặt các bà nội trợ hiện rõ vẻ lo âu, vì thịt lợn là nguồn thực phẩm quan trọng nhất trong bữa ăn của người Việt Nam. Rủi ông chồng đi ăn nhậu, nhằm phải thịt lợn tai xanh thì sao? Lo quá!

Lợn tai xanh là bệnh gì?

Lợn tai xanh là bệnh của lợn do nhiễm virus *Leykystad*. Virus này gây ra các tổn thương ở đường hô hấp như viêm phổi nặng và nếu không được điều trị kịp thời lợn sẽ chết sau 5-7 ngày vì suy giảm nghiêm trọng hệ thống miễn dịch cũng giống như bệnh nhân bị nhiễm HIV ở người. Khi mới khởi bệnh, lợn có tai chuyển từ màu hồng sang màu xanh, chính vì vậy người ta gọi là bệnh lợn tai xanh. Bệnh có thể lây lan rất nhanh trong cùng một đàn lợn hay trong một vùng địa lý. Bình thường thì bệnh không lây sang người. Nhưng do suy giảm miễn dịch nặng nên

■ Nên mua thịt lợn đã qua kiểm dịch thú y

lợn bị bệnh tai xanh thường hay bị nhiễm trùng cơ hội, làm cho lợn chết nhanh hơn, cũng giống như người bị nhiễm HIV dễ bị tử vong vì những bệnh cơ hội như lao phổi, nhiễm nấm đường tiêu hóa v.v. Lợn bị bệnh tai xanh thường bị bội nhiễm liên cầu khuẩn lợn nhóm 1, nhóm 2. Khi lợn bị bội nhiễm loại vi trùng này, khả năng lây sang người là rất lớn và rất nguy hiểm cho con người. Bệnh nhân có thể chết vì viêm phổi và nhiễm trùng huyết.

Bệnh lây cho người như thế nào?

Bệnh liên cầu khuẩn lợn là một trong nhiều bệnh mà lợn mắc phải sau khi đã suy giảm hệ miễn dịch do mắc bệnh tai xanh. Khi đó, lợn bệnh trở nên nguy hiểm vì sẽ lây lan sang người ăn phải hay tiếp xúc với lợn bị bệnh, hoặc hít thở không khí nơi có lợn bệnh. Vi khuẩn gây bệnh thuộc nhóm liên cầu trùng lợn gây ra tình trạng viêm họng, nhiễm trùng phổi, nhiễm khuẩn huyết v.v. nhưng vi khuẩn này rất dễ bị tiêu diệt bằng hóa chất, kháng sinh, chất tẩy rửa. Theo các nghiên cứu trên thế giới, bệnh bội nhiễm liên cầu khuẩn lợn chưa có dấu hiệu lây từ người sang người nhưng có thể lây từ lợn sang người và từ lợn sang bò, dê, chó. Ở những vùng không có bệnh lợn tai xanh và có sự kiểm định của thú y thì người dân có thể yên tâm tiêu thụ sản phẩm từ lợn, không nên quá lo lắng như hiện nay.

Các biểu hiện nhiễm bệnh ở người

Sau khi dùng thịt hoặc tiếp xúc với lợn bệnh, nếu thấy các triệu chứng sốt, nhức đầu, cứng cổ, ói mửa, đau họng thì phải nhập viện ngay. Khi mới xuất hiện các triệu chứng trên, nếu được chữa trị kịp thời, bệnh nhân sẽ nhanh khỏi bệnh. Trong trường hợp diễn tiến của bệnh trở nặng hơn, người bệnh xuất hiện các triệu chứng như xuất huyết toàn thân, viêm màng não mủ, sốc nhiễm trùng, trụy tim mạch, suy nội tạng, rối loạn đông máu, hôn mê, thậm chí tử vong với tỉ lệ khoảng 7% các trường hợp. Nhiễm bệnh giai đoạn này đòi hỏi điều trị lâu dài, tích cực và rất tốn kém.

Có thể phòng tránh bệnh được không?

Bệnh tuy nguy hiểm như vậy, nhưng cũng rất dễ phòng tránh, chỉ cần chúng ta đeo găng tay khi tiếp xúc với thịt lợn sống hoặc tái, rửa sạch tay và dụng cụ sau khi tiếp xúc. Tuyệt đối phải sử dụng riêng dụng cụ chế biến thịt lợn sống và thịt chín cũng như không để chung thịt lợn sống với các thực phẩm khác. Bệnh đặc biệt lây nhanh trong trường hợp người có vết thương hở trên cơ thể tiếp xúc trực tiếp với lợn bị bệnh như những người nuôi lợn... Người dân nên mua thịt lợn tại các cửa hàng có uy tín, có kiểm dịch của cơ quan thú y. Không nên ăn các món ăn tái, nhất là tiết canh, dù của loài động vật khác vì như đã nói ở trên, bệnh có thể lây từ lợn sang bò, dê, chó... Kiên quyết không ăn thịt lợn bị bệnh. Những con lợn bị bệnh phải được tiêu hủy tập trung và sát trùng chuồng trại thật tốt, nhất là trong điều kiện nắng nóng kéo dài như hiện nay. ■

● Năm nay tôi 63 tuổi. Gần một năm trở lại đây, huyết áp của tôi rất thấp, đo chỉ khoảng 90-100 mmHg mà thôi, kèm theo nhịp tim chậm khoảng 60 lần một phút nên tôi thường bị chóng mặt và nhức đầu. Xin bác sĩ cho biết có cách nào để nâng huyết áp lên và chữa chóng mặt tốt hay không? (Nguyễn Tử Lang, Linh Đông, Q. Thủ Đức, TPHCM)

PGS.TS NGUYỄN HOÀI NAM: Huyết áp thấp là một dấu hiệu biểu hiện tình trạng không được tốt của sức khỏe. Bình thường huyết áp của một người trưởng thành dao động trong khoảng 110-120 mmHg. Nếu huyết áp dưới 90 mmHg được coi là tụt huyết áp. Có hai tình trạng huyết áp thấp. Huyết áp thấp cấp tính xảy ra khi bệnh nhân bị tiêu chảy cấp, chấn thương, bị sốc nhiễm trùng, v.v. Trong trường hợp này, bệnh nhân cần phải nhập phòng cấp cứu hay phòng sản sóc đặc biệt ngay để điều trị khẩn cấp. Còn tình trạng huyết áp thấp mạn tính làm người bệnh hay mệt mỏi, chóng mặt, nhức đầu... hay xảy ra ở những bệnh nhân già, yếu, suy kiệt, mắc những bệnh mạn tính như: lao phổi, tiểu đường, ung thư v.v. Để điều trị, ngoài các phương pháp nâng đỡ cơ thể như dùng thuốc bổ, có thể truyền dịch với các dung dịch đậm hoặc các dung dịch có thành phần dinh dưỡng cao nếu bệnh nhân không ăn uống được. Hơn nữa, các bác sĩ còn phải tìm ra những bệnh gây ra tình trạng hạ huyết áp và điều trị triệt để mới mong đưa bệnh nhân ra khỏi tình trạng này.

● Tôi 32 tuổi, bị đau đầu đã lâu, vừa rồi xuất hiện triệu chứng đau cổ gáy, chụp X quang, bác sĩ nói bị viêm mãn tính khớp

nhỏ giữa các đốt sống C2, C3. Tôi đã uống nhiều loại thuốc Đông và Tây y, nhưng vẫn đau. Tôi phải thường xuyên dùng thuốc giảm đau. Xin hỏi tôi phải tiếp tục điều trị như thế nào? Tôi đang mang thai thì nên dùng thuốc giảm đau loại nào? (Trần Thị Hà Anh, Q. 8, TPHCM)

PGS.TS NGUYỄN HOÀI NAM: Tình trạng đau vùng cổ và gáy là biểu hiện của khá nhiều bệnh. Có thể đó là dấu hiệu của tình trạng viêm xoang sàng sau mạn tính, hay là dấu hiệu của thoái hóa khớp vùng cổ, các bệnh cơ vùng cổ v.v. Tình trạng thoái hóa khớp, nếu có ở chị là quá sớm, nên chị cần phải đến khám bệnh ở các bác sĩ chuyên khoa chỉnh hình và xương khớp để xác định lại chẩn đoán. Việc điều trị, ngoài các thuốc giảm đau thông thường cần phải có thêm các loại chống viêm không có steroide như: Mobic, Voltaren, Ibuprofene... và các loại thuốc giảm sự căng cơ như Mydocalm, Decotractil..., kết hợp vật lý trị liệu và an thần. Tuy nhiên, phần lớn các loại thuốc kháng viêm không có chứa steroide đều ít nhiều ảnh hưởng đến dạ dày nên cần uống sau khi ăn, hoặc dùng chung với các loại thuốc bảo dạ dày và thai kỳ; không nên sử dụng khi bệnh nhân có thai. Trong trường hợp thật khẩn cấp, cần có sự hội chẩn giữa bác sĩ chuyên khoa xương khớp và bác sĩ sản khoa.

● Em thường mặc cùng lúc quần dài, quần đùi, quần lót. Bạn em bảo thế là không tốt vì ảnh hưởng đến việc sản xuất tinh trùng của tinh hoàn. Điều này có đúng không? Nếu không mặc như thế sẽ rất ngại vì em đang sống trong kỷ túc xá. (longtrvuhoang90@ymail...)

BS TRẦN THANH HOÀNG: Bạn không nên "bố" dư quá. Tình trạng rất nhạy cảm với nhiệt độ cao, bởi thế mà thiên nhiên mới bố trí cho tinh hoàn nằm bên ngoài bụng để nhiệt độ tại tinh hoàn chỉ là 35°C, thấp hơn so với nhiệt độ trong bụng luôn là 37°C. Ngoài ra, để phòng xa, thiên nhiên còn gắn vào hai tinh hoàn những sợi cơ mỏng, có thể co lại hay giãn ra để giữ cho nhiệt độ tại tinh hoàn không bị nóng lên bởi hơi nóng truyền từ bụng qua. Quần lót làm các cơ này mất tác dụng, bừa lúc nào cũng sản ra "trẻ, khỏe, đẹp" nhưng thật ra lại làm tinh trùng... yếu đi. Bạn nên biết rằng, biện pháp đầu tiên để chữa trị cho những người chống bị hiếm muộn do tình trạng yếu là không mặc quần lót dù ở nhà hay đi làm. Hơn nữa, không chỉ nhiệt độ cao làm tinh trùng trở nên "vật

vờ", mà nấm, vi khuẩn cũng gặp được môi trường "béo bở" để phát triển. Tóm lại, khi sống trong kỷ túc xá, bạn chỉ cần mặc quần lót + quần dài hay quần lót với quần đùi (khi trong phòng) là quá đủ lịch sự rồi, chứ cũng đừng có diện "độc" mỗi cái quần lót mà đi long nhong nhé!

● Tôi lấy vợ đã 2 năm nhưng bị chứng xuất tinh sớm. Nghe nói có phương pháp tập luyện gì đó hoặc tôi cần uống thuốc gì để điều trị chứng xuất tinh sớm? Rất mong được giúp giải tỏa lo lắng trên. (Lưu Kiến Q. - Đà Nẵng)

BSCKI TRẦN QUỐC LONG: Tình trạng xuất tinh sớm được lý giải với nhiều quan điểm khác nhau như người chống không có khả năng làm chậm lại xuất tinh trong một thời gian đủ dài để người vợ đạt được cực khoái; hay dựa vào số lần đập dương vật trong âm đạo, trung bình 8 đến 12 lần, dưới con số này thì coi như xuất tinh sớm; hoặc dựa vào thời gian như ở Đức trung bình là 6 phút, ở Mỹ là 10 phút... Qua nghiên cứu người ta thấy rằng thời gian đạt cực khoái của nữ không cố định, có khoảng 25% số người có thời gian từ 1-2 phút, 50% từ 5-10 phút và trên 10 phút là 25% còn lại. Về điều trị, có nhiều phương pháp như kỹ thuật đè ép dương vật, người nam vừa giao hợp vừa cắn nhẹ lưỡi để giảm độ tập trung, kỹ thuật kích thích giao hợp xen kẽ gián đoạn của Marter và Johnson... Về thuốc uống, bạn nên nhớ rằng các thuốc uống giúp ức chế một phần hướng thần kinh trung ương để giảm mức độ hưng phấn trong sinh hoạt tình dục trong điều trị xuất tinh sớm cũng làm dương vật khó cương cứng hoàn toàn: như Sertraline 25mg x 3 lần/ngày hoặc trước giao hợp 6 giờ. Fluoxetine (biệt dược Kalxetin 20mg, Flunexin 10mg, Magrilan 20mg) 20mg x 3 lần/ngày hoặc một liều duy nhất buổi tối. Paroxetine 20mg x 3 lần/ngày hoặc một liều duy nhất buổi tối. Thuốc thoa tại chỗ thường dùng Lidocain, Prilocaine, kem Emla nồng độ 5%, thoa vào qui đầu trước khi giao hợp 30 phút. Thông thường người sử dụng lần đầu dễ mắc tình trạng dương vật không cương cứng hoàn toàn, tuy nhiên, tình trạng này sẽ được khắc phục khi sử dụng quen dần. Gặp trường hợp trên có thể dùng vòi nước ấm xịt liên tục 3-5 phút, sau đó sẽ trở lại bình thường. Nếu xuất tinh sớm lặp đi lặp lại nhiều lần thì cần đến bác sĩ chuyên khoa để điều trị, cạnh đó vai trò của người vợ là rất lớn, quyết định sự thành công trong việc điều trị chứng xuất tinh sớm.

Chuyên đề Tìm hiểu về khản tiếng, mất tiếng do bệnh viêm thanh quản

Kỳ 2

Ảnh minh họa

Hỏi: Tôi là nhân viên bán hàng, phải nói nhiều nên thường xuyên bị khản tiếng, mất tiếng, ảnh hưởng rất nhiều đến công việc và cuộc sống hàng ngày. Đi khám, các bác sĩ xác định tôi bị viêm thanh quản nhưng tôi vẫn chưa hiểu rõ nguyên nhân và cách điều trị. Mong bác sĩ giải thích giúp tôi? (Thùy Linh - Hà Nam)

Trả lời: Khản tiếng, mất tiếng do viêm thanh quản là chứng bệnh hay xảy ra ở những người phải nói nhiều một cách thường xuyên như chị. Chúng ta nói được là nhờ cặp dây thanh âm (vocal cords) trong thanh quản. Khi chị nói nhiều, nói to liên tục sẽ làm dây thanh âm dễ bị kích ứng, tổn thương và gây viêm thanh quản. Hậu quả là chị bị khản

tiếng, khó nói, đau rát họng và mất tiếng... Viêm thanh quản cấp không điều trị dứt điểm sẽ chuyển sang giai đoạn mạn tính rất khó điều trị.

Để điều trị khản tiếng, mất tiếng, bác sĩ thường cho bệnh nhân nhóm thuốc chống viêm corticoid, kháng sinh, nhóm dung dịch chứa muối iốt, kết hợp tránh nói to, không uống nước quá lạnh, tránh khói thuốc, rượu và hóa chất...Tuy nhiên, các phương pháp này chỉ giảm triệu chứng bệnh, vì thế khản tiếng, mất tiếng thường rất dễ tái phát. Khản tiếng kéo dài có thể là dấu hiệu của một số bệnh nguy hiểm như liệt thanh quản, ung thư thanh quản,... Để khắc phục tình trạng này, chị nên chủ động điều tiết giọng nói của mình, phải để khoảng thời gian cho

thanh quản được nghỉ ngơi, giữ ẩm cổ. Song song với đó, chị có thể tìm mua sản phẩm Tiêu Khiết Thanh với thành phần từ thảo dược, giúp giảm viêm, sưng, an toàn khi sử dụng lâu dài cho các trường hợp khản tiếng mất tiếng mạn tính như chị.

Hỏi: Chủ nhật tuần trước, cả nhà tôi đi cổ vũ bóng đá. Ngày hôm sau, chồng và con trai tôi bị đau họng, sau đó là khản tiếng, rồi mất tiếng hẳn. Đi khám bác sĩ cho biết chồng, con tôi bị viêm thanh quản cấp tính và cho thuốc uống, nhưng một tuần nay vẫn chưa khỏi. Xin bác sĩ tư vấn giúp làm thế nào để điều trị khản tiếng, mất tiếng? Có biện pháp nào để phòng ngừa viêm thanh quản cấp tính

cho cả gia đình tôi không (gia đình tôi đều thích đi xem bóng đá)? (Kim Hoa - Thái Bình)

Trả lời: Viêm thanh quản cấp tính do viêm mũi, họng, bị cảm lạnh, sau khi nói to, nói nhiều và hò hét, dấu hiệu chính là khản tiếng hay mất tiếng đột ngột. Đối với trường hợp của chồng và con chị thì khản tiếng, mất tiếng là do nói to, hò hét quá nhiều, làm dây thanh bị kích ứng quá mức, dẫn tới tổn thương.

Phương pháp điều trị bệnh viêm thanh quản cấp tính là:

- Điều trị toàn thân: Trong những ngày đầu mới viêm, người bệnh cần được nghỉ ngơi tĩnh dưỡng, uống nhiều nước trà nóng, kiêng nói, kiêng hút thuốc, kiêng rượu và các gia vị kích thích như tiêu, ớt. Dùng các thuốc nhằm tăng sức đề kháng, hạ sốt, chống viêm nếu cần thiết (theo chỉ dẫn của thầy thuốc).

- Điều trị tại chỗ: Chườm nóng cổ, xông các tinh dầu thơm. Nếu khản tiếng nhiều, cần làm khí dung với các thuốc kháng viêm và thuốc chống phù nề (theo chỉ dẫn của thầy thuốc)

- Với trẻ nhỏ, viêm thanh quản cấp có thể gây khó thở trầm trọng, cần được thầy thuốc theo dõi cẩn thận.

Để tránh bị khản tiếng, mất tiếng, chị cần hướng dẫn cả gia đình thực hiện những phương pháp trên, kết hợp với sử dụng sản phẩm Tiêu Khiết Thanh - nguồn gốc thảo dược như Bán biên liên, Sỏi rừng, Bồ công anh, Rẻ quạt, giúp thanh nhiệt, giải độc, giảm sưng, hỗ trợ điều trị và phòng ngừa khản tiếng, mất tiếng do viêm thanh quản cấp và mạn tính.

PGS.TS TRẦN HỮU TUÂN

Nguyên Viện phó Viện Tai Mũi Họng
Trung ương

Mọi ý kiến thắc mắc cần chuyên gia trả lời xin gửi về email: homthutuvansuckhoe@gmail.com

ĐT: 04.38461530 - 08.39770045

ẤM CHI VƯƠNG - CHÂN TAY KHÔNG CÒN LẠNH GIÁ

Vào mùa đông giá rét, bàn chân, bàn tay của chúng ta thường bị lạnh khi không được giữ ấm. Nhưng nếu chân tay luôn lạnh giá cho dù được giữ ấm, thậm chí cả khi thời tiết ở nhiệt độ cao thì chúng ta cần lưu ý, bởi những triệu chứng bất thường này có thể là tín hiệu của một số căn bệnh nguy hiểm mà chúng ta không ngờ tới.

Nguyên nhân, triệu chứng

Chứng chân tay lạnh xuất hiện không phải hoàn toàn do thời tiết, vì cơ thể con người luôn tự điều chỉnh theo phản ứng với các tác động bên ngoài. Tuy nhiên, khi tuần hoàn máu trong cơ thể suy giảm, kéo theo việc cung cấp máu tới vùng ngoại vi, bàn chân, bàn tay cũng bị giảm theo, khiến người bệnh cảm thấy lạnh cóng, buốt giá. Chứng chân tay lạnh thường gặp ở phụ nữ, người cao tuổi; những người ăn uống kiêng khem, kém dinh dưỡng; hút thuốc lá, uống rượu nhiều; Ngoài ra, người có tiền sử mắc các bệnh về tim mạch, tiểu đường, huyết áp thấp, suy tuyến giáp, viêm tĩnh mạch, hội chứng raynaud, xơ vữa động mạch,... cũng thường bị chứng bệnh này. Đặc biệt, khi bệnh nhân lo lắng, căng thẳng, mệt mỏi thì bệnh sẽ càng nặng thêm.

Biểu hiện có thể nhìn thấy của chứng chân tay lạnh là bề mặt da bị bệnh tái nhợt hoặc trắng bệch, bàn chân hoặc tay tê cóng, phù nề gây đau đớn, nhức nhối đến tê dại, các vùng da đó trở nên dày hơn khiến việc cầm nắm, đi lại bị hạn chế. Với những bệnh nhân mắc cảm với thời tiết, giá lạnh kéo dài có thể gây ra những biến chứng tai hại do các ngón tay ngón chân có thể bị hoại tử.

Phương pháp điều trị

Hiện nay, việc điều trị chứng chân tay lạnh theo y học hiện đại vẫn chưa được rõ rệt. Do đó cả bệnh nhân và bác sỹ đều gặp khó khăn trong việc lựa chọn một giải pháp hiệu quả. Khác với y học hiện đại, y học cổ

truyền nhận thức chứng bệnh chân tay lạnh từ rất sớm. Theo Y học cổ truyền, chứng bệnh này là do khí huyết kém lưu thông liên quan đến thận dương hư. Do vậy, việc điều trị là phải bổ thận dương, bồi bổ và tăng cường lưu thông khí huyết, làm ấm kinh mạch.

Dựa trên cơ sở lý luận, kinh nghiệm của y học cổ truyền, kết hợp với những nghiên cứu tác dụng dược lý của các thành phần có nguồn gốc thiên nhiên, các nhà khoa học đã cho ra đời sản phẩm Ấm Chi Vương. Đây là loại thực phẩm chức năng (thực phẩm thuốc) an toàn, có tác dụng hỗ trợ điều trị và phòng ngừa chứng chân tay lạnh, tăng cường năng lượng cho tế bào; giảm độ nhớt máu, giãn mạch, cải thiện tuần hoàn, chống thiếu máu, bổ thận, làm ấm kinh mạch, giảm triệu chứng chân tay lạnh, bồi bổ khí huyết, tăng cường sức đề kháng cơ thể. Để đạt hiệu quả cao, nên sử dụng Ấm Chi Vương theo từng đợt từ 2 đến 4 tháng.

TRẦN VĂN ĐOÀN

Mọi thông tin chi tiết về sản phẩm xin liên hệ:

Hà Nội: CÔNG TY TNHH DƯỢC PHẨM Á ẬU - AEROPHA.

P.205 - Y2 - TT Bộ Y Tế - Ngõ 115 Núi Trúc - Kim Mã - Ba Đình - Hà Nội.

ĐT: 04.38461530 - 04.37367519.

TP Hồ Chí Minh: VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN MIỀN NAM

SS6 - SS7 Hồng Lĩnh, Cư Xá Bắc Hải - Phường 15 - Quận 10 - TP HCM.

ĐT: 08.62647169 - 08.39770045

Website: www.duocphamaau.com

Sản phẩm có bán tại các nhà thuốc trên toàn quốc.

TÌM ĐẾN PHƯƠNG THUỐC GIA TRUYỀN QUÝ ĐẶC TRỊ BỆNH NGOÀI DA

Phòng chẩn trị y học cổ truyền Bảo Thanh Dương: 210 Lê Lai, Q.1, TP. Hồ Chí Minh, ĐT: (08) 39252818 (là đại diện của nhà thuốc 102 Trần Hưng Đạo, Hà Nội. ĐT: 04.39423585. Nơi đây chuyên nhận chữa các bệnh ngoài da khó, mãn tính như: Á sừng, vẩy nến, chàm khô (chân tay khô nứt như vết dao cạo, đau, mùa hanh khô chảy máu, bệnh á sừng, da đầu tróc lột từng lớp vảy, mẩn hồng đỏ, ngứa khó chịu, bệnh chàm eczema, mẩn tính chảy nước vàng, gầy rách da, nổi dày cộm, bệnh Bạch biến, bệnh nấm toàn thân, tổ đũa, viêm Da cơ địa, hội nách, dị ứng mẩn ngứa, mề đay, bệnh nấm móng... đều được điều trị bằng phương thuốc Đông y gia truyền có từ lâu đời. Từ cụ tổ Nguyễn Đăng Công Lập, lương y triều vua Thiệu Trị. Nay toàn bộ công nghệ chiết tách, cô đặc, nấu chần không bằng máy móc hiện đại, để tinh chế các loại thuốc bôi mà bệnh nhân khi dùng nhanh khỏi bệnh, hiệu nghiệm. Thí dụ: điều chế lọ thuốc bôi chữa chàm, vẩy nến thật công hiệu, nhà thuốc phải qua cả một công đoạn triết tách như mỡ trăn, hoặc các dược liệu khác... để khi bôi lên phần da hồng đỏ bệnh nhân thấy dễ chịu ngay nên không phải ngứa ngáy mà bệnh nhân trong nước, nước ngoài, Việt kiều đến dùng thuốc rất đông, biết uy tín nhà thuốc tìm đến. Khám bệnh - tư vấn miễn phí, giá cả phải chăng. Chính vì vậy (người bệnh rất thích vì từ khi khám bệnh, bệnh rất nặng, được thấy thuốc theo dõi cho đến khi lành hẳn bệnh, da dễ đẹp như xưa.)

Ngoài sự nỗ lực vượt bậc của đội ngũ lương y. Nhà thuốc được bình chọn doanh nghiệp xuất sắc nhất qua mạng năm 2007, cúp vàng trái tim vì sức khỏe người Việt năm 2009. Ngoài các loại thuốc chữa bệnh ngoài da hiệu nghiệm, nhà thuốc còn đặc trị gan, bệnh tiểu đường, bệnh yếu sinh lý. Rất nhiều người bệnh đến đây tỏ ra yên tâm, tin tưởng vào đội ngũ lương y giỏi, bệnh tật được đẩy lùi, không còn mặc cảm với người thân, bạn bè.

Nguyễn Khoa

Bạn đọc ở xa khám miễn phí tại các chi nhánh:
Đà Nẵng: 60A Lê Hồng Phong ĐT: 0511. 3562037-0907566072
Nha Trang: 31 Nguyễn Thị Minh Khai ĐT: 058. 3522005,
Kiên Giang: 69 Hùng Vương, Rạch Giá ĐT: 077. 3947347
Website: www.baothanhduong.com

Tôi đã kiểm soát được những cơn đau gút

Ảnh minh họa
Thượng, xã Tiến Phong, huyện Mê Linh, Hà Nội).

Người đàn ông tâm thươc, nụ cười thân thiện bề theo một cháu nhỏ ra tận đầu ngõ đón chúng tôi. Dáng đi nhanh nhẹn như ông chưa bao giờ bị những cơn đau do bệnh gút hành hạ. Đó là thầy giáo Phạm Văn Đức - 61 tuổi (thôn Đa

đó, cơn đau quay trở lại dữ dội hơn. Mặt khác, tôi rất lo nếu dùng thuốc tây trong thời gian dài thì sẽ gây ảnh hưởng tới gan, thận và các cơ quan nội tạng. Chính vì vậy, tôi vẫn không ngừng tìm kiếm và mong có một phương pháp chữa bệnh hiệu quả nhưng ít tác dụng phụ" - Ông chia sẻ.

Đang loay hoay tìm phương pháp chữa trị mới thì cuối năm 2008, trong một lần tình cờ ông Đức đọc báo và biết tới Hoàng Thống Phong, ông rất vui, bởi theo ông: "Hoàng Thống Phong không chỉ hỗ trợ điều trị bệnh gút, giảm axit uric trong máu mà còn không ảnh hưởng gì tới cơ quan nội tạng. Tôi uống Hoàng Thống Phong 6 viên/ngày chia 2 lần. Sau một thời gian ngắn, tôi thấy cơ thể có những phản ứng tích cực: người mát mẻ, dễ chịu, ăn ngon miệng, đêm không còn phải thao thức vì đau nữa. Đặc biệt, từ chỗ cơn đau dày, dữ dội, khó khăn khi đi lại thì giờ cả năm tôi chỉ bị một vài lần và đau thoáng qua thôi" - ông nói.

Từ lúc phát hiện bị bệnh gút, ông Đức đã lên cho mình chế độ ăn uống hợp lý kết hợp với tập thể dục nhẹ nhàng bằng cách đi bộ mỗi buổi sáng và thỉnh thoảng chơi cầu lông. Bên cạnh đó, ông uống Hoàng Thống Phong đều đặn mỗi ngày. Nhờ những phương pháp này, ông đã kiểm soát được bệnh gút và có sức khỏe tốt hơn để tham gia những hoạt động ở địa phương, cùng sống vui vầy bên con cháu.

PHAN THUY DƯƠNG

Theo báo KINH TẾ & ĐỒ THỊ số ra ngày 05/05/2010

30.000 VNĐ

SP-Chất lượng Bền lâu

60.000 VNĐ

SP-Chọn lựa cao Hàm lượng rễ gia tăng

1 số chỉ tiết nhận diện sp trà HN 7 Nga TN
 + Tem chống hàng giả.
 +Bề mặt bao bì có ánh kim, hình logo lấp lánh.
 +Ngày sản xuất được in bằng công nghệ in phun.

Trà Hoàn Ngọc 7 Nga Tây Ninh không chỉ là một loại sản phẩm trà túi lọc gọn nhẹ, tiện ích, thơm ngon với một công nghệ điều chế hoàn chỉnh, đã được kiểm nghiệm đạt tiêu chuẩn vệ sinh an toàn thực phẩm chức năng của Bộ Y tế Việt Nam, mà còn là một sản phẩm đúc kết từ những thành tựu nghiên cứu khoa học đã được trải nghiệm với thời gian 10 năm. Người tiêu dùng đã khẳng định công dụng hỗ trợ, phòng chống và điều trị nhiều căn bệnh ngặt nghèo như: rối loạn tiêu hóa, tiêu chảy, đau bụng, viêm dạ dày, xơ gan, bệnh ung thư và điều trị HIV/AIDS... trong đó có bệnh mạch vành. Đây là một bệnh được xem như một kẻ giết người thầm lặng số một.

TRÀ HOÀN NGỌC VÀ BỆNH TIM MẠCH

Theo nghiên cứu khoa học mới đây cho thấy chiết xuất từ rễ cây Hoàn ngọc (7 năm tuổi - trồng tại Tây Ninh) chứa nhiều chất quý như: lupeol, Lupenone, Betulin, axit Pomolic, Asperglaucide... Đây là các chất được các nhà khoa học thế giới đang tìm kiếm và nghiên cứu sử dụng để sản xuất các dược phẩm có hoạt lực cao, nhằm điều trị các bệnh viêm nhiễm, ung thư và HIV/AIDS, trong đó, việc điều trị bệnh tim mạch bằng cây Hoàn ngọc đã mang lại hiệu quả cao qua thực tế điều trị vì trong lá và rễ cây Hoàn ngọc rất giàu Valin (29-1001mg%). Đây là một loại acid amin, nếu thiếu acid amin này, sự phối hợp các chuyển động của cơ bắp bị rối loạn và yếu đi. Valin kết hợp với nhiều chất trong rễ cây Hoàn ngọc có tác dụng: chống oxy hóa, kháng viêm, gây độc tế bào ung thư và cản trở quá trình xâm nhập, phát triển của virus HIV/AIDS, đặc biệt là cơ chế chống lờn thuốc và hoàn toàn không gây độc hay tác dụng phụ khi sử dụng. Hợp chất hoàn toàn mới có tác dụng tốt nhất trong rễ cây Hoàn ngọc được các nhà khoa học đặt tên Palatilignan BN-GATN (7 NGA TÂY NINH) và đã được đăng ký bảo hộ bản quyền sáng chế tại Cục Sở hữu trí tuệ Việt Nam.

Bệnh tim mạch vành là tên gọi một số bệnh tim do mạch máu vành tim bị nghẽn dẫn đến tình trạng cơ tim bị thiếu dưỡng khí. Người ta còn gọi bệnh này là bệnh mạch vành.... Bệnh chủ yếu là do sự tích tụ mảng xơ vữa động mạch bên trong thành động mạch làm nghẽn sự cung cấp máu (mang oxy) đến cơ tim. Tùy theo độ nghẽn của mạch vành, người bệnh có thể có nhiều triệu chứng khác nhau như đau thắt ngực (do lượng máu đến cơ tim giảm một chút) hay biến chứng nhồi máu cơ tim (do một động mạch vành bị nghẽn, không có máu, cơ tim không được cung cấp đầy đủ oxy). Trà Hoàn Ngọc 7 Nga Tây Ninh là một loại dược phẩm có chứa chất flavonoid - có khả năng làm tan xơ vữa động mạch, cản máu tạo mạch máu thông thoáng, có lợi cho động mạch vành trong việc cung cấp oxy cho tim - được tìm thấy trong rễ cây Hoàn ngọc, mang hiệu quả cao, nhanh trong việc điều trị bệnh tim mạch. Đây là một sự đóng góp có giá trị của những con người Việt Nam mong muốn thừa kế, phát huy kinh nghiệm y học cổ truyền quý báu của dân tộc để phục vụ lợi ích chung của cộng đồng, đem đến cho người sử dụng sức khỏe và tăng tuổi thọ.

Hy vọng mới cho người bị suy thận, chạy thận

Suy thận mạn (Chronic kidney disease - CKD) là bệnh có tỉ lệ người mắc ngày càng tăng. Tại Mỹ, theo thống kê của Tổ chức Thận Quốc gia, ở nước này có 26 triệu người lớn bị suy thận mạn và hàng triệu người khác có nguy cơ cao của bệnh này. Tại Việt Nam, có khoảng 6 triệu người bị suy thận mạn (6,73% dân số) - thông tin báo động này được đưa ra tại Hội nghị "Thận nhân tạo và chất lượng trong lọc máu" diễn ra vào năm 2009 tại TP.Hồ Chí Minh.

Suy thận mạn là hội chứng thận mất chức năng dần dần và ngày càng nặng theo thời gian. Quá trình suy thận diễn tiến kéo dài, âm ỉ và được chia thành 5 giai đoạn: Giai đoạn 1: thận bị tổn thương, mức lọc cầu thận (GFR) bình thường hoặc tăng nhẹ,... Đến giai đoạn 5 là nặng nhất (GFR < 15ml/phút), ở giai đoạn này, bệnh nhân phải được chạy thận hoặc ghép thận để duy trì sự sống.

Triệu chứng của suy thận có thể chỉ xuất hiện khi chức năng thận còn lại 1/10 so với mức bình thường. Do đó, phát hiện sớm suy thận có ý nghĩa lớn trong việc phòng ngừa bệnh tiến triển sang giai đoạn nặng hơn. Suy thận có thể xuất hiện một số triệu chứng như: sưng phù (chân, quanh mắt), mệt mỏi, xanh xao, đau đầu, chán ăn, buồn nôn, tiểu nhiều lần, tăng creatinin huyết hoặc protein niệu, tăng huyết áp,... Có nhiều nguyên nhân gây bệnh như: 40% do đái tháo đường, 30% do tăng huyết áp, 10% do viêm cầu thận, còn lại là một số nguyên nhân khác như: sỏi thận, lupus ban đỏ, thận bẩm sinh, suy tim và cũng có thể là hậu quả của việc dùng lâu dài thuốc gây độc tính cao với thận (một số nhóm thuốc chống viêm, kháng sinh...)

Khi suy thận tiến triển sang giai đoạn cuối, người bệnh phải chạy thận hoặc ghép thận để duy trì sự sống, điều này gây tổn hại về sức khỏe, kiệt quệ về kinh tế gia đình và xã hội. Vì vậy, Hội Thận học Thế giới đã lấy ngày thứ 5-tuần 2 của tháng 3 hàng năm là "Ngày thế giới về thận". Bên cạnh đó, bất kỳ phương pháp nào giúp bảo vệ và cải thiện

chức năng thận, làm chậm tiến trình suy thận, giảm nhẹ nhu cầu chạy thận sẽ là mong đợi của toàn xã hội.

Gần đây, một tin hiệu khả quan là trên thị trường xuất hiện sản phẩm Ích Thận Vương - một loại thực phẩm chức năng (thực phẩm thuốc) với các dược liệu thiên nhiên, an toàn, vừa có tác dụng bảo vệ, tăng cường chức năng thận, làm chậm tiến trình suy thận và ngăn chặn bệnh chuyển sang giai đoạn nặng hơn; vừa giúp kiểm soát triệu chứng của suy thận như sưng phù, mệt mỏi, tiểu ra máu, tăng creatinin huyết, protein niệu,...; Đồng thời giúp kiểm soát các bệnh gây suy thận như sỏi thận, tăng huyết áp, suy tim,... Với những tác dụng đó, Ích Thận Vương thực sự là một tin vui cho người bị suy thận, chạy thận. Để đạt hiệu quả tốt nhất, Ích Thận Vương nên được sử dụng theo từng đợt liên tục từ 3 đến 6 tháng.

PHẠM MINH NGỌC

Mọi thông tin chi tiết về sản phẩm xin liên hệ:

Hà Nội: CÔNG TY TNHH DƯỢC PHẨM Á ẬU - AEROPHA.

P.205 - Y2 - TT Bộ Y Tế - Ngõ 115 Núi Trúc - Kim Mã - Ba Đình - Hà Nội.

ĐT: 04.38461530 - 04.37367519.

TP Hồ Chí Minh:

VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN MIỀN NAM

SS6 - SS7 Hồng Lĩnh, Cư Xá Bắc Hải -

Phường 15 - Quận 10 - TP HCM.

ĐT: 08.62647169 - 08.39770045

Website: www.duocphamaau.com

Sản phẩm có bán tại các nhà thuốc trên toàn quốc.

Với người mắc bệnh tăng tiết mồ hôi, những trở ngại trong cuộc sống như: lòng bàn tay trơn ướt gây khó khăn khi cầm nắm các đồ vật, dụng cụ khi làm việc, chơi thể thao, điều khiển ô tô, xe máy dễ gây nguy hiểm cho chính bản thân và những người xung quanh... Trong giao tiếp xã hội, theo phép lịch sự hoặc để thể hiện tình cảm của mình với người đối thoại, nhiều người lại vô cùng bối rối, thiếu tự tin không dám bắt tay chỉ vì đôi bàn tay luôn lạnh và ẩm ướt của mình. Những trở ngại đó đôi khi đã làm mất đi sự thành công trong giao tiếp, thậm chí là hiệu lực từ phía đối tác, vì vậy bệnh tăng tiết mồ hôi từ lâu đã thực sự trở thành nỗi ám ảnh của nhiều người. Hiện nay một số phương pháp điều trị bệnh tăng tiết mồ hôi hoặc chưa thực sự đem lại hiệu quả lâu dài cho người bệnh, hoặc một số trường hợp có thể gặp phải những biến chứng ngoài mong muốn sau phẫu thuật, vì thế nó được mệnh danh là căn bệnh bất trị.

Theo y học hiện đại có 2 nguyên nhân gây bệnh tăng tiết mồ hôi: Tăng tiết mồ hôi nguyên phát thường xảy ra cục bộ ở một số bộ phận khu trú nhiều tuyến mồ hôi trên cơ thể như lòng bàn tay, lòng bàn chân, nách... nguyên nhân chủ yếu là do hệ thần kinh giao cảm hoạt động quá mức, làm tăng giải phóng Acetylcholin, một chất dẫn truyền thần kinh trung ương kích thích bài tiết mồ hôi. Khác với tăng tiết mồ hôi nguyên phát, tăng tiết mồ hôi thứ phát thường xảy ra toàn thân, là dấu hiệu của một bệnh lý kèm theo nào đó như đái tháo đường, bệnh tuyến giáp, béo phì, phụ nữ thời kỳ tiền mãn kinh...

Theo y học cổ truyền (YHCT) chứng mồ hôi chảy

ra đầm đìa thuộc chứng bệnh hàn. Tùy hiện tượng mồ hôi chảy ra vào ban ngày hay ban đêm gọi là Tự hàn hoặc Đạo hàn. Theo YHCT chứng ra mồ hôi nhiều do dương khí hư, biểu khí hư (vệ khí và lớp da bảo vệ cơ thể bị suy yếu) làm cho chất dịch (mồ hôi) bên trong cơ thể xuất tiết ra ngoài mà không ngăn lại được. Bệnh lâu ngày sẽ dẫn đến âm hư, tân dịch bị hao tổn.

Tăng tiết mồ hôi là một tình trạng bệnh lý không quá nguy hiểm đến tính mạng nhưng ngược lại nó ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng cuộc sống người bệnh, làm cho người bệnh luôn có cảm giác mệt mỏi do cơ thể mất nhiều nước và các thành phần khoáng chất, tinh thần thường căng thẳng, hồi hộp lo âu..., gây mất vệ sinh cá nhân, hoặc gây một số biến chứng về da như bong da, rạn da, nám da... (do bề mặt da thường xuyên ẩm ướt là điều kiện cho vi khuẩn gây hại và nấm phát triển)

Sự lựa chọn hữu ích cho bạn trong việc hỗ trợ điều trị bệnh tăng tiết mồ hôi đó là thực phẩm chức năng Hòa Hân Linh nguồn gốc từ thiên nhiên, được bào chế dạng viên nên rất an toàn và tiện dụng khi sử dụng. Hòa Hân Linh với các thành phần độc đáo như: Sơn thù du, Hoàng kỳ, Thiên môn đông, Magiê và Taurine với cơ chế tác dụng: bổ khí, cố biểu, làm cho tinh khí bền, dưỡng âm sinh tân dịch, đặc biệt Magiê có tác dụng trấn tĩnh tế bào thần kinh do đó làm giảm sự hưng phấn của hệ thần kinh giao cảm, Taurine có tác dụng giữ nước trong tế bào.

Hòa Hân Linh hỗ trợ làm giảm chứng ra nhiều mồ hôi ở lòng bàn tay, bàn chân, ngực, trán... có thể là toàn thân. Để đạt được hiệu quả tốt nhất, nên

dùng 6 - 9 viên/1 ngày chia 3 lần, uống trước bữa ăn 30 phút và dùng liên tục một đợt từ 3-6 tháng.

NGỌC THUY

Mọi thông tin chi tiết về sản phẩm xin liên hệ:

Tại Hà Nội: Công ty Cổ phần Trung Mỹ

42C Ngõ 159 Phố Pháo Đài Láng, Đống Đa, Hà Nội

ĐT tư vấn: 043.7759051 - Fax: 043.7759052

Website: <http://trungmyjsc.com>

Miền Nam: ĐT tư vấn 083.5074268

Sản phẩm có bán tại các nhà thuốc trên toàn quốc

VTV SẮP RA MẮT CHƯƠNG TRÌNH MỚI “THƯ GIÃN CUỐI TUẦN”, ĐẠO DIỄN ĐỖ THANH HẢI:

“Rút kinh nghiệm từ *Gặp nhau cuối tuần* để làm mới...”

■ Đạo diễn Đỗ Thanh Hải

- Sau khi *Gặp nhau cuối tuần* kết thúc, Đài Truyền hình Việt Nam (VTV) nhận được rất nhiều thư và ý kiến khán giả mong muốn tiếp tục được theo dõi các chương trình giải trí mang tính hài hước, vui nhộn như *Gặp nhau cuối tuần*, trong khi tính đến thời điểm hiện tại, các chương trình hài thuần túy trên sóng truyền hình rất ít. Mỗi năm chỉ có chương trình *Táo quân* được dựng vào dịp Tết nhưng là cách nhìn hài hước, châm biếm về các vấn đề xã hội. Do vậy, rất thiếu những tiếng cười giải trí, thư giãn gắn với đời sống hàng ngày nên VTV quyết định lên kế hoạch sản xuất chương trình này và giao cho VFC chịu trách nhiệm nội dung...

Tên chương trình là “*Thư giãn cuối tuần*” khiến nhiều người liên

Thư giãn cuối tuần - một chương trình giải trí hoàn toàn mới, dự kiến sẽ chính thức ra mắt khán giả từ tháng 7/2010 trên kênh VTV3 (Đài Truyền hình Việt Nam) vào “giờ vàng” các buổi tối thứ bảy hàng tuần. Trao đổi với Thế Giới Mới, Giám đốc Trung tâm Sản xuất phim truyền hình Việt Nam (VFC), đơn vị được giao chịu trách nhiệm nội dung chương trình này, đạo diễn Đỗ Thanh Hải, cho biết:

tưởng đến chương trình “*Gặp nhau cuối tuần*” từng rất ăn khách trên VTV3, nhưng vào giai đoạn cuối đuối dần nên bị xem là “*Gặp nhau... đuối dần*”? “*Thư giãn cuối tuần*” có phải là phiên bản của “*Gặp nhau cuối tuần*” không, thưa ông?

- *Thư giãn cuối tuần* là một chương trình được làm mới hoàn toàn, từ nội dung kịch bản đến khâu sản xuất. Cũng cần phải nói thêm rằng, trước yêu cầu của khán giả, VTV cũng rất đắn đo để quyết định có tiếp tục trở lại với *Gặp nhau cuối tuần* hay không vì biết rất rõ làm hài khó và luôn có nhiều ý kiến đánh giá trái ngược nhau. Sau rất nhiều đắn đo, bàn đi tính lại mãi, cuối cùng lãnh đạo đài quyết định giao chúng tôi thực hiện chương trình này.

Thư giãn cuối tuần không phải làm lại *Gặp nhau cuối tuần* mà là một chương trình hài giải trí hoàn toàn mới, tuy nhiên chúng tôi sẽ dựa trên kinh nghiệm của *Gặp nhau cuối tuần* trước đây để

phát triển những cái đã làm, được khán giả quan tâm... từ đó sản xuất những chương trình hấp dẫn hơn để phục vụ khán giả.

Ông có thể bật mí đôi chút về nội dung của “*Thư giãn cuối tuần*” cho độc giả?

- *Thư giãn cuối tuần* dự kiến có ba phần, mỗi chương trình có thời lượng 45-50 phút. Phần đầu là tiểu phẩm hài bám sát các vấn đề xã hội, phần cuối là các tiết mục hài với nhiều hương vị khác nhau của nghệ sĩ miền Nam, Bắc để đáp ứng các “gu” thưởng thức của khán giả cả nước. Xen giữa là chuyên mục giải trí tương tác với khán giả, sử dụng yếu tố âm nhạc là chủ đạo...

Được biết, “*Thư giãn cuối tuần*” không phải do một mình VFC “làm tất ăn cả” mà sẽ chia sẻ với những đơn vị khác theo hình thức xã hội hóa. Cụ thể thế nào, thưa ông?

- Đúng là VFC chỉ chịu trách nhiệm nội dung của *Thư giãn cuối*

tuần, các khâu khác chúng tôi sẽ thực hiện xã hội hóa và phối hợp sản xuất với Ocean Media.

Vẫn biết xã hội hóa là hướng đi đúng với chủ trương hiện nay nhưng nhiều người tỏ ra lo ngại về bài toán chất lượng chương trình khi chưa biết năng lực của đơn vị phối hợp sản xuất với VFC đến đâu, trong khi hài không phải là thể loại dễ làm ngay cả với những đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp. Nhất là ở thời buổi kinh tế thị trường như hiện nay, áp lực doanh thu luôn là một bài toán khó...

- Ocean Media đã có một số kinh nghiệm trong lĩnh vực sản xuất chương trình truyền hình. Theo tôi được biết, Ocean Media đã và đang hợp tác với VTV. Hiện Ocean Media là đối tác độc quyền của Đài Truyền hình cáp Việt Nam sản xuất kênh truyền hình Info TV (VCTV9) - kênh truyền hình về kinh tế, tài chính và các chương trình phát sóng trên kênh TV Shopping (VCTV5)... Mặc dù hợp tác với Ocean Media nhưng VFC vẫn chịu trách nhiệm về nội dung và sẽ tùy theo tình hình thực tế của đơn vị để phối hợp. Cụ thể, tôi sẽ chịu trách nhiệm nội dung. Những chương trình đầu tiên sẽ có sự tham gia của các đạo diễn Thế Anh, Bùi Thọ Thịnh (phía Bắc) và một số đạo diễn phía Nam...

Có phải vì là chương trình xã hội hóa nên "Thư giãn cuối tuần" mới được ưu ái phát sóng vào "giờ vàng" của "ngày vàng", thưa ông?

■ Đạo diễn Đỗ Thanh Hải (bên trái) trao đổi với đồng nghiệp Long Vũ về một cảnh quay

- Lịch phát sóng của mỗi chương trình là do Ban Biên tập VTV quyết định. Theo tôi, việc phát sóng vào buổi tối sẽ dễ được khán giả quan tâm nhưng đồng thời cũng sẽ chịu áp lực là phải làm tốt và hiệu quả. Tôi hy vọng, sự đánh giá, nhận xét của khán giả sẽ giúp những người làm chương trình ngày càng hoàn thiện hơn về chất lượng...

Thiếu những kịch bản hay, có chất lượng... luôn là một thách thức khiến các nhà sản xuất đau đầu. VFC sẽ làm gì để "vượt khó", thưa ông?

- Ý thức được điều đó nên chúng tôi đã chủ động đặt vấn đề tìm kiếm giải pháp để có những kịch bản hài chất lượng với đơn vị hợp tác là Ocean Media. Họ rất chia sẻ về việc này! Ocean Media nói sẽ tổ chức các cuộc thi kịch bản hài và có những giải pháp về đầu tư chiều sâu để có những kịch bản chất lượng.

Liên quan đến vấn đề này, được biết có đơn vị từng tổ chức hẳn một cuộc thi kịch bản hài để tìm kiếm kịch bản chất lượng làm chương trình Tết Canh Dần. Kết cuộc là chỉ tìm được một ý tưởng trong cả đồng kịch bản gửi đến để rồi "đánh vật" viết lại mà cuối cùng chất lượng cũng chưa được như mong đợi...

- Tôi cũng có nghe nói! Khó nhưng không phải là không làm được. Hiện chúng tôi đã có khá khá kịch bản tốt để có thể bắt tay vào sản xuất dài hơi. Dự kiến, trong tháng năm này bản demo sẽ được hoàn thành để thẩm định và rút kinh nghiệm trước khi bắt tay sản xuất chính thức. Dự kiến tháng bảy sẽ phát sóng số đầu tiên lúc 21h tối thứ bảy hàng tuần trên VTV3...

Xin cảm ơn ông về cuộc trò chuyện này!

KHÁNH LINH
thực hiện

Đã bắt đầu mùa hè âm nhạc

Năm học 2009-2010 sắp kết thúc và các hoạt động văn hóa văn nghệ mùa hè đã mời chào các em học sinh. Trong số đó có sân chơi ca hát Đố Rê Mí dành cho lứa tuổi nhi đồng với vòng chung kết bắt đầu lúc 20h ngày 27/6/2010 trên sóng VTV3 - Đài Truyền hình Việt Nam.

TRẦN QUỐC TOÀN

1. Sau 3 năm liên tục - 2007 với giải nhất Trần Nguyễn Bảo Trâm; 2008, giải nhất Hà Phạm Anh Thư; 2009, Trần Thu Hoài và Trần Cao Cát Tường đồng giải nhất, sân khấu ca hát nhi đồng trên màn ảnh truyền hình Việt Nam mang tên Đố Rê Mí đã thành một sự kiện văn hóa được chờ đợi. Trong buổi họp báo sáng 5/5/2010 tại TP.HCM, bà Bùi Thu Thủy - Phó trưởng ban Thông tin giải trí và thông tin kinh tế Đài Truyền hình

Việt Nam khẳng định: "Đố Rê Mí giờ đây đã trở thành một sân chơi âm nhạc trên truyền hình giành được sự yêu mến của hầu hết khán giả mọi lứa tuổi trên khắp đất nước, đặc biệt là các khán giả nhỏ tuổi; bởi chính tại ngôi nhà âm nhạc này, rất nhiều tài năng âm nhạc nhí đã được phát hiện, bồi dưỡng và được phát huy hết năng khiếu của mình. Năm nay, với chủ đề *Chắp cánh cho những tài năng âm nhạc nhí vươn cao*, Đố Rê Mí sẽ thực sự trở thành một bộ phận cho những ước mơ được bay xa và vươn đến một tầm

cao mới. Chủ đề đó sẽ xuyên suốt mùa hè năm 2010, nơi các bé tự do thể hiện những ước mơ ca hát của mình".

Trả lời câu hỏi có gì mới trong Đố Rê Mí 2010, bà Bùi Thu Thủy cho biết:

- Thứ nhất, giải thưởng của cuộc thi lớn nhất từ trước đến nay. Thí sinh xuất sắc nhất năm 2010 cùng với một phụ huynh có chuyến du lịch văn hóa từ 7-10 ngày vào dịp Tết Nguyên đán tới câu lạc bộ âm nhạc nổi tiếng Hello Music Land tại Úc để giao lưu âm nhạc cùng các bạn thiếu nhi trên thế giới. Tại đây các em sẽ được tham gia những lớp học nhạc, được ghi âm lưu niệm một đĩa nhạc riêng cho mình trong studio tiêu chuẩn quốc tế.

Thứ hai, với mục tiêu tìm kiếm được nhiều giọng ca nhí có cá tính nổi trội, vòng sơ tuyển Đố Rê Mí 2010 đã mở rộng thêm nhiều hình thức mới thông qua tổng đài điện thoại 1900561275, website

www.doremivn.com và gửi video clip do gia đình tự thực hiện.

Thứ ba, xuất hiện nhân vật dẫn chuyện *Chị Bò Sữa* bên cạnh anh Xuân Bắc đã quen thuộc. Chị Bò Sữa sẽ cùng giao lưu, đồng hành với các bạn thí sinh và khán giả nhí trong suốt cuộc hành trình sôi động của *Đố Rê Mí* năm nay vào các tối thứ hai, thứ tư, thứ sáu hàng tuần lúc 18h50 trên sóng VTV3.

Thứ tư, vòng loại lần đầu tiên được tổ chức tại vùng đất cao nguyên đầy nắng và gió - Bản Đôn (Đắk Lắk).

Thứ năm, nhiều sân khấu giao lưu và tuyển chọn được tổ chức ở nhiều sân trường tiểu học các thành phố lớn.

Ngoài 5 điểm mới trên, cũng như 3 lần trước, sau vòng loại 3 miền, 10 thí sinh xuất sắc nhất sẽ cùng tập trung tại Hà Nội, để cùng học làm quen với các làn điệu dân ca ba miền, những bước nhảy hip hop hiện đại, tranh dân gian, nghệ thuật nặn tò he, võ cổ truyền, viết thư pháp... và tập làm việc thiện. 10 thí sinh xuất sắc sẽ cùng chơi, cùng sẻ chia và trải nghiệm tại Hà Nội vừa tròn 1.000 năm tuổi.

2. Để có cái nhìn toàn cảnh *Đố Rê Mí* ở tuổi lên ba, chúng tôi có những cuộc phỏng vấn nhỏ với nhiều

thành phần.

Chúng tôi tìm về Nhà Thiếu nhi Q.2, một quận vùng ven của TP.HCM để tìm hiểu thành tích nổi bật của đơn vị này: trong *Đố Rê Mí* 2007 có tới 2 thí sinh lọt vào top 10 rồi cả 2 vào tiếp top 6 và cùng được giải. *Giải phong cách dân ca* cho Lê Nguyễn Tâm Anh, học sinh lớp 2 và giải triển vọng cho *Trần Thế Đan*, học sinh mẫu giáo. Cả hai em hiện đang học lớp 2 và lớp 4 Trường Tiểu học *Giống Ông Tổ*. Cô giáo dạy nhạc Kiều Hồng Phương đánh giá rất cao những tác động của *Đố Rê Mí* với các thí sinh được vào vòng trong. Theo cô Phương, từ Hà Nội trở về, các em rất tự tin, bản lĩnh sân khấu có bước tiến không ngờ. *Đố Rê Mí* là sân khấu thanh nhạc đa dạng, các em như chim được hát nhiều giọng, nhưng lại sớm "tròn vành rõ chữ" theo cách phát âm chuẩn của người Hà Nội. Cô giáo Phương chỉ tiếc các em được tập luyện rất kỹ lưỡng vậy mà vẫn phải hát nhép trước ống kính, điều mà ở sân khấu hội diễn cấp thấp hơn các em không phải làm.

Có những nội dung, cô giáo thanh nhạc cho là thành công, thì nhạc sĩ sáng tác Khánh Vinh, người viết nhiều cho các em, người từng nhận giải nhất ca khúc thiếu nhi 2007 của Hội Nhạc sĩ Việt Nam

lại cho là hạn chế. Theo ông việc bắt các em học quá nhiều trong ba tháng hè làm các em mất đi tính hồn nhiên. Ông cũng không thích trẻ 3 miền cùng hát giọng Hà Nội. Theo ông, sân chơi *Đố Rê Mí* đã sớm thành sân đấu, thành trường lớp.

Về phía các thí sinh, chữ "triển vọng" dành cho Thế Đan khiến những người làm báo chúng tôi tìm cách tiếp xúc với gia đình em để nhìn thấy triển vọng ca hát kia đã phát triển như thế nào. Bà Hương, mẹ của Thế Đan - một thợ may (cha của em làm nghề sửa xe máy) - cho biết, nhờ con, bà được ra Hà Nội mà không tốn kém gì, toàn bộ chi phí VTV lo hết. Nhưng hỏi về sinh hoạt ca hát của Đan, bà cho biết, khi phải chọn giữa Anh văn và ca nhạc, để học thêm, cậu bé lớp 2 đã bỏ lớp nhạc! Thật tiếc. Có phải gia cảnh đã cản bước tài năng? Các nhà tổ chức có biết để sau phát hiện, còn bồi dưỡng và phát huy?

Chúng tôi đã nhiều lần theo bước chân bé Gia Như, *giải phong cách 1 Đố Rê Mí* 2008 trong nhiều lần em biểu diễn ở các sân khấu lớn và nhờ vậy có quan hệ bè bạn với ông Kiệt, cha em. *Đố Rê Mí* 2008 để lại trong ông Kiệt những ấn tượng khó phai: "Là người cha, tôi cho rằng, đây là một chuyến du học tuyệt vời mà con tôi được hưởng. Tôi theo con mình khi cháu tập hát chèo, tập điều khiển các quân rối nước, tập múa ba lê, tập ngào đất nặn đồ gốm Bát Tràng. Không chỉ hướng nghiệp như thế, các anh chị phụ trách còn hướng tôi giáo dục nhân cách, đạo đức khi đưa các cháu tới thăm các cụ già không nơi nương tựa tại viện dưỡng lão để biết cảm thông, chia sẻ, biết mang niềm vui tinh thần tới những người có hoàn cảnh không may mắn như mình. Từ sân khấu của cuộc thi *Đố Rê Mí* trở về, cháu được thấy và bạn khen hát hay lại diễn giỏi (như có một vai trong ca cảnh *Thằng Bờm*). Với tuổi của Gia Như, chuyến đi TP.HCM - Hà Nội vừa qua thật sự là một chuyến du học. Tôi cho rằng thành công lớn nhất của *Đố Rê Mí* là biến sân chơi mùa hè thành nhạc viện cộng đồng và lôi kéo cả triệu khán giả cùng hát với nhi đồng, cùng học với nhi đồng". ■

■ Từ trái qua: Thảo My - giải phong cách rock *Đố Rê Mí* 2008; Gia Như - giải phong cách dân gian *Đố Rê Mí* 2008; Quỳnh Chi - giải thí sinh đáng yêu nhất *Đố Rê Mí* 2007; Bảo Trâm - giải thí sinh xuất sắc nhất *Đố Rê Mí* 2007

TRẦN THANH TÂM

(Lữ đoàn 125 Hải quân)

Hành trình biển đảo

Tặng tuổi trẻ Trung ương Đoàn

*Tuổi trẻ em lớn lên
Thấy hình hài của nước
Qua trang sách học trò
Mũi Ngọc đến Cà Mau
Những hòn đảo ven bờ
Một màu xanh biển biếc
Đẹp tựa ánh sao trời.*

*Khi em đã trưởng thành
Hành trình của tuổi trẻ
Vượt qua ngàn con sóng
Tới biển đảo tiến tiêu
Mang hình quê đất Việt
Đẹp tựa áng mây chiều.*

*Trong những ngàn điều ước
Em sẽ có một điều
Được ra thăm lính đảo
Khi được lên đảo nổi
Em cảm thấy gần bờ
Nếu lên được đảo chìm
Tự thấy mình như bé
Trước biển đảo mênh mông.*

*Và lúc này em biết
Biển đảo là quê hương
Trường Sa đang vẫy gọi
Chúng xây hoài bão lớn
Tuổi trẻ và ước mơ
Như con sóng vỗ bờ
Theo chân người lính thủy
Cùng biển mặn Trường Sa
Hát bài ca giữ đảo.*

Trường Sa tháng 5/2010
Trên chuyến hành trình
vì biển đảo quê hương

ĐẶNG NGUYỆT ANH

Biển Vũng Tàu

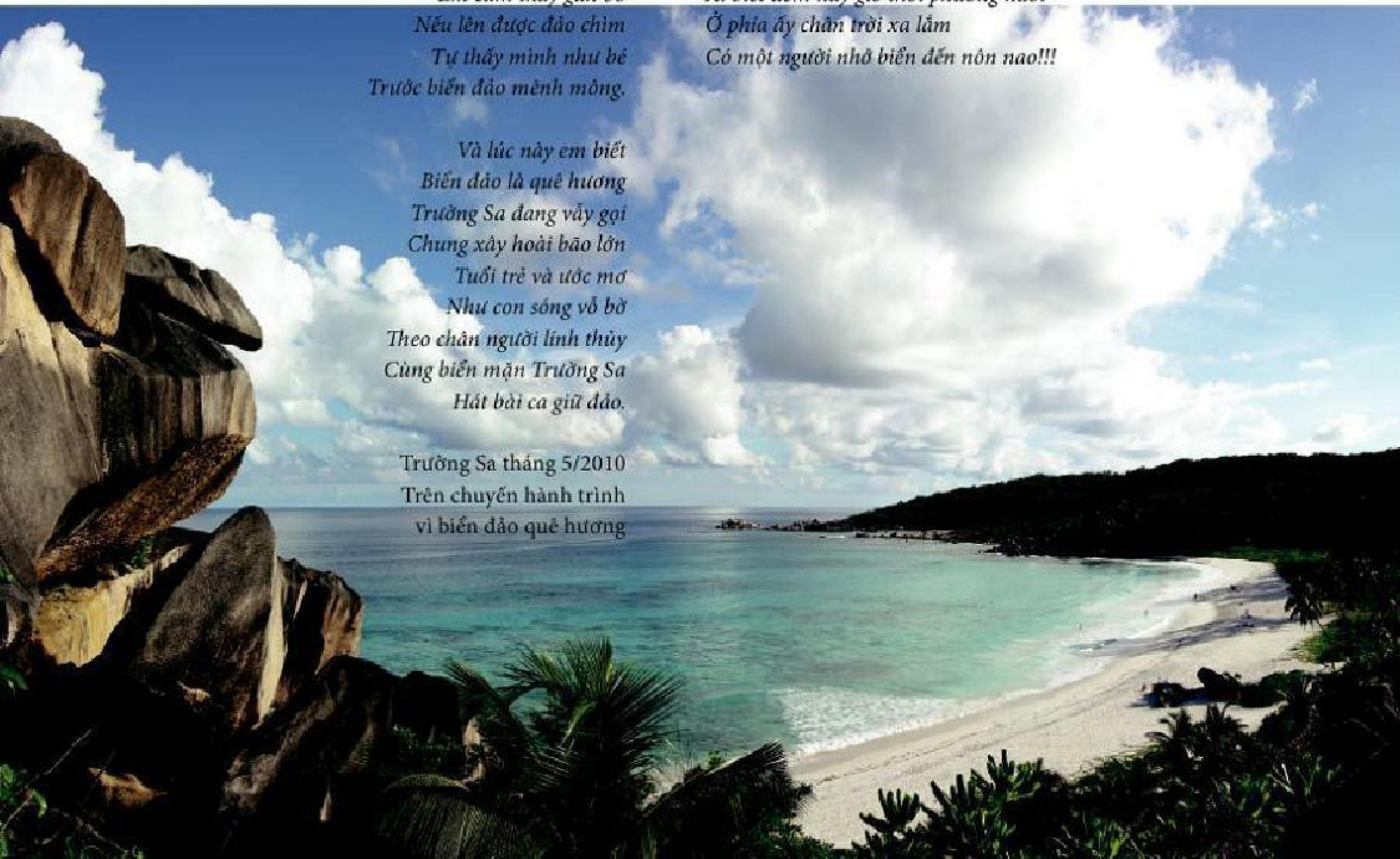
*Hoa sứ trắng như miến trinh nữ
Ngào ngạt dâng hương nâng núi lên trời
Biển sẽ khóc nếu Vũng Tàu không có núi
Núi ngu ngơ ôm biển suốt đời...*

*Biển sẽ khóc nếu Vũng Tàu không có gió
Gió lang thang thương nhớ cánh buồm
Biển nuôi nấng rong rêu tôm cá...
Có khi nào lòng biển cô đơn?*

*Biển dâng hiến cho muôn đời sóng hát
Nhận riêng mình tất cả mọi niềm đau
Bờ khát vọng biển cồn cào bão tố
Tĩnh lặng rồi Bãi Trước gọi Bãi Sau*

*Ta kiêu hãnh được mang hồn biển
Đi phiêu du khắp bốn phương trời
Dừng chân lại một đêm thánh thiện
Chạm vào miến hoa sứ trắng rồi...*

*Trời lên từ phía sau lưng biển
Ai biết đêm nay gió thổi phương nào?
Ở phía ấy chân trời xa lắm
Có một người nhớ biển đến nôn nao!!!*

TUYẾT MAI

Mát rượi chiêm bao

Tôi lớn lên trong một ngôi nhà nhỏ nằm ven bờ sông Vàm Cỏ. Phía trước nhà có con lộ đá đỏ mùa nắng bụi mịn mù, mùa mưa thì nhão bùn lầy lội; phía sau nhà có bến sông um tùm dừa nước, ô rô, cóc kèn sáng trưa chiều riu rít tiếng chim. Người dân nơi đây sống bằng nghề làm ruộng và đan đệm nên từ thuở bé thơ tôi đã thân thiết với những neo bàng xanh đậm, mát lạnh, thơm thơm mùi bưng biển hoang dại.

Ngủ vùi trên vung đệm đan dờ, trong những giấc mơ ban ngày của tôi văng vẳng tiếng rao "Ai mua bàng hôn" trôi trên sông nước. Mùa nắng, ngoại tôi mua cả thiên bàng đem về tót bàng, ra neo, tể ngon, phơi khô vừa để dành đan cả năm. Những neo bàng được cột lỏng ở giữa xòe ra hình hai cánh quạt như những bông hoa khổng lồ màu xanh lam dịu đi ánh nắng chói chang đổ tràn xuống sân nhà, ngõ lộ... Bàng phơi khô ngả sang màu thạch lam, thoảng hương của nắng, của gió, của cỏ, của bùn hòa lẫn vào nhau gần gũi, thân thương vì tôi thường ôm neo bàng khô thay gối ôm lúc ngủ. Những đệm trắng, những tàn khuya gà gáy, những trưa hè oi

nóng, tiếng già bàng đôi như tiếng nhịp thời gian bình yên và hạnh phúc.

Trước sân hoặc sau hè nhà nào cũng có một mục bàng làm bằng thân cây to xẻ đôi bằng phẳng như tấm thớt dài với đôi chày phình hai đầu, thuận nhỏ ở giữa vừa bằng hai tay nắm lên nước bóng loáng. Đàn bà con gái trong xóm bàng da trắng tóc dài nhưng lòng bàn tay đầy vết chai vì già bàng mỗi ngày và móng tay cùn mòn vì "nhát" (làm khít những cọng bàng lại) trong quá trình đan đệm. Trẻ nhỏ trong xóm tôi được bà, được mẹ đưa ngủ trong những chiếc vông bàng. Học trò trong xóm tôi đi học đội nón bàng, ôm trong tay những chiếc cặp bàng đựng sách vở bút mực. Từ năm lớp hai tôi đã biết phụ ngoại ôm bàng ra sân, tuốt dây cột rẽ thành hình cánh quạt để phơi cho mau khô; biết đan miếng trường, biết bẻ bìa chiết, bìa treo... Lớn hơn một chút, tôi tự mình đan đệm hàng (đệm để phơi lúa), thành thạo từ khâu bẻ khuôn, gẩy chân, cài ghim, vận góc, bẻ bìa đôi. Đan đệm ngủ khó hơn nhiều vì bàng đan đệm ngủ phải là bàng kim mới, được lựa từng cọng đều tăm tắp, được phơi đặng nắng, không lẫn cọng

bàng tử nào. Tắm đệm ngủ, đệm cưới được đan bởi người có tay nghề lâu năm và khéo tay đẹp như một tác phẩm nghệ thuật. Tắm đệm nặng chắc, có màu xanh ngọc được chạy hình, chạy chữ vừa khít lòng giường, nằm lên mát rượi cả chiêm bao...

Tôi lớn lên lấy chồng về xứ khác, làm nghề khác mưu sinh. Hai mươi mấy năm đã trôi qua... Xóm vẫn là xóm nhưng bàng bây giờ không còn nữa. Người ta phơi lúa bàng sân xi măng, bàng tấm nylon chuyên dụng; người ta ngủ trên giường nệm Kymdan phủ ra trắng, ra hoa và ôm gối ôm bàng tơ gòn êm ái. Chị Ba, cô Tư tóc dài da trắng, đôi tay chai sần khéo léo đan đệm ngủ đệm cưới ngày nào giờ đã tóc bạc pha sương. Mục bàng, chày già đã hóa tro trong bếp củi... Tôi năn nỉ ngoại giữ lại mục bàng và đôi chày để làm kỷ niệm. Ngoại cười móm mém: "Cực khổ gần chết, có kiếm được bao nhiêu tiền đâu mà con luyến tiếc". Ngoại đâu biết những đệm trắng ớn ào nơi phố thị, tôi nhớ quay quắt mùi bưng biển hoang dại của bàng, tiếng chày nhịp nhàng của xóm bàng bình yên thuở xưa. ■

MS: 318

“Bản nội trú” và ước mơ vượt núi rừng

Vượt qua những rào cản về giao thông đi lại khó khăn và cả những ngày tháng thiếu ăn kéo dài, các em học sinh ở các bản xa của xã Ka Lăng, huyện Mường Tè, Lai Châu, đã băng rừng, vượt núi về trung tâm xã dựng lán học chữ. Còn những người gieo chữ ở vùng đất này phải vượt qua “4 không”: không điện, đường, trường, trạm để bám trường, bám lớp, mang cái chữ đến cho con em các dân tộc địa phương.

1 Tựa lưng vào triển núi, những chiếc lán màu xanh xinh xắn vốn không được vững chãi vẫn bám trụ trong cái nắng, cái gió khắc nghiệt của vùng biên viễn xa xôi. Những đốm sáng phát ra từ những chiếc lán nhỏ bé nơi các cô cậu học sinh (HS) Trường Trung học cơ sở (THCS) và Tiểu học Ka Lăng “định cư” tương phản với bóng tối mịt mù của một góc rừng...

Đường vào Ka Lăng mùa này không lấy lợi, sạt lở, nhưng bụi khủng khiếp. Cả người lẫn xe phủ kín một lớp bụi dày, biến thành màu đất. Ka Lăng tuy chưa hết đói nghèo, nhưng đã khang trang hơn nhiều so với vài năm về trước. Tại trung tâm xã, trường, lớp học, trụ sở ủy ban nhân dân xã... đã được kiên cố hóa. Duy chỉ có nơi ở của các em HS thì còn là những lán tạm. Nhưng chính những chiếc lán tạm bé nhỏ đó là niềm hạnh phúc đối với sự học ở Ka Lăng, là niềm tin, hy vọng của chính quyền, nhân dân các dân tộc trong xã gửi gắm vào lớp trẻ hôm nay. Trong khi ở nhiều nơi trong tỉnh trường lớp kiên cố, song các thầy, cô giáo phải rất vất vả trong việc vận động HS đến lớp, vậy mà, nơi vùng khó - ài Bắc của Tổ quốc, chuyện một gia đình có 2-3 con đi học không còn là hiếm nữa. Để có chữ, các em phải vượt núi, công gạo đến trung tâm dựng lán, bám

trường. Người dân ở đây gọi nơi ở của các em là “bản nội trú” của những gia đình hiếu học.

Trời nhá nhem tối, chúng tôi cùng thầy giáo Nguyễn Văn Hào, Hiệu trưởng Trường THCS Ka Lăng men theo lối mòn đến thăm nơi ở của các em HS. Hơn 17 giờ 30 phút nhưng bản “nội trú” vắng lặng, càng làm cho cái lạnh tràn về nơi đây nhanh hơn. Những chiếc lán tạm nằm san sát nhau tạo thành một dãy dài, 4 bề được bao che bằng những tấm bạt và nhánh cây rừng do chính những bàn tay nhỏ bé của các em HS dựng lên. Nơi đây có hơn 30 chiếc lán là nơi trú nắng mưa của 162 HS thuộc 11 bản trong xã, duy chỉ có bản Mé Giông (bản gần nhất) là HS đi về trong ngày. Phần lớn các em là HS Trường THCS, thi thoảng có HS tiểu học về ở cùng. Một lán thường có từ 3 đến 4 HS trọ cùng là anh em ruột thịt, cùng bản hay cùng lớp để thuận tiện cho việc học tập cũng như sinh hoạt.

Nằm ngay đầu dãy, là chiếc lán của 3 chị em họ Chu, bản Ló Mé. Chúng tôi phải cố chùng gối hết mức mới vào được bên trong lán. Để dựng lán, đầu năm học 3 chị em phải mất mấy ngày trời đi rừng chặt cây, mua bạt. Em Chu Chữ Phạ cho biết: “Bố mẹ em làm nương vất vả lắm, nhưng vẫn cho 3 chị em ra trung tâm học. Mọi việc từ chi tiêu sinh hoạt đến học tập đều do chị gái em (Chu Nhựt Pư, lớp 9) đảm nhiệm”.

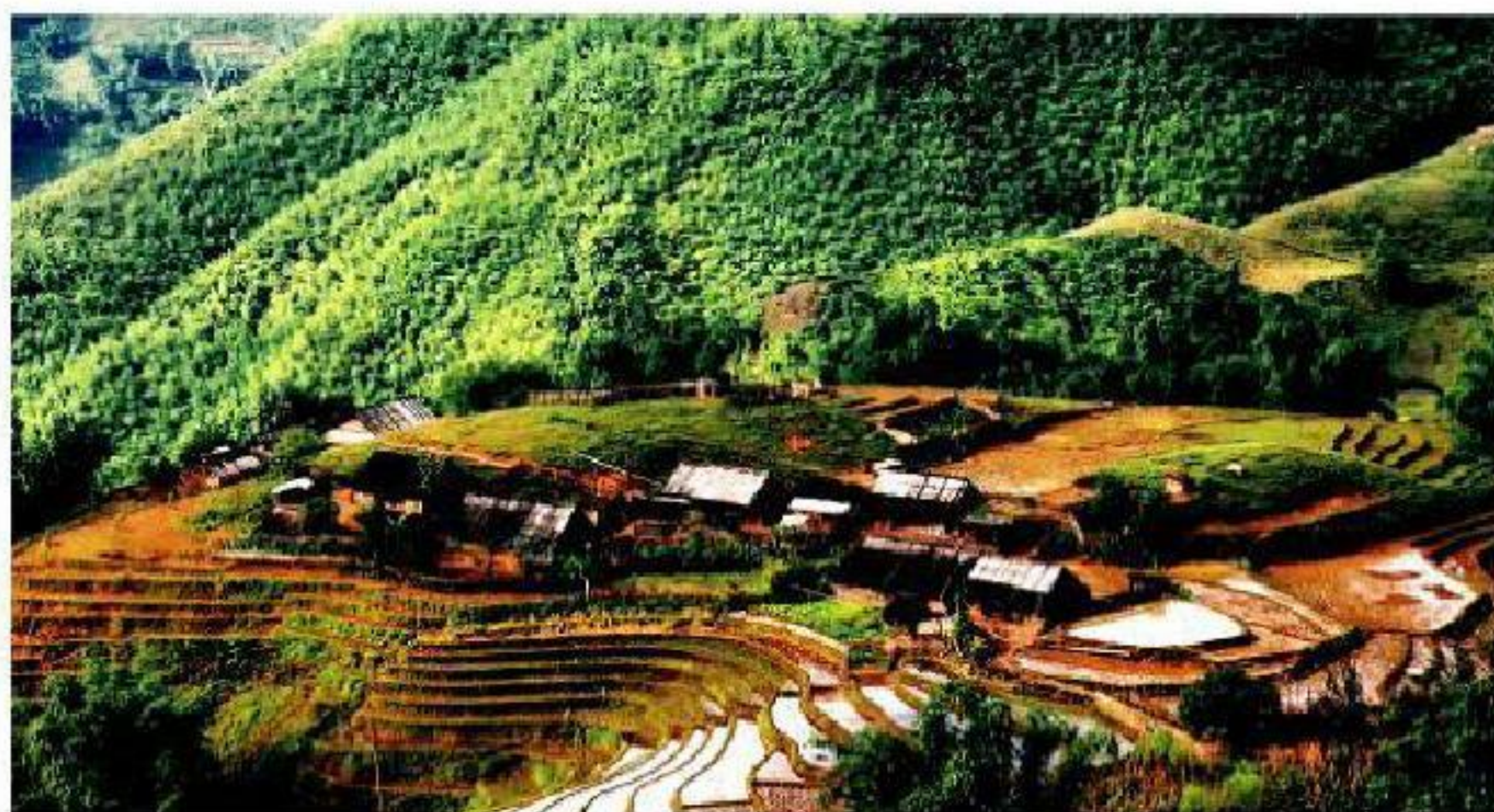
Cách đó không xa, chiếc lán của anh em họ Khoảng trông bề ngoài cũng âm thấp và lạnh lẽo không kém. Bố mất sớm, mình mẹ cực nhọc với nương ngô, nương lúa. Năm nào thời tiết thuận lợi thì có nhiều hạt ngô, hạt thóc, không thì lại mất mùa. Năm 2007, đang theo học lớp 9, bố bị bệnh, chị cả Khoảng Hà Pư phải về chăm sóc bố một năm. Bệnh nặng, bố

qua đời, Pư không còn muốn đến trường, một phần vì buồn tủi, phần vì thương mẹ khổ cực. Nhưng không đến trường thì mẹ buồn hơn. Mẹ bảo Pư còn phải ra xã học để chăm lo và dạy bảo hai em. Trong lán, sách vở được các em sắp đặt khá ngăn nắp, 2 đôi giày (Thượng Đình) đã bong mồm nhưng vẫn còn dùng được vào những giờ thể dục. Hỏi về chuyện ăn uống hàng ngày, các em chỉ cười. Nhìn những chiếc nồi, rổ, rá treo trên vách, túi muối iốt, ít măng chua... cũng đủ để chúng tôi cảm nhận về sinh hoạt hàng ngày của các em. Với vẻ thẹn thùng, em Khoảng Khò Dứ, lớp 8 kể: “Hàng tuần, 3 chị em thay nhau về nhà lấy lương thực. Lán nào cũng đều đặn rau, măng chua và khoảng 25.000 đồng, còn gạo thì vào mùa vụ mới có...”. Câu chuyện giữa chúng tôi với 2 cô chị đang lúc một gần gũi thì cậu út Khoảng Nhựt Hà nói chen vào: “Ở đây cái gì cũng đắt chú ạ! Nhiều khi chúng cháu phải ăn độn đấy... Cháu mơ ước sau này được làm chủ bộ đội”.

Đó là 2 lán trong số rất nhiều lán của HS có hoàn cảnh khó khăn đang sinh sống, học tập ở “bản nội trú” Ka Lăng mà chúng tôi đã gặp và trò chuyện, chia sẻ với các em. Nói như thầy hiệu trưởng Trường THCS thì các em sống ở “bản nội trú” này đói nghèo như nhau hết. Nhưng, khó khăn chừng ấy cũng chẳng thấm vào đâu so với ước mơ vốn giản dị được làm cô giáo về dạy chữ cho bản của em Khoảng Khò Dứ, mơ ước làm bác sĩ của em Khoảng Hà Pư...

2. Nghe mọi người kể con đường về nhà “cứu viện” lương thực của các em HS vào mỗi ngày cuối tuần sao mà xa xôi đến thế. Xa vì núi, đèo chia cắt đã đành, ở đây lại còn có cả sự xa cách đến tận tận về cuộc sống nữa. Theo một chiến sĩ đồn biên phòng 311 - Ka Lăng, thì 6 bản ở Bắc Ka Lăng, tỉ lệ người trưởng thành biết chữ chỉ trên dưới 15%. Điều đó có nghĩa biết bao nhiêu người chưa được đến trường, chưa một lần đặt chân ra trung tâm xã chứ chưa nói đến huyện. Nhưng bây giờ thì khác, lớp trẻ ở Ka Lăng đã “chiến thắng” sự xa xôi cách trở, ra xã, ra huyện học chữ, học cách làm ra hạt lúa, hạt ngô... về truyền lại cho bà con bản mình.

Vượt hơn 5km từ trung tâm xã, chúng tôi đến đầu bản Ka Lăng. Bà con cho biết, từ đây vào đến bản Lè Giàng cũng mất nửa ngày đi bộ theo lối mòn. Chúng tôi gửi xe tại gia đình một thầy giáo, hành lý gọn nhẹ, một chiếc máy ảnh, thuốc men, lương khô và ít nước... hành quân về bản Ló Mé và Lè Giàng, dưới sự dẫn đường của thầy Trần Quang Thắng, Trưởng Tiểu học số 1 Ka Lăng. “Từ đây vào

Ló Mế đường không xa, nhưng dốc lên xuống giống hình chữ V, đi nhanh cũng mất 3 giờ. Từ đó vào bản Lè Giàng mất hơn 1 giờ nữa, các anh đứng đi nhanh quá, cứ túc tắc thôi” - thấy Thắng hướng dẫn chúng tôi. Nói như các thấy ở đây thì điểm bản Lè Giàng là xa nhất của Trường Tiểu học số 1 Ka Lăng.

Đi đường chừng 30 phút, cái mệt bắt đầu ngấm, vừa xuống một đoạn dốc, chúng tôi bắt gặp một tốp em nhỏ. “Chúng em về nhà lấy gạo, rau lên học... hôm nay trời nắng nên xuất phát từ 7 giờ sáng nhưng cũng phải đợi giờ chiều mới đến được nơi ở” - Chủ Lè Chữ, học sinh lớp 6 nhanh miệng. Thì ra hôm nay thứ hai, các em học buổi chiều nên giờ này mới ra trường. Trong 6 em (2 nữ, 4 nam) thì Lữ Lý Pư (10 tuổi) là cô bé nhỏ nhất đoàn, nhưng hành lý của em có vẻ nặng hơn. Pư nói: “Đường đã xa lại đeo thể này nên chúng cháu không đi nhanh được. Các bạn có anh, chị thay nhau đi

về, còn cháu có mình nên tuần nào cũng phải về. Lần này cũng may mẹ mới bán được đàn chó con nên mẹ cho 6 bó gạo, một bó cải, ít măng chua... khéo chia được gần 2 tuần chứ ạ!”

7 giờ tối chúng tôi cũng có mặt ở Lè Giàng. Có lẽ ngoài trung tâm, nghe thấy, cô và các em HS kể, chúng tôi không dám tin sự học ở Ka Lăng giống như trong truyện cổ tích vậy. Chúng tôi đã tìm về gia đình em Sừng Go Mư, học lớp 6. Nói chuyện với phụ huynh em Mư, một gia đình có 4 người con đang đi học, chúng tôi mới vỡ lẽ truyện cổ tích “cồng gạo đến trường” là có thật. Là chị cả trong gia đình, hoàn cảnh gia đình éo le, bố, mẹ mang bệnh trầm cảm, tính không được bình thường, nên em Sừng Gió Sô chưa qua được lớp 5 đã phải nghỉ học. Không muốn các em phải nghỉ học giữa chừng như mình, Sô đã chấp nhận gác ước mơ đèn sách và trở thành lao động chính

trong gia đình. Giờ đây ngoài trách nhiệm nuôi các em ăn học, Sô còn phải lo cơm từng bữa cho bố, mẹ. Sô nói với chúng tôi: “Thương bố mẹ nên em chỉ còn biết gắng làm lụng nương ngô, nương lúa để có miếng ăn. Các em đi học ở ngoài xã ăn cũng chẳng được no, nhiều lúc em thấy tủi thân...”

Đêm xuống, cái lạnh tràn về nhanh hơn, phủ xuống Lè Giàng một mảng tối đen. Cả bản Lè Giàng có hơn 20 nóc nhà, nằm cách biệt với trung tâm và các bản xung quanh, duy nhất chỉ con đường mòn, men theo những cánh rừng để bà con đi lại. Khó, khổ, nhưng đường như con đường đến trung tâm... đến trường học không còn xa như trước nữa. Gần hơn, vì những bước chân không biết mỏi mệt, vì các em đang có thấy, cô, những người đã và đang vun đắp cho những ước mơ giản dị được làm chủ bộ đội, làm cô giáo bản... của các em trở thành sự thật. ■

MỜI BẠN THAM GIA CUỘC THI SÔI GƯƠNG HAI TỐT

I. CÙNG ĐỌC KỶ DỰ THI:

BẢN NỘI TRÚ VÀ ƯỚC MƠ VƯỢT NÚI RỪNG

Đọc bài ký, chúng ta nhận ra, câu chuyện giáo dục trong bài đã lớn hơn chuyện giáo dục. Vượt qua những rào cản về giao thông đi lại khó khăn và cả những ngày tháng thiếu ăn kéo dài, các em học sinh ở các bản xa của xã Ka Lăng, huyện Mường Tè, Lai Châu, đã băng rừng, vượt núi về trung tâm xã dựng lán học chữ. Các em học trong những góc học tập: “Tựa lưng vào triển núi, những chiếc lán màu xanh xinh xắn vốn không được vững chãi vẫn bám trụ trong cái nắng, cái gió khắc nghiệt của vùng biên viễn xa xôi. Những đốm sáng phát ra từ những chiếc lán nhỏ bé nơi các cô cậu học sinh Trường Trung học cơ sở và Tiểu học Ka Lăng “định cư”, tương phản với bóng tối mịt mù của một góc rừng...”. Sự tương phản ngày càng tăng nhờ “nơi vùng khó - ải Bắc của Tổ quốc, chuyện một gia đình có 2-3 con đi học không còn là hiếm nữa”.

1. Nơi biên viễn, nơi ải Bắc của Tổ quốc, các em tới trường không chỉ để học chữ cho mình, các em còn giúp chúng ta làm một việc lớn hơn! Đó là việc gì?

2. Bằng cách nào học sinh Ka Lăng hoàn thành việc lớn kia?

5 bạn đọc trả lời hay và sớm hơn sẽ nhận giải Sôi gương hai tốt. Kết quả SGHT 885 công bố ở TGM 889 ra ngày 21/6/ 2010.

II. BẠN ĐỌC NHẬN GIẢI SÔI GƯƠNG HAI TỐT TGM 881: SẮC MÀU TÌNH YÊU

1. **La Kim Châu, 1010/2A Lạc Long Quân, P.8, Q. Tân Bình, TPHCM:** Ngay từ tiêu đề, truyện đã lấp lánh những sắc màu tình yêu. Đó là màu đỏ lửa, màu lý tưởng bùng cháy; màu tím của tình yêu lứa đôi, cứ tìm cho tới khi tình song phương chuyển thành đơn phương. Nhưng đó chỉ là những màu chấm phá, tạo cao trào truyện, tạo mảng sáng cho bức tranh mang tên tình yêu với nghĩa rộng nhất. Màu cơ bản, màu nền tảng chính là màu xanh sức sống chung, màu của tình bạn giữa hai cô giáo, tin nhau đến tuy hai mà một, màu xanh của quan hệ Bắc Nam, xanh thắm, xanh bất diệt như màu xanh của dãy Trường Sơn gánh hai miền đất nước hướng mãi theo hương Việt Nam! Tất cả đan cài, lồng ghép, cùng hòa sắc và lan tỏa.

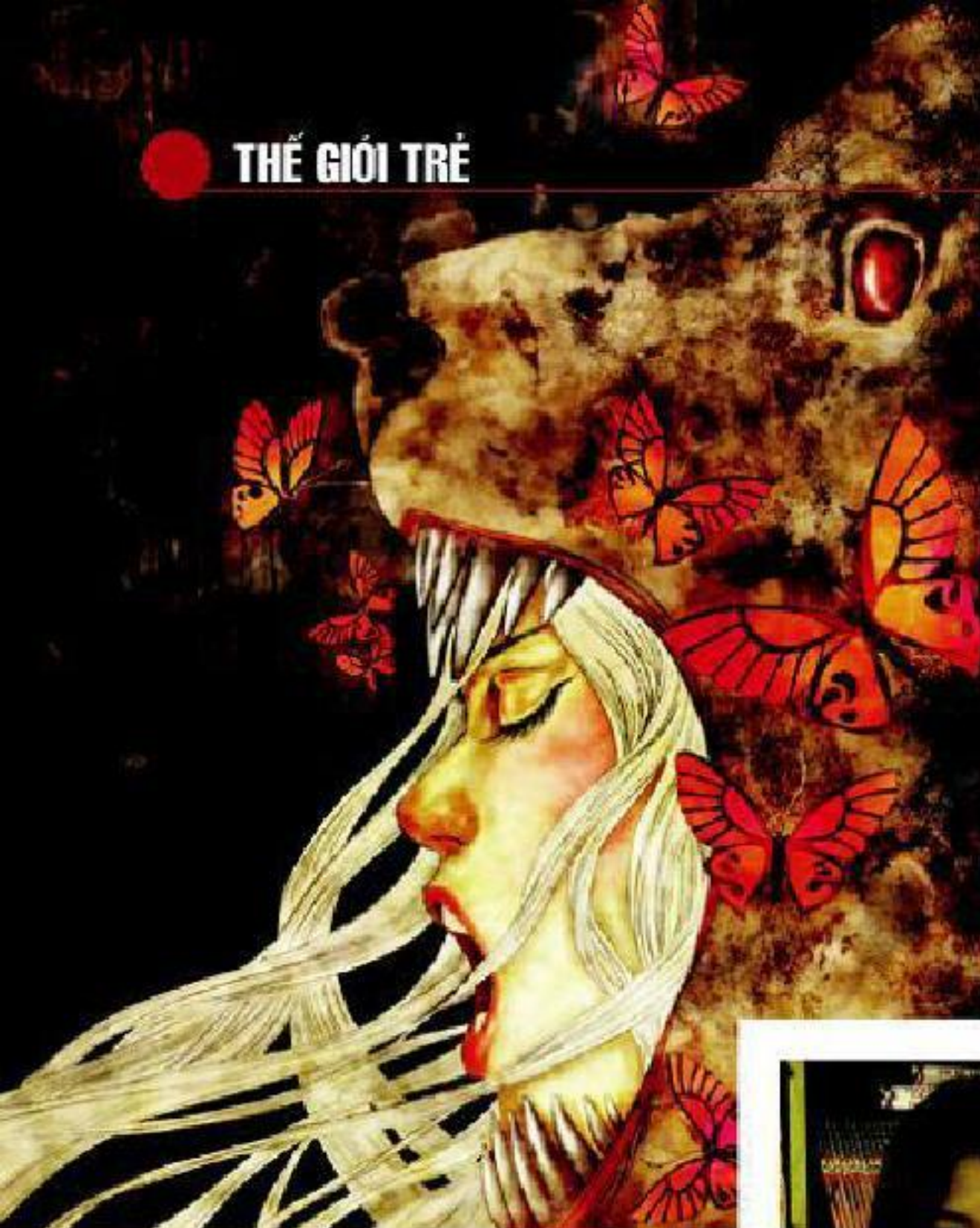
2. **Nguyễn Thị Mai, Trường THPT Nga Sơn, Thanh Hóa:** Tôi thực sự thích lối trần thuật khéo léo của tác giả. Bởi từ một câu chuyện tình của Liên và Quang, người viết đã gợi ra bao điều ý nghĩa khác, mời gọi

người đọc chúng ta cùng nghĩ suy, cảm nhận. Lời văn nhẹ nhàng mà thấm thía, cảm xúc “dễ lay” như tiếng cười của Liên ở cuối truyện. Đọc những câu văn như thế này, tôi thấy lòng mình thật ấm áp. “Tình yêu là thứ tình cảm thiêng liêng cao quý, sao lại mượn văn hay chữ tốt để chinh phục?”. Tôi “nhăm nháp” câu này không chỉ một lần.

3. **Phạm Phú, 200B/34 Xóm Chiếu, Q.4, TPHCM:** Truyện dẫn ta ngược thời gian, tới những năm 60 của thế kỷ trước, khi học sinh miền Nam học tập trung tại các trường nội trú trên đất Bắc, vừa học tập vừa rèn luyện, chuẩn bị phục vụ quê hương mình khi đất nước thống nhất. Tình yêu lứa đôi thời kỳ đó thật đẹp, giữa không gian xa cách và thời gian chờ đợi ngày giải phóng miền Nam, sự chung thủy của những cặp tình nhân bền vững hơn bao giờ hết. Tình yêu lứa đôi lúc ấy gắn liền tình bạn chân thành, tình quê hương da diết, tình yêu đất nước tới khắc khoải “đêm Nam, ngày Bắc”.

4. **Trịnh Thị Thu, 04 ngách 10, ngõ 99 Trần Quang Khải, TP. Nam Định:** Sắc màu tình yêu đã thể hiện thành công không chỉ riêng tình yêu lứa đôi mà còn cho ta thấy được rất rõ nét những đối tượng khác của tình cảm cao quý này. Đó là tình yêu gia đình, quê hương, đất nước. Liên chính là một nhân vật điển hình, mang trong tình yêu của mình cả cái tôi và cái ta. Những người như Liên không chỉ thời đại trước cần, mà hôm nay cũng cần. Đã 35 năm thống nhất đất nước, nhưng những vùng đối chử, khát chữ nào đã hết. Rất cần những người “thích vẽ dạy ở một trường nông thôn nào đó, để sau này về quê hương công tác khỏi bơ vơ”.

5. **Lê Văn Huy, Trường THPT Nghi Xuân, Hà Tĩnh:** Tôi đã suy nghĩ rất nhiều khi “Thư của Quang thưa dần, thưa dần”. Cảm thương cho người con gái như Liên, yêu, tin, chờ đợi... “Không hiểu có chuyện gì xảy ra với anh Quang không...” Quang lại đang sống ở một nơi mà “Khái niệm tình yêu chung thủy hoàn toàn xa lạ với bọn họ”. Nhưng rồi tôi cũng tìm được lối thoát cho Liên từ trong truyện, có thể đây là dụng ý của tác giả chăng? Đó là đoạn cuối cùng: “Ngày tháng lợi chẳng còn bao xa. Ngày tao được về quê dạy học không còn xa nữa... Tao sẽ giới thiệu mày cho một chàng trai Đức Phổ, giỏi trai chẳng ai bằng”. Trước khi “Liên cười, lâu lắm rồi tôi mới được nghe tiếng cười lanh lảnh, dễ lay của Liên”. Một cái kết sáng bừng thiêu cháy những bí lụy của kẻ thất tình!

Lê Thị Bích Khoa hay Khoa Lê là cây bút văn chương trẻ, tác giả truyện tranh nổi bật hiện nay. Bích Khoa từng đoạt nhiều giải thưởng, trong đó có giải nhì (không có giải nhất) của cuộc thi viết Một ngày kỳ lạ (NXB Kim Đồng - Hội Nhà văn Đan Mạch) vào năm 2008 cho tác phẩm Thành phố không có mặt trời và Dẫn gấu về nhà...

■ Cây bút văn chương Lê Thị Bích Khoa - họa sĩ Khoa Lê

LÊ THỊ BÍCH KHOA: Tôi nghĩ mình là trẻ con...

15 tuổi, chị có truyện ngắn đầu tiên đăng trên báo Mực Tím. Cảm giác của chị lúc đó như thế nào?

Cũng đã khá lâu kể từ lần đầu tiên có truyện ngắn trên báo Mực Tím. Cảm giác dĩ nhiên vô cùng thích thú và bất ngờ.

Số tiền nhuận bút đầu tiên chị dùng làm gì?

Tôi cũng không nhớ rõ. Có lẽ là, tôi dùng số tiền ấy để mua một món gì đó mà tôi đã mong có từ lâu.

Đó có phải là truyện đầu tay, gửi được

đăng liền không?

Trước khi cộng tác với báo Mực Tím, thời học trung học cơ sở, tôi cũng đã viết những truyện ngắn nhỏ nhỏ cộng tác với báo Khăn Quàng Đỏ. Còn trước đó nữa thì tôi có những bài thơ be bé đăng trên báo Nhi Đồng. Cho nên, đó cũng không hẳn là truyện đầu tay. Tôi may mắn được làm quen với chuyện cộng tác với báo một cách từ từ nên mọi chuyện đến cũng khá tự nhiên.

Chị còn gây ấn tượng bên lĩnh vực sáng tác truyện tranh. Nên gọi chị là văn sĩ hay họa sĩ nhỉ?

Nếu trong lĩnh vực sáng tác truyện tranh, thì nên gọi là họa sĩ truyện tranh.

Không khó để nhận ra rằng chị có cảm hứng đặc biệt về đề tài trẻ em. Có thể nói, trẻ em thì ai cũng thích cũng thương, nhưng để yêu để mê lại là chuyện khác. Chị nằm trong số khác ấy? Niềm cảm hứng đặc biệt đó xuất phát từ đâu?

Có lẽ vì tôi nghĩ mình là trẻ con khi viết truyện thiếu nhi. Thay vì phải nghĩ bọn

trẻ ngày nay sẽ thích gì, quan tâm đến cái gì, tôi chỉ việc xem "đứa trẻ" bên trong tôi thích gì, muốn đọc về cái gì. Có vẻ hơi chủ quan nhỉ, nhưng luôn là một điều thích thú khi được viết cho chính mình. Trẻ em thì thời nào cũng có trí tưởng tượng phong phú, hồn nhiên như nhau.

Chị vừa có cuộc triển lãm cá nhân mang tên "Unravel - Gỡ rối". Thật sự nhìn những tác phẩm của chị, người xem cảm thấy... rối rắm. Chủ thể là nữ có tâm trạng buồn, rối rắm và bế tắc? Vì đâu chị lại có ý tưởng như thế, phải chăng đó cũng chính là tâm trạng của chị?

Không hẳn là chủ đề nhắm tới một tâm trạng buồn hay bế tắc cụ thể nào hết. Chỉ là sự thể hiện của một tình trạng cảm xúc, một mô típ trong sáng tác. Ngay cả sự rối rắm trong tranh cũng có những cái nghịch ngợm của riêng nó và các nữ nhân vật cũng không hẳn có gương mặt buồn bã, u sầu hay rơi lệ gì cả. Ý nghĩa của tranh phản ánh qua mắt nhìn của người xem. Có phải khi xem tranh trong "Gỡ rối" bạn đang buồn?

Với tranh vẽ nghệ thuật, những sáng tác

■ Một số tranh kỹ thuật số của Khoa Lê trong cuộc triển lãm "Unravel - Gỡ rối". Từ trái qua: *Be the bear*; *Hair of sea*; Picture book cover

thủ công vẫn gây nhiều cảm xúc hơn kỹ thuật số (digital). Chị có ý kiến gì về vấn đề này?

Nếu những tác phẩm nào đem đến cho bạn cảm xúc, khiến bạn yêu thích và phải đến xem, thì bạn cứ việc thưởng thức. Còn nếu nó không gây nên một tác động nào với bạn, thì bạn cứ việc đi chơi hay làm việc gì khác. Mà đã xem đã cảm được rồi thì sao lại câu nệ chuyện nó là sáng tác thủ công hay kỹ thuật số? Khởi gợi cảm xúc hay không do nội dung, cách thể hiện, màu sắc, đường nét... và còn nhiều yếu tố khác, đâu phải ở vấn đề kỹ thuật số hay thủ công?

Để cập đến vấn đề truyện tranh, hầu hết trên các diễn đàn đều khen ngợi nét vẽ cũng như cốt truyện của chị. Chị có nghĩ đây quả là động lực cho bản thân chị?

Tác phẩm của mình được mọi người ưa thích dĩ nhiên là một khích lệ rất lớn. Nhưng để trở thành một tác giả truyện tranh chuyên nghiệp đòi hỏi còn nhiều hơn, cả về thời gian đầu tư lẫn sự tập trung trong kỹ thuật sáng tác. Tôi nghĩ mình vẫn chưa thực sự làm được hết sức mình.

Theo chị vì sao truyện tranh Việt Nam chưa gây được ấn tượng mạnh với độc giả trong nước?

Vì truyện tranh Việt Nam còn quá non trẻ, nếu đem đi so sánh với những dòng truyện tranh chính thống lâu đời ở phương Tây, Mỹ và Nhật Bản. Trong khi đó, độc giả ngày nay có quá nhiều lựa chọn hấp dẫn hơn.

Đã và đang gây ấn tượng với truyện tranh ngắn, chị đã bao giờ nghĩ đến chuyện

Nickname của tôi khi tham gia cộng đồng họa sĩ online là Moonyk, cũng có thể đọc là Moony K, có nghĩa là K hay mơ màng, hay mộng tưởng. Tôi đã từng thử qua nhiều chất liệu truyền thống như: sơn dầu, acrylic, chì, nước, màu than, sáp màu... Nhưng chỉ đến khi sử dụng kỹ thuật số như một phương tiện chính để thể hiện bản thân, tôi mới thật sự thấy một không gian để tôi hiện thực hóa tất cả những mộng tưởng của mình.
LÊ THỊ BÍCH KHOA

sáng tác truyện tranh dài hơi?

Như đã nói, sáng tác truyện tranh là công việc đòi hỏi thời gian, rất nhiều thời gian. Hiện tại, tôi có nhiều kế hoạch và dự định nên thời gian cho việc vẽ truyện tranh cũng khá manh mún. Nhưng trong tương lai... tôi cũng không biết. Chuyện ngày mai tôi sẽ để cho ngày mai. (Cười).

Với văn chương và hội họa, chị phân bổ thời gian đồng đều hay phụ thuộc vào cảm hứng?

Có lẽ là do cảm hứng thôi. Nếu lúc nào cảm hứng vẽ tranh đến, thì cũng khó mà ép mình ngồi vào bàn phím gõ lóc cộc được và ngược lại. Tôi để mọi chuyện đến tự nhiên thôi.

Xin cảm ơn chị về cuộc trao đổi này!

ĐƯỜNG LAM thực hiện

Lê Thị Bích Khoa

- Sinh năm 1982, tại TP.HCM
- Tốt nghiệp Trường ĐH Mỹ thuật TP.HCM
- Công việc hiện tại: họa sĩ minh họa, thiết kế tự do
- Một số tác phẩm đã xuất bản: *Khi con trai khóc* (NXB Trẻ, 2001), *Dương cầm* (NXB Kim Đồng, 2003), *Nữ thần hạnh phúc* (NXB Kim Đồng, 2006), *Mọi cô gái đều thích hoa hồng* (NXB Kim Đồng, 2009), *Những câu chuyện kỳ lạ* (Bộ truyện tranh thiếu nhi, NXB Kim Đồng, 2009)
- Các triển lãm đã tham gia: Triển lãm nhóm của Khoa Mỹ thuật ứng dụng Trường ĐH Mỹ thuật TP.HCM 2008; Triển lãm nhóm Myth sleepwalker, digital art 2008; Triển lãm nhóm Small bởi Zideanart 2009; Triển lãm Biennale Mỹ thuật trẻ TP.HCM 2009; Triển lãm cá nhân Unravel 2010.

Bối cảnh công việc hiện nay không cho phép con người có quyền chọn lựa vùng giao tiếp thoải mái như ý muốn, mà phải đến những nơi xa lạ và làm ăn với những con người sinh sống ở đó, thậm chí họ không chỉ là người lạ mà còn có cách nghĩ trái ngược, ứng xử không thể hiểu được. Thói quen và cách nghĩ quen thuộc sẽ khiến người của vùng này cảm thấy bối rối, ngạc nhiên hay tệ hơn nữa là có cảm giác bị xúc phạm với những ứng xử, lời nói của người ở vùng khác. Cảm giác “họ thật vô lý” luôn là cảm giác chung của hầu hết các xung đột văn hóa trong giao tiếp toàn cầu.

Anh P.V. Linh - một giám đốc bán hàng của một công ty nước ngoài có trụ sở tại TP.HCM - trong chuyến công tác ngoài Hà Nội đã kể lại cảm giác của mình khi bị anh bạn (quen trong một lần tham dự hội thảo) người Hà Nội cho leo cây vì đã “chân thật” (từ anh dùng) tin vào lời mời trong lúc vô tình gặp trên đường vào buổi trưa. Anh tả lại cảm giác bức bối bằng những lời lẽ rất tiêu cực khi ngồi trong khách sạn đợi và không thể liên lạc được qua điện thoại vì người bạn này đã tắt máy. Cuối cùng, anh kết luận: “Người Bắc không thể tin tưởng được. Tui thấy có gì thì nói thẳng, đâu cần phải hứa suông như vậy”.

Sự khác biệt văn hóa giữa các vùng miền và giữa các quốc gia trở thành nguyên nhân gây thất bại trong các cuộc giao tiếp, làm ăn kinh doanh. Bạn không thể mong chờ người khác nói năng và hành xử giống như mình vì nếu ai cũng nghĩ vậy thì sẽ không có bất kỳ cuộc giao tiếp thành công nào. Vượt qua thói quen, suy nghĩ lối mòn và vùng thoải mái để đón nhận sự mới mẻ trong các cuộc giao tiếp khác biệt văn hóa chính là trải nghiệm rất tuyệt vời giúp bạn làm giàu thêm vốn sống, phát triển kỹ năng sống. Nhờ đó, nhân cách của chúng ta hoàn thiện hơn.

Ở mức độ căn bản trong giao tiếp, chúng ta thường hay chỉ ra một danh sách rất dài những điều nên làm và nên tránh khi giao tiếp với người khác nền văn hóa

Văn hóa và sự khác biệt văn hóa trong giao tiếp

CHIỀU ANH

“Người miền Bắc giao tiếp khéo léo hay giả tạo?”. Chúng tôi bắt đầu cuộc trao đổi này với câu hỏi có vẻ “đụng chạm” như vậy không nằm ngoài mục đích lý giải cho sự khác biệt về văn hóa đã gây nên những hiểu lầm tai hại trong giao tiếp khác vùng miền.

Ảnh: An Thành Đạt

với chúng ta. Điều đó ít nhất cũng tốt hơn việc chúng ta không chịu tìm hiểu và nhận diện sự khác biệt. Chúng ta có thể tìm thấy danh sách ấy trên phương tiện thông tin đại chúng như Internet, truyền hình, phim ảnh, sách báo... Vượt qua sự khác biệt văn hóa ở mức độ chuẩn bị trước khi giao tiếp với người khác vùng miền chính là khả năng tìm hiểu và ghi nhớ các chỉ dẫn đó. Làm theo chỉ dẫn khiến chúng ta không bị sốc nhưng nó cũng không làm cho chúng ta thoải mái và đón nhận sự khác biệt với suy nghĩ tích cực khi chưa thể lý giải tại sao họ lại cư xử như vậy. Thêm vào đó, có thể những chỉ dẫn ấy thiếu tính chính xác vì suy nghĩ chủ quan hay trải nghiệm ngắn ngủi của tác giả. Những chỉ dẫn chỉ mang tính chất tham khảo còn vì lý do thiếu sự cập nhật những thay đổi của đời sống giao tiếp phong phú vốn là bản chất.

Bên cạnh việc ghi nhớ những chỉ dẫn, bạn cũng nên tìm hiểu nguyên nhân vì sao họ lại có những lời nói và hành động đó. Thử lý giải câu hỏi chúng tôi đã đặt ra ở trên về giao tiếp của người miền Bắc. Chúng ta đã biết, lịch sử Việt Nam có vẻ “ưu ái” cho vùng đất này khi có được một tiến trình ngàn năm “dùi mài kinh sử”. Sống trong một môi trường học hành coi trọng khoa cử, văn chương, người dân từ thuở ấu thơ đã được nuôi nấng, tắm mình trong những lối ứng xử tế nhị, khéo léo (mà khéo léo quá thì khó mà chân thật chăng?) của mẹ, của chị, của hàng xóm láng giềng - nơi cơ chế làng xã tồn tại lâu đời, một khía cạnh nào đó trở thành gánh nặng cho người ta trong giao tiếp phải trọng mối quan hệ (có nghĩa là không nên làm mất lòng nhau). Họ cứ sống, lớn lên và giao tiếp như thế, từ đời này qua đời khác. Nếu chúng ta nhìn vấn đề giao tiếp của người Bắc là tế nhị hay giả tạo, khách sáo bằng một sự lý giải mang tính lịch sử, chúng ta sẽ thấy đơn giản đó chỉ là thói quen, phong cách sống và dễ dàng cảm thông cũng như tìm ra cách ứng xử phù hợp trong giao tiếp và làm ăn kinh doanh.

Trở nên nhạy cảm trong các cuộc giao tiếp là năng lực quan trọng nhất để tìm ra cách thức vượt qua sự khác biệt văn hóa. Khi bạn đối mặt với những dấu hiệu, tình huống không thể lý giải được làm bạn tức giận hay tổn thương, hãy khoan rút ra kết luận. Bạn cũng không thể yêu cầu dừng cuộc giao tiếp lại để đi tìm câu trả lời trong các cuốn sách viết về văn hóa của họ. Bạn càng không thể tự mình trả lời vì chắc chắn câu trả lời của riêng bạn không hoàn toàn hợp lý. Hãy hỏi họ một cách khéo léo nhất vì sao họ lại nói hay hành động như vậy. Bạn sẽ nhận ra một điều rất thú vị là, hầu hết các ứng xử gây hiểu lầm trong giao tiếp chính là do khác biệt văn hóa. Những lời nói và hành động “lạ lùng”, “không thể hiểu được”, “không thể chấp nhận được”, không thể tha thứ được”, v.v. luôn đến từ thói quen sống, phong tục, tập quán. ■

Những lời khuyên trong giao tiếp khác biệt văn hóa:

1. Làm giàu kiến thức về văn hóa các nước và các vùng miền thông qua sách, báo, phim ảnh, truyền hình...
2. Đừng “mong chờ người khác suy nghĩ và hành xử giống như tôi”
3. Trở nên nhạy cảm trong quá trình giao tiếp, nghĩa là hãy lưu tâm hơn đến cử chỉ, thái độ, hành vi và lời nói trong giao tiếp và nhận ra những khác biệt, bất thường trong cách ứng xử.
4. Đừng vội ra quyết định khi có giao tiếp khác biệt, hãy “bước ra khỏi vùng giao tiếp” về mặt suy nghĩ và nhìn nhận vấn đề khách quan nhất có thể.
5. Hãy tế nhị hỏi lý do vì sao họ lại có cách cư xử như vậy.
6. Giải thích sự khác biệt để cả hai bên cùng hiểu ra vấn đề và có thể xử sự cảm thông hơn.
7. Hãy học từ những thất bại qua việc rút kinh nghiệm sau mỗi lần giao tiếp.

Bổ nhiệm lãnh đạo các tạp chí thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam

Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm Tổng giám đốc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, ông Ngô Trần Ái đã có các quyết định bổ nhiệm tổng biên tập, phó tổng biên tập các tạp chí thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam. Theo đó, ông Phan Tấn Thắng (Vinh Thắng) được bổ nhiệm làm Phó tổng biên tập Tạp chí *Thế Giới Mới*; ông Vũ Kim Thủy, Phó tổng biên tập Tạp chí *Toán Tuổi Thơ* được bổ nhiệm Tổng biên tập Tạp chí *Toán Tuổi Thơ*; ông Nguyễn Văn Tùng, Phó tổng biên tập Tạp chí *Văn học và Tuổi trẻ* được bổ nhiệm Tổng biên tập Tạp chí *Văn học và Tuổi trẻ*; bà Phạm Thị Bạch Ngọc, Phó tổng biên tập Tạp chí *Toán học và Tuổi trẻ* được bổ nhiệm làm Tổng biên tập Tạp chí *Toán học và Tuổi trẻ*. Trước đó, Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm Tổng giám đốc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam cũng đã có các quyết định bổ nhiệm ông Phan Xuân Khánh, Phó giám đốc Công ty Cổ phần Dịch vụ xuất bản Gia Định giữ chức vụ Phó tổng biên tập Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, kiêm Phó giám đốc Nhà xuất bản Giáo dục tại TP.HCM; bổ nhiệm ông Đỗ Thành Lâm, Kế toán trưởng Nhà xuất bản Giáo dục tại TP.HCM giữ chức vụ Phó giám đốc Nhà xuất bản Giáo dục tại TP.HCM. (P.V)

UEF và UP liên kết tổ chức chương trình Plus 3

Từ năm 2009, Trường ĐH Kinh tế - Tài chính TP.HCM (UEF) đã trở thành đối tác của Trường ĐH Pittsburgh - Mỹ (UP) trong việc liên kết tổ chức chương trình Plus 3. Đây là một môn học tự chọn gồm 3 tín chỉ. Chương trình Plus 3 là cơ hội để sinh viên hai trường UEF và UP giao lưu, tìm hiểu học hỏi lẫn nhau về văn hóa, lịch sử, kinh tế và thực tập ngôn ngữ, bên cạnh các hoạt động giao lưu ngoại khóa. Chương trình Plus 3 năm nay diễn ra từ ngày 9/5 đến 22/5/2010, bao gồm: Chương trình học tập Văn hóa - Lịch sử Việt Nam (sinh viên UP hiểu thêm về lịch sử, văn hóa, cách ứng xử dành cho người nước ngoài khi ở Việt Nam), Tiếng Việt (sinh viên UP được học và tìm hiểu sự đa dạng của tiếng Việt); Chương trình hội thảo: chuyên đề *Quy hoạch và Phát triển đô thị tại TP.HCM* và chuyên đề *Quy hoạch và Phát triển nông thôn khu vực đồng bằng sông Cửu Long*. Ngoài ra, sinh viên hai trường UEF và UP cùng tham quan các danh thắng ở TP.HCM, tìm hiểu mô hình hoạt động, kinh doanh của các công ty lớn, đặc trưng của Việt Nam. Năm nay có 10 sinh viên ngành kinh tế và kỹ thuật Trường UP tham gia chương trình Plus 3 cùng các sinh viên Trường UEF tại Việt Nam. (Đ.Q.T)

Đại học Lạc Hồng vô địch Robocon Việt Nam 2010

Cuộc thi Sáng tạo Robot (Robocon) Việt Nam 2010 với chủ đề "Robo - Pharaohs" đã thu hút 251 đội tuyển đến từ 56 trường ĐH, cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp trong cả nước tham gia đua tài, 34 đội tuyển được chọn vào vòng

chung kết. Tối 16/5/2010, tại Nhà thi đấu thể dục - thể thao Đak Lăk, Đội LH LED của Trường ĐH Lạc Hồng đã xuất sắc chiến thắng trước đội VOI 03 của Trường ĐH Công nghiệp Hà Nội, giành cúp vô địch Robocon 2010. Hai đội NAT-PRO - Trường ĐH Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên và LH BEE, cũng của Trường ĐH Lạc Hồng đồng giải ba. Đội LH LED sẽ đại diện Việt Nam tham gia cuộc thi Robocon châu Á - Thái Bình Dương tại Cairo, Ai Cập vào tháng 9/2010. (P.V)

Nhóm giải pháp phần mềm Autodesk hỗ trợ giáo dục

Nhằm hỗ trợ sinh viên rèn luyện và nâng cao các kỹ năng chuyên ngành thiết kế và công nghệ, Hãng Autodesk vừa cho ra mắt 8 bộ phần mềm định hướng công nghiệp, gồm trọn bộ các phần mềm thiết kế hai chiều (2D) và ba chiều (3D) được giới chuyên ngành sử dụng lâu nay. Trong nhóm phần mềm dành cho giáo dục này có các phần mềm nổi tiếng nhất của Autodesk như phần mềm vẽ thiết kế dùng trong xây dựng và kiến trúc AutoCAD; AutoCAD Civil 3D; phần mềm hoạt họa 3D Autodesk 3ds Max Design; Autodesk Alias Design; Autodesk Inventor; Autodesk Maya; hay Autodesk Revit Architecture với đầy đủ tính năng của phiên bản mới nhất 2011. Với giá đặc biệt dành cho sinh viên cùng các chương trình hỗ trợ giáo dục và mạng lưới các trang thông tin cộng đồng miễn phí, nhóm phần mềm này giúp kích thích rèn luyện trí óc, hỗ trợ đào tạo những kỹ năng thiết yếu cho sinh viên theo đuổi ngành kiến trúc, thiết kế và nghệ thuật số, đồng thời giúp nâng cao thể mạnh cạnh tranh và hiệu suất làm việc. Thông tin chi tiết có tại trang web <http://students.autodesk.com/>. (T.T)

Oracle ra mắt Enterprise Manager 11g

Tập đoàn Oracle đã chính thức ra mắt phần mềm quản trị Enterprise Manager 11g. Phiên bản này cung cấp các khả năng quản trị nền tảng công nghệ thông tin định hướng kinh

doanh hoàn chỉnh nhất, giúp tối đa hóa sự linh hoạt và hiệu quả thông qua khả năng quản trị nền tảng công nghệ thông tin theo định hướng tích hợp. Một số điểm nhấn: quản lý phần mềm lớp giữa hoàn chỉnh, các khả năng quản lý cơ sở dữ liệu mới, mở rộng khả năng quản lý phần cứng, ảo hóa và hệ điều hành, quản lý chất lượng ứng dụng, hỗ trợ và quản lý các hệ thống tích hợp; thông minh hóa công nghệ thông tin... (P.V)

Trung tâm Organic khai trương Siêu thị Sữa - thực phẩm chức năng và Phòng khám đa khoa

Vừa qua, Trung tâm Organic đã chính thức khai trương Siêu thị Sữa - thực phẩm chức năng và Phòng khám đa khoa tại địa chỉ 201 Nguyễn Thị Minh Khai, P. Nguyễn Cư Trinh, Q.1, TP.HCM. Tại Trung tâm Organic, bên cạnh việc cung cấp tất cả các loại sữa đang có mặt trên thị trường Việt Nam và các loại thực phẩm chức năng nổi tiếng với giá cả hợp lý, các bác sĩ của trung tâm còn trực tiếp khám, tư vấn và đưa ra lời khuyên tốt nhất cho sức khỏe trẻ em về các bệnh lý liên quan như chứng biếng ăn, suy dinh dưỡng, chậm lớn, chậm phát triển chiều cao, béo phì và các bệnh của người lớn như huyết áp, tim mạch, tiểu đường, các bệnh về xương, thấp khớp, gan, phổi, yếu sinh lý, thiếu vitamin... Trung tâm Organic là nơi tập hợp các chuyên gia y học được đào tạo trong và ngoài nước, cùng với nhiều năm kinh nghiệm thực tiễn đến từ các bệnh viện Chợ Rẫy, Bệnh viện Đại học Y dược, Nhi Đồng 1, Nhi Đồng 2 và các viện dinh dưỡng, Trung tâm Dinh dưỡng TP.HCM... (THANH HIỂN)

Ra mắt thẻ ATM Hong Leong

Ngân hàng Hong Leong Việt Nam, thành viên Tập đoàn Hong Leong (Malaysia) vừa chính thức ra mắt dịch vụ ATM và phát hành thẻ ATM Hong Leong, đánh dấu cột mốc quan trọng của ngân hàng trong năm đầu tiên hoạt động tại Việt Nam. Tại Ngân hàng Hong Leong Việt Nam, khách hàng có thể sở hữu ngay chiếc thẻ ATM chỉ sau 5 phút nhờ những thủ tục

đơn giản và nhanh chóng. Với thẻ ATM Hong Leong, khách hàng có thể linh hoạt rút tiền đồng Việt Nam từ 14 tài khoản tiền gửi khác nhau mở cho 7 loại tiền tệ (VND, USD, SGD, AUD, EUR, GBP, JPY). Chủ thẻ ATM Hong Leong có thể rút tối đa 3 triệu đồng mỗi lần rút tiền thay vì 2 triệu đồng như các dịch vụ ATM hiện nay và có thể rút tối đa 15 triệu đồng và tối đa 5 lần mỗi ngày. Thậm chí, khách hàng có thể rút toàn bộ tiền trong tài khoản mà không cần duy trì số dư tối thiểu. Đặc biệt, Ngân hàng Hong Leong miễn phí phát hành thẻ, miễn phí thường niên và miễn các khoản phí giao dịch trên ATM như phí in sao kê 10 giao dịch gần nhất, phí chuyển khoản, phí rút tiền từ tài khoản VND và ngoại tệ... Hong Leong Việt Nam là ngân hàng 100% vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam. (P.V)

Người Việt tại Đài Loan có thêm lựa chọn chuyển tiền mới

Bên cạnh việc đang sử dụng dịch vụ Western Union tại hơn 200 điểm giao dịch của các ngân hàng Quốc Thái Thế Hoa, Quốc tế Đài Tàn, Chương Hóa và Kinh Thành, theo thỏa thuận hợp tác của Ngân hàng Kinh Thành với hai công ty Manstrong và TianChii, người Việt Nam hiện đang sống, làm việc và học tập tại Đài Loan có thể gửi tiền về cho gia đình và người thân kể cả ngoài giờ làm việc suốt 7 ngày trong tuần thông qua dịch vụ chuyển tiền Western Union tại 12 điểm giao dịch của hai công ty Manstrong và TianChii. Dịch vụ này sẽ giúp khách hàng tại Đài Loan gửi tiền cho gia đình và người thân thuận tiện và linh hoạt hơn. Một trong những lý do khiến dịch vụ Western Union được ưa chuộng là tính tiện lợi, ví dụ khách hàng tại Việt Nam vẫn có thể nhận được tiền mặt do người thân ở nước ngoài chuyển về mà không cần tài khoản. Theo thống kê của Ngân hàng Thế giới, hiện có khoảng 4 triệu người Việt Nam sinh sống, làm việc và học tập tại 101 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới, bao gồm cả Đài Loan. (P.V)

Triển lãm Trò chơi có thưởng toàn cầu tại châu Á

Được tổ chức tại Macau, thủ đô trò chơi có thưởng của châu Á, *Global Gaming Expo Asia* (G2E Asia - Triển lãm Trò chơi có thưởng toàn cầu tại châu Á) sẽ diễn ra từ ngày 8-10/6/2010 trong khách sạn Venetian Macao. Tại G2E Asia 2010 sẽ có các hoạt động như thảo luận về các vấn đề và cơ hội trong các thị trường trò chơi có thưởng đang mở rộng trên toàn khu vực châu Á; trao giải thưởng *Tầm nhìn G2E Asia* cho người tiên phong trong sáng tạo máy trò chơi có thưởng Len Ainsworth, Hội thảo *Bảo vệ ngành trò chơi có thưởng* nhằm giúp các chuyên gia trong ngành đón đầu đối phó với những thủ đoạn gian lận... Các sự kiện này nhằm giúp các chuyên gia tìm kiếm các cơ hội kinh doanh và phát triển chuyên nghiệp cần thiết để thành công trong thị trường trò chơi có thưởng toàn cầu. Thông tin chi tiết về G2E Asia, hướng dẫn đăng ký tham dự hội nghị có tại trang web www.G2EAsia.com. (P.V)

Về Duyên Hải ăn nước mắm rươi

Ở đồng bằng sông Cửu Long, nếu nước mắm Phú Quốc là đặc sản mang tính thương mại cao thì nước mắm rươi tại huyện Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh, được xem là có một không hai. Trước đây, tới mùa rươi, nhà nhà đều làm nước mắm rươi để bán, để ăn. Nhưng hiện nay nguyên liệu rươi ngày càng ít đi khiến cho nhiều dân nghèo sống nhờ vào nghề làm nước mắm phải lo lắng.

■ Rươi sau khi ủ làm nước mắm được 20 ngày

Ở đồng bằng sông Cửu Long, rươi sống ở vùng ven biển Bến Tre, Bạc Liêu, Cà Mau... nhưng nhiều nhất là ở Trà Vinh. Rươi xuất hiện khoảng từ tháng 11 đến sau Tết. Khi nước lớn kết hợp với gió chướng thổi mạnh là thời điểm rươi ra nhiều. Rươi có thân mềm nhũn. Lúc bơi dưới nước, các đốt chân rươi xò ra giống như con rết, chúng quện

vào nhau thành từng đé trôi dọc theo những con sông miền biển. Dân quanh vùng dùng lưới, vớt đi bắt rươi.

Anh Nguyễn Văn Tâm ở xã Trường Long Hòa, huyện Duyên Hải, Trà Vinh, cho biết: "Rươi sau khi bắt về cho lu, khạp và đổ muối vào. Sau đó đem phơi nắng. Để khoảng 2 tháng là có thể dùng được". Lúc đó, xác rươi nổi trên mặt lu, còn phía dưới là nước mắm. Nếu muốn để lâu, hoặc dùng để bán thì phải đem nấu. Tuy nhiên, theo nhiều người dân, nước mắm rươi sống ngon hơn vì giàu chất đạm và dễ ăn. Nước mắm rươi dùng làm nước chấm, kho thịt, cá là ngon nhất. Có một giai thoại mà người dân vùng Duyên Hải hay kể: "Vào thế kỷ 18, khi chúa Nguyễn Ánh lánh nạn Tây Sơn ghé vào bờ biển Trà Vinh, người dân nơi đây đã dâng lên vua nước mắm rươi. Về sau, khi lên ngôi, vua Gia Long vẫn nhớ hương vị nước mắm này. Vì thế hàng năm, dân Trà Vinh đem sản vật này tiến cống vua nên còn gọi là nước mắm ngư".

Xã Trường Long Hòa có 1.460 hộ gia đình thì gần phân nửa trong số đó làm nước mắm rươi. Họ làm để ăn, để bán và làm quà biếu cho khách phương xa. Khu du lịch biển Ba Động tại Duyên Hải thu hút nhiều khách gần xa. Đến khu du lịch này, khách không chỉ tham quan cảnh đẹp của biển mà còn thưởng thức đặc sản nước mắm rươi. Ông Nguyễn Văn Sen, chủ cơ sở nước mắm Hương Sen cho biết: "Khi khách đến đây, ai cũng tìm mua nước mắm rươi. Vì ít người biết con rươi và nước mắm rươi nên đây là một đặc sản có một không hai của Trà Vinh". Mỗi tháng, cơ sở của ông Sen bán khoảng 500 lít nước mắm rươi cho khách du lịch và nhiều đại lý trong tỉnh.

Tại xã Dân Thành, nước mắm rươi còn là thu nhập của nhiều hộ dân. Đây là một trong những xã của Trà Vinh được Chính phủ Canada giúp dự án "Nâng cao đời sống", hỗ trợ người nghèo mua lu, khạp để làm nước mắm rươi; trợ giúp thiết kế nhãn hàng, kiểm tra vệ sinh an toàn thực phẩm và đưa nước mắm rươi bày bán tại siêu thị. Một cơ hội làm ăn thoát nghèo và là niềm phấn khởi của nhiều hộ nghèo trong xã. Ngoài việc làm nước mắm rươi, nhiều người còn bắt rươi sống và bán cho cơ sở chế biến nước mắm. Chính vì vậy, rươi còn là thu nhập chính của nhiều hộ nghèo.

Tuy nhiên, hiện nay nhiều người ngậm ngùi bỏ nghề làm nước mắm rươi. Ông Lê Minh Nguyễn - Phó chủ tịch Hội đồng nhân dân xã Trường Long Hòa cho biết: "Ngày trước, gần phân nửa hộ dân trong xã làm nước mắm rươi. Nhưng hiện nay nhiều hộ trong số đó không làm nữa vì rươi ngày càng hiếm". Theo nhiều người dân tại xã, lúc còn hoang sơ, rươi có khắp nơi nên mạnh ai nấy bắt. Trong những năm gần đây, phong trào nuôi thủy sản phát triển mạnh làm vùng đất tự nhiên thu hẹp nên người dân không thể vào vớt rươi "chùa" như trước. Hơn nữa, các loại hóa chất đổ xuống sông, vuông nuôi tôm... đã làm cho rươi không còn đất để sống. Nhiều người dân nơi đây đang lo lắng về nguyên liệu rươi trong tự nhiên ngày càng ít đi.

(KHÁNH HẠ, TP.HCM)

MỜI BẠN THAM GIA CUỘC THI:

ỨNG XỬ SỰ PHẠM

**Tình huống được chọn:
ĐỒNG BỆNH VỚI HOÀNG CẨM**

Cách đây mấy năm, tôi được phân công dạy văn ở lớp 10C (lớp học theo khối C). Học sinh lớp C tâm hồn lãng mạn, dễ rung cảm. Trong quá trình dạy, tôi phát hiện một học sinh nam “lao đao” trước một bạn gái trong lớp, học hành có phần sa sút. Chính cô học trò cho tôi đọc những vần thơ tình vụng về mà nam sinh kia gửi tặng. Một hôm, tôi hẹn gặp riêng cậu học sinh để trao đổi. Em nói với tôi: “Thưa cô, cô lẽ trời “bắt tội” em yêu sớm giống như nhà thơ Hoàng Cầm. Hoàng Cầm 8 tuổi đã biết say mê, choáng ngợp trước người chị hơn mình 8 tuổi, còn em bây giờ đã 16 tuổi rồi mà”.

Tiền đưa nhà thơ tài hoa xứ Kinh Bắc vừa về với đất mẹ, tôi chép lại chuyện này, coi như một tình huống sự phạm.

(MAI HỮU - Nga Sơn, Thanh Hóa)

I. Với tình huống trên, giáo viên có ít nhất 3 ứng xử bằng cách nói lại:

1. Em đã 16 nhưng vẫn đang tuổi học sinh. Việc của

■ Nhà thơ Hoàng Cầm

em bây giờ là làm các bài thi chứ không phải bài thơ. Các bài thi làm không tốt em sẽ học đúp, có thể mất những người bạn cùng lớp!

2. Trời bắt tội mình, ráng chịu, đừng làm phiền người khác. Em muốn làm thơ như Hoàng Cầm cứ làm. Hay đấy! Nhưng nhớ nhé, Hoàng Cầm không chỉ làm thơ tình yêu. Bài hay nhất của ông vẫn là bài *Bên kia sông Đuống* viết về lòng yêu nước. Cô rất vui nếu được đọc thơ của em.

3. Em không phải Hoàng Cầm. Hoàng Cầm là nhà thơ, em là học sinh phổ thông, không nên yêu sớm.

Bạn chọn ứng xử nào? Tại sao? Và tại sao không chọn các ứng xử còn lại?

II. Mời bạn đưa ra ứng xử của riêng mình, nếu có!

Hãy gửi bài dự thi về Thế Giới Mới, 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP.HCM hoặc ungxutgm@gmail.com cùng tham gia ỨNG XỬ SỰ PHẠM để nhận các giải thưởng.

KẾT QUẢ ỨNG XỬ SỰ PHẠM TGM 881 - Cô giáo tôi

I. Đa số chọn ứng xử 2: Cô Hoa cảm ơn Plic, dùng chính câu văn của em làm bài kiểm tra để Plic thoát khỏi điểm không.

1. **Giải ứng xử đẹp** (tặng người đầu tiên, chọn đúng ứng xử mà số đông lựa chọn) thuộc về bạn đọc **TRẦN THÚY PHƯỢNG**, Công ty cổ phần Chứng khoán Quốc tế Việt Nam, 59 Quang Trung, Hà Nội.

2. **Giải phân tích sắc bén** (tặng người bình vực có lý có tình ứng xử mà số đông lựa chọn) thuộc về bạn đọc **NGUYỄN HỌC HẢI**, 18/8 Ngõ Thời Nhiệm, P.7, Q.3, TP.HCM:

Tình huống này thật thú vị, đột nhiên cô giáo bị đẩy tới chỗ sự hiểu biết bằng học trò. Nói không sợ quá lời, trước Plic lúc ấy, cô giáo Hoa là người mù chữ. Hóa ra, một bậc thầy dù tài giỏi tới đâu, vẫn có thể là đứa học trò nếu không giấu dốt. Cô Hoa không thò bạo bởi ngay dòng chữ mà mình chưa hiểu nghĩa ghi trên bảng, đã tỏ ra trân trọng thứ ngôn ngữ thiếu số kia. Khi đã hiểu đây là lời khen dành cho mình, cô không chỉ cảm ơn qua quýt cho xong, cô cảm ơn bằng cách để cao thủ tiếng mẹ

đê của Plic, giúp ngôn ngữ ấy sánh vai với thứ Anh ngữ hùng mạnh. Trong trường hợp này, cái tâm sinh ra cái tài. Tấm lòng thương yêu học sinh đã giúp cô Hoa tìm ra ứng xử 2, một ứng xử thông minh, linh hoạt. Rất sự phạm lại đây bản lĩnh chính trị.

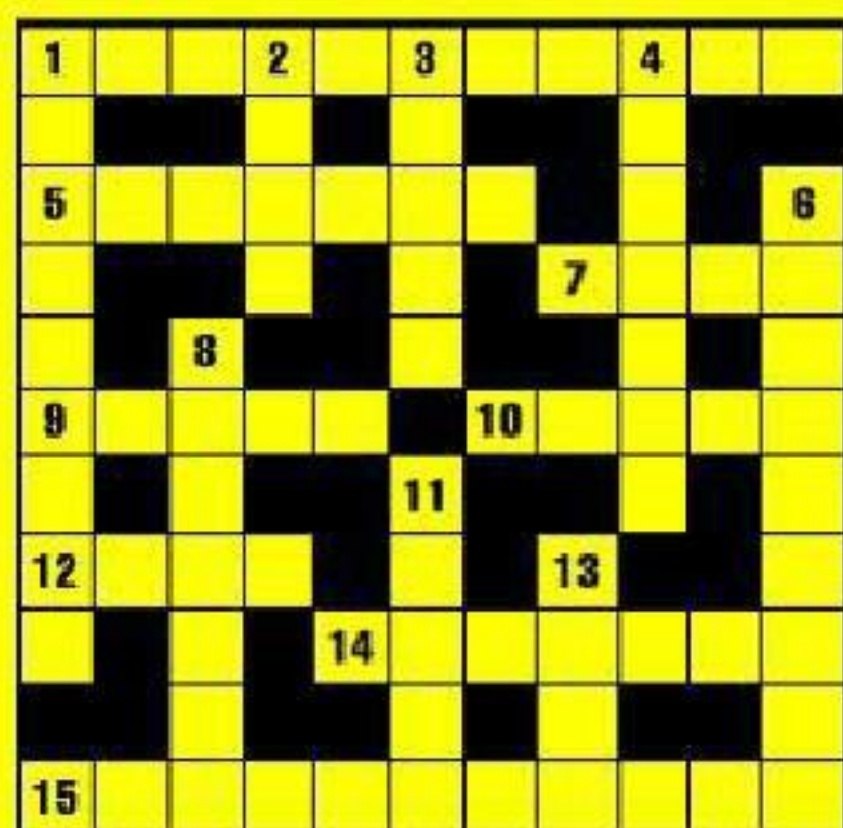
3. **Giải phản biện hóm hỉnh** (tặng người phản đối có tình có lý, có chất hài những ứng xử mà số đông không lựa chọn) thuộc về bạn đọc **HOÀNG HÀ**, khu tập thể giáo viên Trường ĐH Đồng Tháp, TP.Cao Lãnh, Đồng Tháp:

Tiếng Anh mạnh, khó của kèn
Chẳng bằng tiếng mẹ của em học trò
Câu Jrai học i tờ
Thành bài dạy chẳng bao giờ trò quên.

II. Đề nghị ứng xử mới: không có.

Mời bạn gửi tình huống sự phạm của mình về cho cuộc thi. Những tình huống sự phạm được chọn đều có nhuận bút, kể cả khi những tình huống này được in thành sách. ỨNG XỬ SỰ PHẠM TGM 885 có kết quả ở TGM 889 ra ngày 21/6/2010.

Ô chữ

Hàng ngang:

1. Đạo diễn phim *Miền đất phúc*.
5. Thủ đô của Nicaragua.
7. Nguyên phi là vợ của vua Lý Thánh Tông.
9. Cầu thủ đoạt Quả bóng đồng Việt Nam năm 2004.
10. Người bạn tri kỷ của Chung Tử Kỳ thời Xuân Thu chiến quốc (viết ngược).
12. Trâu con.
14. Vai diễn của Kim Thư trong phim *Lục Vân Tiên*.
15. Loài chim tưởng tượng có hình thù giống chim trĩ, được coi là chúa của loài chim.

Hàng dọc:

1. Phim của đạo diễn Charlie Nguyễn, Thái Hòa vào vai Hội.
2. Quốc gia có mã số điện thoại là +968.
3. Mỹ nhân là vợ của Tây Sở Bá Vương Hạng Vũ.
4. Đất nước thuộc châu Âu vừa xảy ra tro bụi núi lửa làm tê liệt ngành hàng không.
6. Ca khúc của nhạc sĩ Trần Kiết Tường nói về anh nông dân đi bộ đội.
8. Nữ diễn viên vào vai Nam An trong phim *Quý cô tuổi Dần*.
11. Trái nghĩa với từ "ngoài".
13. Rắc hạt giống để cho mọc mầm, lên cây.

TRẦN TẤN QUỐC (TP.HCM)

Cũng vô ích thôi

Viên cảnh sát:

- Tôi buộc lòng phải phạt anh. Anh đã chạy quá tốc độ quy định.
- Tôi chỉ chạy có 60 km/giờ! - Tài xế phân bua.
- Không, anh đã chạy 90 km/giờ!
- Nhưng tôi cam đoan với anh là tôi không hề chạy quá tốc độ quy định - Tài xế vẫn chống chế.

Bất thành
linh, cảnh
cửa sau xe
bật mở, một
phụ nữ bước
ra và nói:

- Thưa
anh, chồng
em say, anh
có nói cũng
vô ích thôi.

G. B (st)

Đáp án sudoku 884

5	7	4	3	2	1	9	6	8
9	2	3	7	6	8	1	5	4
6	1	8	9	5	4	3	2	7
1	4	7	5	8	9	2	3	6
2	9	6	4	3	7	8	1	5
8	3	5	6	1	2	4	7	9
4	5	2	8	7	3	6	9	1
7	8	1	2	9	6	5	4	3
3	6	9	1	4	5	7	8	2

Liên quan

Trong lúc xe đang chạy, tài xế quay sang khách, đề nghị chia ngay tay cho mình xem rồi thốt lên:

- Đường sinh mạng của anh dài và đậm lắm, chúng ta vẫn có thể yên tâm tiếp tục được rồi.
- Chỉ tay của tôi và việc đi xe thì có liên quan gì với nhau cơ chứ?
- Có chứ, chiếc ô tô của tôi vừa đứt phanh ấy mà!

(st)

Khai báo

Trong bảng khai báo của những người vừa đặt chân lên thiên đường có ghi:

- Ivanov, ngồi trên xe khách chạy quá tốc độ.
- Petrov, lấy phải vợ quá ghen...

TIỂU SĨ (st)

- Nào, cắt cho cục cưng kiểu gì đây?
- Chủ nào thì tớ nấy, cô nhé!